

CARE AND HANDLING OF THANGKAS

A Guide for Caretakers

唐卡的保管与处理 保管人员指南

ཐང་ག་གཅེས་སྐྱོང་དང་དེའི་ལག་ལེན
བདག་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན།

FOREWORD BY
Dzongsar Jamyang
Khyentse Rinpoche
序言：宗萨钦哲仁波切

སྐྱོན་བརྗོད་
ཐོང་གསར་མ་གྱིན་བཅུ་ཡིན་པོ་ཟེ།

BY
Victoria Blyth Hill
编撰：维多利亚·布莱斯·希尔

ཐོགས་སྒྲིག་པ་
ཡིག་ཐོ་རིལ་བུ་ལའི་ཉི་ཉིལ།

TRANSLATED INTO
TIBETAN BY
Lama Sonam Phuntsho
藏文翻译：索南彭措

བོད་ཡིག་ཏུ་སྐྱུར་བྱེད་པོ་
བསོད་ནམས་ལྷན་ཚོགས།

TRANSLATED INTO
CHINESE BY
Dr. Elsie Chan
中文翻译：陈洁莹博士

ཏུ་སྐྱུར་བྱེད་པོ་
ཞེལ་སྡི་ཚེན།

CONTENTS

Foreword by Dzongsar Jamyang Khyentse Rinpoche	6
1. INTRODUCTION	8
2. VULNERABILITIES	12
Water	12
Light	14
Pollution	14
Insects, Vermin, and Mold	16
Fire	16
3. HANDLING THANGKAS	18
Preparation	18
Labeling the Thangka	20
Rolling the Thangka	22
4. EMERGENCY RESPONSE	28
Water	28
Mold	30
Fire	32

CARE AND HANDLING OF THANGKAS

A Guide for Caretakers

唐卡的保管与处理 保管人员指南

FOREWORD BY

Dzongsar Jamyang Khyentse Rinpoche

序言：宗萨钦哲仁波切

BY

Victoria Blyth Hill

编撰：维多利亚·布莱斯·希尔

TRANSLATED INTO TIBETAN BY

Lama Sonam Phuntsho

藏文翻译：索南彭措

TRANSLATED INTO CHINESE BY

Dr. Elsie Chan

中文翻译：陈洁莹博士

目录

宗萨钦哲仁波切作序	7
1. 导言	9
2. 唐卡容易损毁	13
水	13
光	15
污染	15
昆虫、害虫及霉菌	17
火	17
3. 唐卡存放处理	19
准备工作	19
制作标签	21
收卷唐卡	23
4. 紧急状况处理	29
水	29
霉菌	31
火	33

5. WRITTEN DOCUMENTATION	34
Identification	34
Description	36
Condition	36
Priority	38
6. RESOURCES AND ALTERNATIVES	40
Tyvek (Type I443R) in a Roll	40
Cotton Muslin: An Alternative to Tyvek	42
UV Filtering Sleeves	42
Other Suppliers	42
Institutes and Museums in India	44
Further Reading	46
APPENDIX A	48
Diagram of a Thangka	
APPENDIX B	50
Sample Thangka Examination and Condition Form	
GLOSSARY	52
ACKNOWLEDGMENTS	56
TIBETAN TEXT	63

5. 唐卡存档纪录	35
识别资料	35
规格说明	37
状况说明	37
等级鉴定	39
6. 所需物品及替代品	41
Tyvek特卫强卷装无纺布 (Type I443R型号)	41
平纹细棉布：无纺布替代品	43
紫外光过滤器	43
其它供应商	43
印度的研究所及博物馆	45
参考资料	47
附录甲	49
唐卡图解	
附录乙	51
唐卡检验及状况说明表格样本	
词汇表	53
鸣谢	57
藏文版	63

FOREWORD

by Dzongsar Jamyang Khyentse
Rinpoche

It may be due to attitudes that result from Buddhist views of impermanence and detachment, or it may be due to a lack of training and infrastructure, but whatever the reason, notions of maintenance have not really been embedded in the cultural systems and thinking of traditional Tibetan society, and crucially in Tibetan monasteries. Time and again this has resulted in the loss of precious relics, texts, and works of art.

But times are changing, and Tibetans are beginning to value and take an active interest in preserving their unique cultural and Buddhist heritage. Therefore I'm very happy that Yin-wah Ma and Victoria Blyth Hill have produced this manual for the care and handling of thangkas. I would also like to thank the Thaw Charitable Trust for their generous funding of the conservation projects. I have no doubt that this publication and its accompanying DVD have the potential of marking an important turning point for Tibetans in preserving this widely appreciated facet of their Buddhist culture.

序言

宗萨钦哲仁波切

也许是佛教无常观与超脱观使然，又或是缺乏培训与基础设施使然，不管甚么原因，「保存」这概念，其实未曾在传统西藏社会的文化体系及思想中生根。这情况以西藏寺庙尤甚，屡屡导致珍贵文物、典籍、艺术品损毁散失。

时移势易，今天的西藏人开始珍视并积极主动地维护其独特的文化及佛教遗产。目下，马燕华及维多利亚·布莱斯·希尔（Victoria Blyth Hill）制作这部唐卡保管与处理指南，我深感欣慰。承蒙索伍慈善信托基金（Thaw Charitable Trust）慷慨解囊，资助这项文物保育计划，谨此致谢。唐卡乃藏传佛教的文化瑰宝，举世珍视，此指南连同视讯光盘推出，无疑将成为唐卡保育史上一个重要的转折点。

1. INTRODUCTION

1. STORAGE BOX OR NICHE 贮藏箱

This manual is intended to be an introductory guide for **caretakers*** of thangka collections. Many collections are subject to conditions that make **preservation** difficult, and money and other resources for preservation are limited. This manual describes techniques for improving the conditions under which thangkas are handled, displayed, and stored, using the most readily available supplies and the least expensive solutions.

Thangkas are created from many materials, such as cotton, silk, animal glues, hand-sewn thread, and **mineral pigments**. These materials respond differently to changes in temperature and **humidity**, and to rolling and folding. Over time, all of these factors affect the **stability** of a thangka painting. For example, a thangka that is not on display is usually kept rolled and stored in a **niche** or storage box with other paintings. (PHOTO 1) Pressure from its own weight and the weight of the other paintings causes cracking of the **ground** and paint layers. Rolling and unrolling worsen the damage and eventually result in complete separation and flaking of the paint. Thangkas that do not have borders may also be folded, resulting in vertical and horizontal cracking, as well as loss of pigment and ground. (PHOTO 2)

I. 导言

本入门指南专为唐卡藏品的**保管人员***而设。基于种种条件限制，很多藏品**保养**困难，而供保养的金钱及其它资源亦有限。本指南介绍多种改善唐卡处理、展卷及贮存条件的技巧，并列最容易罗致的物品及最低廉的解决方法。

制造唐卡的原料有棉布、丝绸、动物粘胶、手织线、**矿物颜料**等。各种物料对温度及**湿度**变化，以及对收卷及折叠的处理反应不一，日积月累，这些因素都会影响唐卡画绘的**稳定性**。譬如，无需展放的唐卡通常会卷起，与其它画卷一并贮存于**壁龛**或箱盒内。（图一）来自唐卡本身及其它画卷重量的压力，均会导致**底布**及绘彩层龟裂，加上卷迭的压力，令损毁加剧，最终导致绘彩全然离布剥落。没有衬边的唐卡亦可能会折叠收藏，导致纵向及横向皆出现裂纹，颜料及底布亦会磨损。（图二）

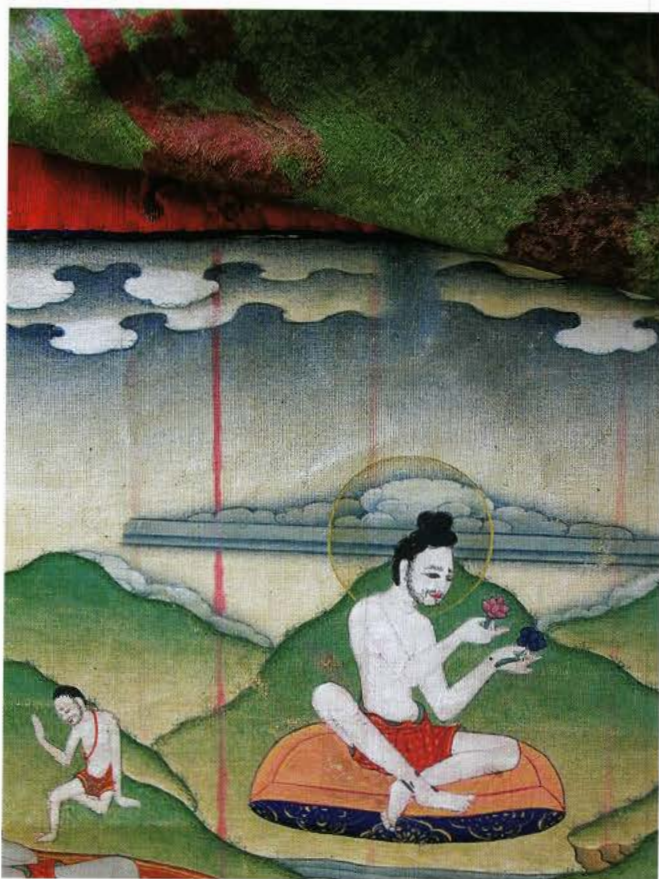
* **粗体字**定义见词汇表。

ALL PHOTOS BY ISIAH SERET AND JESSE KLEIN.
所有图片由埃赛厄·塞勒特 (ISIAH SERET) 和杰斯·克莱恩 (JESSE KLEIN) 拍摄。

2. CRACKS AND LOSS OF PAINT AND GROUND ON THE THANGKA 唐卡绘彩及底布龟裂磨损

3. BLEEDING DYES 染料晕开

When they are on display in a monastery, the painted scrolls are subject to many sources of deterioration. Damp walls and leaking roofs create very humid environments. The water-based pigments used to paint the images are extremely sensitive to these conditions, which frequently cause loss of pigment, as well as mold growth and bleeding of the sensitive dyes in the border fabrics. (PHOTO 3) Often, the path the water took as it ran down a painting is visible. The photo shows pigment loss, loss of ground, and **tide lines** of pigment and darkened hide glue. (PHOTO 4)

The following sections address the above conditions and many others, with the hope of providing caretakers with the basic knowledge to improve the conditions in which thangkas are housed.

4. TIDE LINES FROM WATER DAMAGE 水渍潮痕

至于在寺庙内展放的唐卡，画卷会因不同原因受损。例如墙壁受潮，屋顶滴漏，会令四周环境十分潮湿。用以涂绘画像的水溶性颜料对这种环境相当敏感，这往往导致颜料褪落，衬布较易受潮的染料更会晕开，滋生霉菌。（图三）很多时候，画心水渍清晰可见。如图四显示，唐卡的颜料褪落，底布损毁，颜料**潮痕**斑斑，动物皮胶发黑。（图四）

以下章节针对上述及其它问题，提出改善对策，旨在为唐卡保管人员提供基本知识，改善保存唐卡的环境。

2. VULNERABILITIES

Many objects are vulnerable because of their materials. For example, a wooden chest will be destroyed if it is put in the river, and a photograph will not last long if it is left in the sun. Thangkas are beautiful paintings, and they are also fragile and vulnerable. Many factors contribute to their **vulnerability**, including **water-soluble** pigments, water-sensitive **dyes**, flexible supports, and sensitivity to high and low temperature and humidity.

Thangkas are composed of materials that are sensitive to light, water, handling, and other conditions. They are constructed to be easily moved, and to be rolled and stored in a small space. This rolling and storage cause cracking of the painted surface and flaking of the pigments and ground. Because of the animal glue (yak skin) and vegetable glue **binders**, the pigments and dyes are sensitive to moisture and are attractive to insects, **mold**, and **vermin**, such as rats and mice.

The following sections describe many of the causes of damage to thangkas and suggest ways to avoid or **minimize** the damage.

WATER

The binders that are used to secure the mineral pigments and dyes to the ground and cloth are water soluble. Water or other liquid that is splashed or that runs down the front or back of a thangka can cause movement of the pigments, tide lines, loss of dyes, and loss of pigment and ground. Modern cloth borders are often printed with **aniline dyes**, which are extremely sensitive to water and readily **bleed**, causing staining of the borders and of the thangka. Fluctuations in humidity can cause the various elements of the thangka to shrink or **expand**, resulting in **distortion** and tension on the painting. To prevent this kind of damage, take the following precautions:

- **Schedule regular inspections:** Inspect the thangkas for the presence of water, especially during the rainy season.
- **On display:** Look for signs of leaking roofs, water stains on the walls, mold growth (dark or colored staining), puddles on the floor, leaking windows, and so on. If you see signs of water damage in the area, do not hang the thangka near or over the dampness.
- **In storage:** Look for the above signs of the presence of water. Is there evidence of dampness, mold, or water stains in the storage area or box? If there is evidence of water, move the storage box or thangkas immediately to a dry location and examine the thangkas.

2. 唐卡容易损毁

很多物件的制造物料均容易损毁。譬如，木箱落入河里会毁掉，照片在太阳下暴晒会褪色。唐卡是优美的画绘，精细而容易受损。唐卡**容易损毁**的原因有：**颜料属水溶性**，**染料容易受潮**，**支撑物非固定**，以及对温度和湿度变化反应敏感。

唐卡的制造物料对光、水、存放处理及各种情况皆反应敏感。唐卡的设计便于搬运，藉以收卷并储藏在细小的空间内，这样会令绘彩表层龟裂，颜料及底布剥落。由于采用动物胶（牦牛皮）及植物胶**粘合剂**的缘故，颜料及染料均容易受潮，招引昆虫、**霉菌**和老鼠等**害虫**。

以下章节说明导致唐卡损毁的原因，并介绍预防或**尽量减低**损毁的方法。

水

用以令矿物颜料及染料附着底布及画布的**粘合剂**属水溶性。当唐卡表面或背面遭水或其它液体溅湿或流过，会导致颜料浮散，潮痕斑斑，染料褪落，颜料及底布破损。现代的布制衬边往往采用**苯胺染料**漂染，极容易受潮**晕开**，污染衬边及唐卡。湿度的变化亦会令唐卡各组成部分收缩或**膨胀**，导致画心受压及**变形**。要避免这种破坏，请采取以下防御措施：

- 定期检查唐卡：定期检查唐卡有否受潮，尤其雨季时候。
- 检查展区环境：检查展放唐卡的地方有否受潮迹象，例如屋顶或窗户渗漏，墙壁有水渍，霉菌滋生（有晦暗或变色的污渍），地上有水坑等。不要在潮湿的地方或附近悬挂唐卡。
- 检查贮存环境：检查贮存唐卡的地方或箱盒有否上述受潮迹象，例如渗漏、发霉或水渍。如有的话，立即把唐卡或箱盒移到干爽的地方，然后仔细检查唐卡。

LIGHT

Exposure to daylight or unfiltered **fluorescent light** causes damage to thangkas and their cloth borders. The colored cloth, organic dyes, and some mineral pigments are very sensitive to light, and long-term exposure causes darkening or fading. Thangkas are traditionally displayed in dim environments. If daylight falls on a thangka, or if the area has high light levels or is illuminated with unfiltered fluorescent lights, take the following precautions:

- Cover windows or move thangkas away from the light.
- Replace fluorescent tubes with **incandescent** bulbs, or replace unfiltered fluorescent tubes with **ultraviolet** light filtered fluorescent tubes.
- **Rotate** thangkas between display and storage on a regular basis, two to four times a year, to reduce the amount of exposure to light.

POLLUTION

Air **pollution** is present in every country in the world, and it is very harmful to humans and animals as well as to **inanimate** objects. When they are on display, thangkas are subject to air pollution. Smoke from candles, lamps, cooking oils, and tobacco, industrial smoke, and exhaust from cars and motorcycles all contribute to airborne pollution. Unlike western oil paintings, thangkas do not have a surface coating or varnish to protect them. When the surface of a thangka becomes darkened or stained with smoke or oil, it is almost impossible to clean it. Therefore it is important to try to prevent this damage to the vulnerable surface in the following ways:

- Monitor burning lamps and candles. Make sure they are not too close to the surface of the painting. If possible, move them farther away.
- Keep the covering veil down over the painting when the thangka on display is not the focus of a teaching or puja.
- Keep windows closed to prevent outside pollution from coming into the room.
- Do not apply liquids or other materials to the surface of the thangka.

光

长期暴露于日光或不带滤光器的**荧光灯**下，会损害唐卡及其衬边。唐卡的着色布料、有机染料及某些矿物颜料，对光线非常敏感，长期受光会发黑或褪色。唐卡传统上是在晦暗的环境中展放。如遇有日光、强光或不带滤光器的荧光灯照明，请采取以下防御措施：

- 覆盖窗户，或把唐卡移离光源。
- 把荧光灯管换成**白炽灯泡**，或换上带**紫外光**过滤器的荧光灯管。
- 定期把展放及贮存的唐卡**轮流替换**，每年两至四次，以减少接触光线的
时间。

污染

空气污染威胁世界各国，危害人类、动物以至**死物**。蜡烛、灯火、食油、烟草的烟熏，工业、汽车、摩托车产生的废气，都会造成空气污染，威胁正在展放的唐卡。唐卡与西方油画不同，表面没有保护层或涂漆，当表面发黑或沾上烟熏、油污时，几乎无法清理。因此，必须采取以下方法，保护唐卡容易受损的表面：

- 确保灯火、蜡烛与画面保持距离，尽量把污染源移开。
- 当展放的唐卡无需用作讲道或侍奉时，以遮幔覆盖画心。
- 关闭窗户，隔绝外界污染。
- 勿在唐卡表面涂盖液体或其它物料。

INSECTS, VERMIN, AND MOLD

The animal and plant glue binders used in creating thangkas are excellent food for mold, insects, and vermin such as rats and mice. A warm, damp environment is an ideal environment for mold growth. Thangkas that are rolled and stored in a dark and undisturbed place are easy prey for insects and rodents. To reduce the amount of damage caused by these agents, take these precautions:

- Examine display and storage areas frequently.
- Look for signs of dampness, mold growth, insect **frass**, or rodent droppings.
- Clean display and storage areas frequently, on a regular schedule.
- Seal holes in walls, floors, and storage cabinets and boxes to prevent the entrance of insects, vermin, and water.
- Keep storage boxes off the floor, either by putting them on shelves or by raising them up on supports.

FIRE

Fire consumes everything in its path, including thangkas. Always treat with caution open flames, such as lamps and candles, near thangkas. Smoke and ashes from flames can also fly onto thangkas and leave small burn holes. Take the following precautions:

- Keep open flames away from thangkas.
- Monitor open doors and windows to be sure that flames are not blown toward the thangkas.
- Keep thangkas covered when they are on display but not in use.
- Be sure that flames are completely put out before leaving the area

昆虫、害虫及霉菌

用以制造唐卡的动物胶及植物胶粘合剂，极容易滋生霉菌、昆虫及老鼠等害虫。温暖、潮湿的环境是霉菌的温床。唐卡卷叠贮存在晦暗、隐蔽的地方，易招虫鼠之患。要减低这类损害，请采取以下防御措施：

- 经常检查展放及贮存唐卡的地方。
- 检看有否受潮、发霉、昆虫残屑或虫鼠粪便的迹象。
- 定期并经常清理展放及贮存唐卡的地方。
- 密封墙壁、地面、贮存柜及箱盒的隙洞，杜绝虫鼠及水患。
- 把贮存箱移离地面，摆放在搁板或支撑物上。

火

火舌吞噬百物，唐卡亦难幸免。唐卡附近如有明火，例如灯火、蜡烛等，务须小心处理。火种的熏烟及灰烬亦会飞落在唐卡上，烙下细小的烧孔。请采取以下防御措施：

- 把明火移离唐卡。
- 检查开启的门窗，确保火种不会吹落在唐卡上。
- 展放中的唐卡如无须使用，把之覆盖。
- 离开前确保火种完全熄灭。

3. HANDLING THANGKAS

5. HAND WASHING 清洗双手

Careful handling and storage of thangkass can prevent damage. Read the following step-by-step suggestions and make sure that you have all of the necessary supplies before handling a thangka.

PREPARATION

In preparation for rolling, labeling, and storing a thangka, it is important to plan ahead. Make sure that you satisfy the following requirements:

- A clean, sheltered space protected from wind, rain, and sun.
- At least two large tables (larger than the thangkass), with clean, smooth surfaces, preferably covered with clean cloth or paper.
- At least two people who have previous experience in handling thangkass.
- Clean hands. Wash your hands with warm water and soap before you start to handle a thangka. (PHOTO 5)

- Do not wear any jewelry, such as rings or watches, or anything around your neck that might drag on the surface of the thangka as you lean over it.

Have the following supplies ready: (PHOTO 6)

- Roll of Tyvek
- Scissors
- Cotton twill tape (strong, undyed woven cotton ribbon)
- Labels (Tyvek pieces)
- Pen with waterproof ink, or pencil
- Clean, dry boxes for storage
- Acid-free tubes or long, round wooden rods
- Tape measure or yard stick

3. 唐卡存放处理

把唐卡小心处理及贮存，可避免唐卡受损。请细阅以下建议步骤，并确保在处理唐卡前罗致一切所需物品。

准备工作

把唐卡收卷、标记、贮存之前，务须计划周详，并符合以下条件：

- 环境洁净有遮盖，不受风雨、阳光侵袭。
- 最少有两张大桌子（较唐卡大），桌面洁净光滑，盖以干净的布帛或纸张尤佳。
- 最少有两名具处理唐卡经验的人员。
- 处理唐卡前，用温水及肥皂洗净双手。（图五）
- 不要佩戴任何饰物，如戒指、耳环、手表、项链等，以免俯身处理唐卡时擦过唐卡表面。

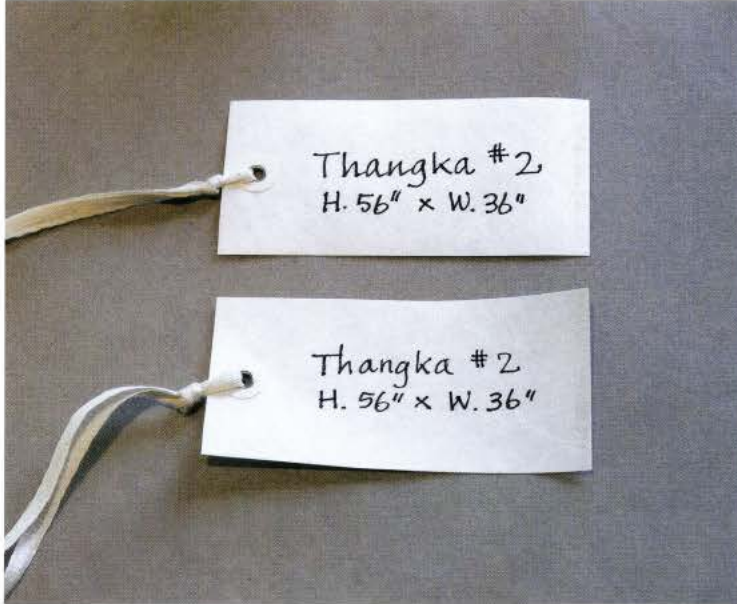
预备以下物品：（图六）

- 卷装Tyvek特卫强无纺布（下称**无纺布**）
- 剪刀
- 斜纹棉带（强韧而不经漂染的棉织缎带）
- 标签（无纺布碎料）
- 防水墨钢笔或铅笔
- 洁净、干爽的贮存箱
- **无酸管**或长圆木杆
- 卷尺或码尺

6. SUPPLIES 所需物品

7. LABELS WITH INFORMATION 注有识别资料的标签

LABELING THE THANGKA

It is important to **label** each thangka individually. Labels provide clear identification and prevent repeated unrolling for visual identification. Two labels are required for each thangka, one to be attached to the thangka and one to be attached to the outside of the Tyvek storage sleeve.

The labels should contain as much of the following information as possible:

- Title
- **Inventory number**
- **Dimensions**
- **Storage location**
- Any other identifying information, such as date, etc.

For each thangka, cut two pieces of Tyvek for the labels, just big enough to write all of the above information. Use pencil or waterproof ink to write the identification information on one or both sides of each label. (PHOTO 7) Be sure to keep the ink far away from the thangka, in case it is accidentally spilled.

Using a pointed tool, such as an awl or hole punch, make a hole in one end of each label and thread a piece of the cotton twill tape through the hole. Tie one label onto the bottom or top rod of the thangka. Save the second label to be tied to the outside of the rolled thangka. (PHOTO 8)

制作标签

唐卡务须逐一系上**标签**，以资识别，以免每次鉴别时都要把唐卡翻开。每幅唐卡必须系上两块标签，一块系于唐卡上，另一块系于无纺布贮存套外。

卷标上须尽量注明以下资料：

- 标题
- 库存编号
- 尺寸
- 贮存地点
- 其它识别数据，例如日期等。

用无纺布剪下两块标签，大小足够写下上述所有资料。用铅笔或防水墨于每块标签上一面或双面写上识别数据。（图七）留意墨水要放远一点，以免意外打翻而弄污唐卡。

用尖锐的工具，例如**锥子**或打孔器，在每块标签上一角打孔，再以斜纹棉带穿过洞孔。标签一块系于唐卡的天杆或地杆上，另一块系于唐卡画卷的贮存套外。（图八）

8. TYING LABEL TO BOTTOM ROD OF THANGKA 标签系于地杆

9. TWO PEOPLE MOVING THANGKA TO TABLE 两名人员把唐卡移放桌上

ROLLING THE THANGKA

Now that you have prepared the space, tables, and supplies, you are ready to begin the process of rolling the thangka for safe storage. Follow these steps:

1. Remove the rolled thangka from its current storage.
2. Place the thangka on one of the clean tables and unroll it, face up. If there is a cloth border surrounding the painting and veils, be sure that the border and veils are as smooth and free of **debris** as possible. For safety, two people should handle the thangka. (PHOTO 9)
3. Measure the thangka overall, including the cloth border and the top and bottom rods. Measure the height and width, and write the dimensions on an inventory sheet, as described in Chapter 5. *Always measure twice to confirm your measurements.*
4. On the other table, unroll the Tyvek. Notice that one side of the Tyvek is shinier than the other side. *The shiny side should be down (against the table).*

10. THANGKA CENTERED ON TYVEK 唐卡置于无纺布中央

收卷唐卡

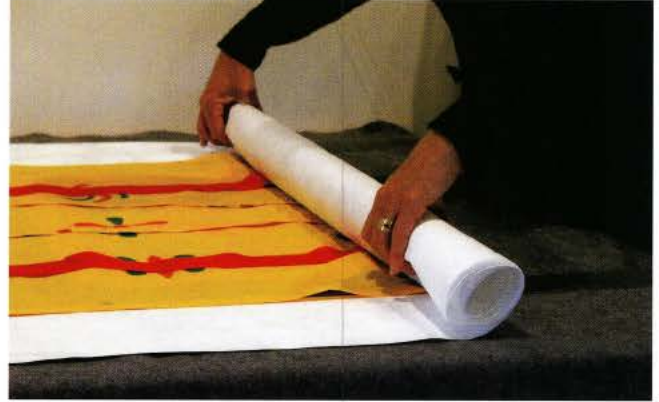
当环境、桌子及所需物品准备就绪，便可开始把唐卡卷起安放。请按照以下步骤：

1. 把唐卡从现时存处取出。
2. 把唐卡放在其中一张干净的桌子上，画面朝上铺开。若画心与遮幔围有布制衬边，必须尽量确保衬边与遮幔表面平滑，不沾**碎屑**。唐卡必须由两名人员处理，以策安全。（图九）
3. 量度整幅唐卡，包括布制衬边、天杆、地杆的尺寸。量度长度、宽度，在库存表上记录唐卡的尺寸，详见第5章。每次均须量度两次，确保尺寸准确无误。
4. 在另一张桌子上翻开无纺布。注意无纺布一面较暗，较光亮的一面应该朝下（靠向桌面）。

I1A. ROLLING THANGKA 收卷唐卡

I1B. ROLLING THANGKA 收卷唐卡

5. Using a pencil, make very small marks on the Tyvek to indicate the dimensions of the thangka. Then add 4 inches to the width and 12 to 14 inches to the length. You need to have excess Tyvek on all four sides. For example, if the thangka measures 30 by 40 inches, cut the Tyvek to 34 by 52 inches. *Check your measurements again.*
6. Cut the Tyvek, using scissors. Before you cut, be sure that your measurements are accurate and that you are cutting the Tyvek in the most economical direction.
7. Save any small pieces of Tyvek for use as labels.
8. Carefully move the thangka from the other table onto the Tyvek. Two people are needed to move the thangka from one table to the table covered with the Tyvek. If the thangka is very large, four people may be needed.
9. Make sure that the thangka faces up and that the veils, painting, and borders are smooth and free of debris. Center the thangka on the Tyvek, leaving 8 to 10 inches at the top and about 4 inches at the bottom. (PHOTO 10)
10. Starting at the bottom, roll the excess Tyvek around the bottom rod of the thangka. Gently roll upward with the Tyvek around the thangka, smoothing the Tyvek, veil, and thangka as you roll. Lift the rolled part gently while you continue rolling and smoothing. Do not roll too tightly. Be careful not to crush the cloth support or pigment. The goal is to cover and support the thangka, not to stretch or crush it. If the thangka and border are not rolling smoothly, stop and unroll it. Then start rolling again, smoothing the Tyvek, veil, and thangka. (PHOTOS I1A, I1B AND I1C)

11C. ROLLING THANGKA 收卷唐卡

5. 用铅笔在无纺布上按唐卡的尺寸刻下细小标记，然后沿宽度加4英寸，沿长度加12至14英寸。无纺布四边应该较唐卡为大，譬如唐卡的尺寸为30乘40英寸，则剪下的无纺布应为34乘52英寸。复检尺寸，确保无误。
6. 用剪刀裁剪无纺布。下剪前，确保尺寸准确，剪裁尽量符合经济效益，不会浪费布料。
7. 用剩下的无纺布碎料制作标签。
8. 由两名人员小心翼翼地把桌上的唐卡移到铺有无纺布的另一张桌子上。如果唐卡很大，可能需要由四名人员搬移。（图九）
9. 确保唐卡画面向上，遮幔、画心、衬边表面平滑，不沾碎屑。唐卡置中，无纺布顶端预留8至10英寸，底端预留约4英寸。（图十）
10. 从底端开始，把无纺布预留部分绕过地杆往上翻，轻力将唐卡向上收卷，边卷边轻力将唐卡、遮幔和无纺布抚顺。过程中手握必须轻柔，不可卷得太紧。切勿挤碎布料或颜料，收卷的目的是要把唐卡包裹、承托，而非拉直、挤压。如果唐卡和衬边收卷时不顺滑，必须停下来把它翻开，抚平唐卡、遮幔及无纺布，然后才重新向上收卷。（图十一A，十一B及十一C）

12. SQUEEZING TYVEK END 紧握无纺布末端

13. TYING TAG ON END 标签系于末端

11. Continue rolling until you reach the top of the thangka. The excess 8 to 10 inches of Tyvek at the top should be enough to wrap the entire roll, creating a completely wrapped package.
12. When the thangka is rolled and completely covered, take each end of the roll and squeeze it tightly closed an inch or so past the rod. (PHOTO 12)
13. While one person holds the end of the Tyvek, a second person ties the cotton ribbon tightly around the Tyvek. Do the same at the other end of the roll, and then attach the identification label to one end of the roll. (PHOTO 13)
14. The thangka is now well protected and ready to store in a box or niche. An acid-free box is best. (PHOTO 14) However, a very clean wooden box lined with acid-free paper, Tyvek, or cloth can also be used.
15. Keep the box off the floor at all times. Store it in a secure, clean, and dry space.

- II. 继续往上卷至天杆部分，顶端的无纺布已预留8至10英寸，足够绕过整卷唐卡，将之完全包裹。
12. 当唐卡收卷、包裹妥当后，手执无纺布左右两端离轴头约1英寸以外握紧。（图十二）
13. 一名人员手握无纺布一端，另一名用斜纹棉带将之捆紧，另一端亦如是。然后在其中一端系上识别标签。（图十三）
14. 唐卡现已保护周全，可以放进贮存箱或壁龛内，以无酸箱盒为最佳。（图十四）不过，亦可用垫有无酸纸、无纺布或布帛的干净木盒。
15. 箱盒务须离地面摆放，贮存于安全、洁净、干爽之处。

14. PLACING THANGKA IN BOX USING TYVEK SCRAPS FOR CUSHION
唐卡放置贮藏箱内，垫以无纺布碎料

4. EMERGENCY RESPONSE

Emergencies can arise from accidents, such as water damage and fire; from natural disasters, such as earthquakes; and from poor planning, all of which can result in damage to thangkas. The previous chapters describe the steps that should be taken to prevent emergency situations from arising. However, if an accident results in an emergency, taking the appropriate response can minimize the damage. Be sure to keep your inventory lists in secure storage, not together with the thangkas. If there is an emergency, you can use the lists to identify which thangkas have been affected. Only trained caretakers should handle damaged thangkas.

WATER

If a thangka is exposed directly to water, either in storage or while on display, take the following steps to limit the damage to the painting and borders:

- Immediately remove the thangka from the source of water and move it to a secure, sheltered space where there are tables or cabinets large enough to examine it.
- Unroll the thangka very carefully. Examine it thoroughly but *do not touch the painted surface*. Touching the wet pigment can cause more damage.
- Lay the thangka *face up* on a clean, dry surface that is covered with absorbent material, such as clean white muslin or cotton towels with no dyes or color. If muslin or cotton towels are not available, you can use clean paper towels. If clean, undyed cloth or unprinted paper is not available, newspaper can be used. Be sure the newspaper ink will not transfer to the wet thangka.
- If the thangka has a veil, lift the veil carefully and remove it from the surface of the thangka. The veil may be dyed with aniline dyes, which may bleed and stain the painting surface.
- The cloth borders may also be aniline dyed, and may bleed and stain the painting. Very carefully, use clean white muslin or cotton towels to remove excess moisture from the borders. Again, *do not touch the surface of the painting*, either with your hands or with a cloth. Gently press the cloth on the borders to absorb water and soak up the dyes.
- Change the cloth under the thangka frequently. Handle the thangka very carefully; it is much more fragile when it is wet than when it is dry. Continue to absorb the water, from the back of the painting and from the borders, until it is completely dry.

4. 紧急状况处理

因意外（如水患、火警）、自然灾害（如地震）或计划不周而引起的紧急状况，皆会令唐卡受损。以上章节载述的步骤，目的是要预防紧急状况发生。不过，若遇有意外导致紧急状况，则需妥善处理，务求将损毁减至最低。库存表务须妥为保管，与唐卡分开存放。遇上紧急状况时，可用库存表核对哪些唐卡受到影响。只有经专业训练的保管人员才可处理受损的唐卡。

水

在贮存或展放期间，唐卡如直接遇水受损，必须采取以下步骤，尽量减低对画心及衬边的破坏：

- 立即把唐卡从水源移到安全有遮盖的地方，该处必须有足够大的桌子或柜橱，可供检查唐卡。
- 小心翼翼地翻开唐卡，仔细检查，但不可触碰画面。触摸受潮的颜料会造成更多破坏。
- 将唐卡放在洁净干爽的桌子上，画面朝上，桌面铺上吸水物料，例如白净的平纹细布或未经漂染的棉巾。如果没有细布素巾，可以用干净的纸巾或没有印字的素纸代替，其次可用报纸，但必须确保报纸的印墨不会污染受潮的唐卡。
- 如果唐卡有遮幔，将它小心掀起，移离唐卡的表面。遮幔可能经苯胺染料漂染，或会晕开，沾污画面。
- 布制衬边亦可能经苯胺染料漂染，或会晕开而沾污画心。这时须用白净的平纹细布或棉巾，小心翼翼地轻印衬边，吸走多余的水分。切记双手或布巾不可触碰画面。用布巾轻印衬边，吸走水分及染料。
- 不时更换唐卡底下的垫布。唐卡受潮后较干爽时更易受损，亟须小心处理。必须不断从画心背面及衬边吸走水分，直至完全干爽为止。

- Be sure that there is good air circulation in the room. If there is no air movement and the temperature is high, mold can grow. Mold can damage the thangka even more than water.
- When the thangka has been allowed to dry for several days, examine it carefully and record its condition. (See Chapter 5 for instructions on condition reporting.)
- If the paint is **flaking**, rolling the thangka will make it worse. If possible, store the thangka flat and protect it with Tyvek, until it can be examined by a **professional**.
- If the paint is not flaking, the thangka can be rolled with a new Tyvek cover and returned to improved storage. (See Chapter 3 for instructions on rolling and storing.)

MOLD

A humid room without air circulation is the perfect environment for mold growth. If a thangka in such a room becomes damp or wet, mold will grow on it. This growth can badly damage the cloth, the pigments, and the binder. Mold forms a **fuzzy** coating on the thangka. It may be black, red, purple, or white in color. If you see mold growth, take the following steps immediately:

- Remove the thangka from the damp environment.
- *Be careful not to touch or breathe in the mold spores.* Cover your mouth and nose with a scarf or mask.
- **Disinfect** the area around the thangka where you found the mold growth by cleaning thoroughly with soap and hot water. Add a little bleach to the hot, soapy water. Open windows and doors to dry out the area and provide air circulation.
- Follow the steps listed for water damage.
- Allow the thangka to dry out completely before handling it again.
- When the thangka is dry, take it to an area that is sheltered but well ventilated, such as under an overhang. Very gently, with a very soft brush, brush the mold off the surface of the thangka. To avoid breathing in mold spores, brush the mold away from you and cover your mouth and nose with a scarf or mask.
- While brushing, be very careful not to disturb the surface of the thangka. Watch for loose or flaking paint. Do not brush so hard that the painted surface becomes shiny.

- 确保室内空气流通。如果空气不流通或温度太高，会滋生霉菌，所造成的破坏较水尤甚。
- 让唐卡风干数天，然后仔细检查，记录其状况。（参见第5章有关记录状况的指引。）
- 如果绘彩剥落，收卷唐卡会造成更大的破坏。在可行情况下，将唐卡平放，盖上无纺布，留待专业人员检查。
- 如果绘彩没有剥落，可用一幅新的无纺布把唐卡收卷，安放在较佳的位置。（参见第3章有关收卷及贮存唐卡的指引。）

霉菌

房间潮湿，空气不流通，皆为霉菌的温床。房间内的唐卡若受潮或遇水，便会滋生霉菌，严重破坏画布、颜料和粘合剂。霉菌在唐卡上形成毛茸茸的外层，色泽为黑、红、紫或白。如遇霉菌滋生，立即采取以下步骤：

- 把唐卡移离潮湿的环境。
- 切勿触碰或吸入霉菌孢子，须以披巾或口罩遮掩口鼻。
- 在热水中加入肥皂和小量漂白剂，把唐卡四周滋生霉菌的地方彻底清洁、消毒。打开门窗，让空气流通，风干房间。
- 采取唐卡遇水受损时的处理步骤。
- 待唐卡完全干透后才再作处理。
- 把干透的唐卡移到有遮掩但空气流通的地方，例如在悬垂物之下。用极柔软的刷子刷掉唐卡表面的霉菌，力度必须十分轻柔。为免吸入霉菌孢子，不要把霉菌刷向自己，并须以披巾或口罩遮掩口鼻。
- 拭刷霉菌时慎防损坏唐卡表面。小心观察绘彩有否松散或剥落。不要大力拭刷，以免把画面磨光。

- Do not put the thangka back in the humid environment.
- Wash your hands with soap and hot water *before* and *after* handling the infected thangka.
- Do not expose the infected thangka to other thangkas. Isolate it from other thangkas until it can be examined by a professional.

FIRE

In the event of a fire, your own safety is most important. The caretaker or person in charge should not allow anyone to enter the area until it is determined to be safe, structurally and environmentally. Remove the thangkas from the area only if you can do so without risk to your own safety. If possible, take photographs of the damaged area and the thangkas before moving them. Use your inventory list as a guide, and keep a careful written and photographic record of the removal of thangkas from the area.

When it is safe to enter the area, remove the thangkas in the following order:

- Thangkas that are in immediate danger
- Thangkas that are easiest to reach
- Most valued thangkas
- Most damaged thangkas
- Least damaged thangkas

Prepare a space to store the thangkas and follow these steps:

- As you work, keep a photographic and written record:
  - If possible, photograph the damage to each thangka.
  - Write a damage report for each thangka and add this report to the thangka's file.
- Check the number of thangkas against the inventory of the affected area to be sure that every thangka has been accounted for.
- If the thangkas are wet, follow the procedures described earlier.
- Do not discard thangkas that are damaged in the fire. There may be methods for cleaning or repairing them in the future.
- If a thangka is actively burning, do not pick it up. Water can be sprayed on the burning thangka to put out the fire, but the water will cause additional damage.
- Ask for assistance from a professional art conservator.

- 不要把唐卡放回潮湿的地方。
- 处理发霉的唐卡之前和之后均须以肥皂和热水洗手。
- 发霉的唐卡不可接触到其它唐卡，必须隔离，留待专业人员检查。

火

如遇火警，必先确保自身安全。在确定建筑结构和周遭环境安全以前，保管或负责人员不可让任何人进入现场。如要把唐卡移离现场，必先确定自己的安全不受威胁。如情况许可，在搬移唐卡前拍摄受灾现场及唐卡的照片。参照库存表，把唐卡搬离现场的过程图文并茂地详细记录。

待可以安全进入现场时，依循以下次序搬走唐卡：

- 受即时威胁的唐卡
- 最容易拿取的唐卡
- 最珍贵的唐卡
- 损毁最严重的唐卡
- 损毁最轻微的唐卡

准备另一地方贮存唐卡，并采取以下步骤：

- 以文字及照片记录工作过程
  - 如情况许可，拍摄每幅唐卡受损的情况。
  - 就每幅唐卡编写损毁报告，附于唐卡档案内。
- 参照受灾地方的库存表，核对唐卡的数量，确保没有唐卡被遗漏。
- 如果唐卡遇潮，采取上文所述的处理步骤。
- 不要丢掉被火损坏的唐卡，因为将来可能有清理或修复的办法。
- 如果唐卡正在燃烧，不要将之提起，可向唐卡洒水灭火，不过这样做会增加对唐卡的破坏。
- 向文物保育专家求助。

5. WRITTEN DOCUMENTATION

It is the responsibility of the caretakers to establish a well-organized system for recording the condition of each thangka in a collection. The first step is a written report, documenting the physical condition of a thangka. This document provides a historical record, which can be used to verify the identity and **stability** of a thangka over a long period of time. If the thangka's condition changes for any reason, then you should record this change as well. All reports should be kept together in an organized file and in a protected place.

There are many approaches to recording the condition of a thangka. As the caretaker, you can use a standard form with a **checklist** of information, or you can simply write down what you see. If a camera is available, you can photograph the front and back of the thangka and label the photographs with the important identification information. You can also use a drawing or diagram of the thangka to document the thangka. Examples of a diagram and of a condition report form are included as appendixes. The report can be as simple or as detailed as time allows; however, you should always include the following information in the written documentation.

IDENTIFICATION

Include as much of the following information as you can to make it easy to identify the thangka in the future:

- Owner, monastery, or caretaker
- Identification number
- Artist or painter
- Title or subject
- Date or period
- Place of origin
- Dimensions (Measure the thangka down the left side and across the bottom edge. Give the height first, then the width.)
  - Dimensions of the image
  - Dimensions overall, including the borders
  - Length of the rods, top and bottom
- Inscriptions and identifying marks
- Date of this documentation
- Author of this documentation
- A written record of any accompanying photographs or other visual aid, such as a diagram

5. 唐卡存档纪录

保管人员有责任记录藏品中每幅唐卡的状况，建立井然有序的存档系统。首先必须书写报告，记录唐卡的物理状况，作为历史档案，供日后鉴别唐卡及核对其**稳定性**之用。若唐卡的状况因任何原因起了变化，亦须妥为记录。所有报告必须有组织地归档，存放于安全的地方。

记录唐卡状况的方法不一。保管人员可填写载有**核对清单**的标准表格，或只简单地写下所看到的情况。如果有照相机，可以拍摄唐卡的表面和背面，并在照片上标示重要资料，以资识别。亦可以绘画或图解形式记录唐卡。有关图解及状况报告表格的范例，请参见附录。报告孰简孰详，视乎时间是否充裕而定。不过，所有书面报告必须列明以下资料。

识别数据

尽量列明以下数据，方便日后鉴别唐卡：

- 物主、存放寺庙或保管人员
- 识别编号
- 艺术家或画家
- 标题或主题
- 日期或时代
- 来源地
- 尺寸（沿左边从上而下量度唐卡的高度，然后沿底边量度宽度。先列高度，后列宽度。）
  - 画心的尺寸
  - 连衬边的整体尺寸
  - 天杆和地杆的长度
- 题词及识别标记
- 是次存档日期
- 是次存档人员
- 用文字记录任何附载的照片或其它视像素材，例如图解

DESCRIPTION

Describe the materials, techniques, and methods of fabrication of the thangka. Items that are considered original, such as the borders or veils, should be distinguished from those that are not original. The more information you are able to provide, the easier it will be to assess the condition of the thangka in the future.

- Examine the thangka, the borders, and all attachments. Describe how they are sewn together (hand sewn or machine sewn).
- Describe the materials. Is the thangka painted on cotton or silk? Are the borders made of cotton or silk? Is there a pattern in the borders, and is it woven into the cloth, or is the design made with modern dyes?
- Are there rods at the top and bottom? Are there decorative knobs on the bottom rod? What are the knobs made of, wood or metal?

CONDITION

Describe the condition of each of the following elements of the thangka and its mount. Examine the painting carefully and describe what you see. Having a thorough condition report will help you and other caretakers to evaluate any changes in the future.

- Is it in good condition or poor condition? Are there tide lines on the painted surface due to water damage? Is the paint flaking? Are there creases and tears? Is there loss of paint or cloth?
- If there are borders, describe their condition also. Are there stains, loss of cloth, or tears?
- Is there a lining? What condition is it in?

规格说明

说明制造唐卡的物料、技术及方法。衬边或遮幔等原始部分，必须跟后加部分分开说明。报告提供的数据越多，日后越容易评估唐卡的状况。

- 检查唐卡、衬边和所有附着物，说明其缝合方法（用人手或是机器缝合）。
- 说明唐卡的物料。画布、衬边是棉织品抑或丝织品？衬边上是否有图案，图案是织花还是现代漂染？
- 唐卡顶端和底端是否有天杆、地杆？地杆两侧是否饰有轴头？轴头是用木、金属还是其它物料制造？

状况说明

就以下各点说明唐卡和衬裱物的状况。仔细检视，详加记录，这有助日后保管人员评估唐卡的变化。

- 状况孰好孰坏？画面有否受水损坏而出现潮痕？绘彩有否剥落？有否皱痕和裂痕？绘彩或画布有否耗损？
- 如果有衬边，亦要形容衬边的状况。有否污迹、耗损或裂痕？
- 有否衬里？状况如何？

PRIORITY

It is important to evaluate each thangka in the collection according to its:

- Historical, cultural, and artistic value
- Economic value
- Importance to the collection
- Rarity or replacement possibilities (that is, irreplaceable, replaceable at high cost, or easily replaceable)

In case of emergency, this information will help you to identify the most valuable thangkas.

Assign a number, from 1 to 4, to indicate the value to the collection. Number 1 is the most valuable item, and number 4 is the least valuable or easiest to replace. For example, a contemporary thangka painted by a living artist is more easily replaceable than a 17th century painting.

等级鉴定

鉴定藏品中每幅唐卡的等级，十分重要。鉴定准则如下：

- 历史、文化和艺术价值
- 经济价值
- 对藏品的重要性
- 稀有程度或替代的可能性（属无可替代、代价高昂抑或容易替代）

如遇紧急状况，以上准则有助识别价值最高的唐卡。

以数字1至4标志藏品的等级价值，1代表最珍贵，4代表价值最低或最容易替代。譬如，一幅作者尚在世的当代唐卡要较一幅十七世纪的作品容易替代。

6. RESOURCES AND ALTERNATIVES

Most of the tools and supplies specified in this guide, such as cotton ribbons, cotton cloth, and yard sticks, should be available locally. However, there are a few items, such as Tyvek and acid-free materials, that you may have to order from abroad. You are strongly advised to use the materials specified in this guide. If they are not available, try the alternative products suggested below.

If there is a local or regional museum or conservation school, contact them to find out where they purchase supplies. You can make bulk purchase to obtain a reduced price and lower shipping charges.

TYVEK (TYPE I443R) IN A ROLL

To find local suppliers of Tyvek (Type I443R), contact DuPont at http://www2.dupont.com/Tyvek/en_US/

You can also purchase Tyvek from the following suppliers.

INDIA

Mr. Sudeep
Narsingh Dass & Co., Pvt. Ltd.
E3/16 Balram House
Daryagunj
New Delhi 110 002
Tel: 91.11.2326 6743; 2326 6744
Cell: 91.98731 73297; 98731 73281
Email: tyvek@narsinghdass.com

PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Shenzhen Yuhuaxing Printing Co. Ltd.
1-2 Block. No. 7. Industrial Estate
Shangshuijing, Buji Town
Shenzhen City
Guangdong Province
518112 People's Republic of China
Tel: 86.775.2852 2462; 2852 2288
Fax: 86.775.2852 2000
www.yuhuaxing.com
Email: szyuhuaxing@yahoo.com.cn

UNITED STATES OF AMERICA

Conservation Resources International, L.L.C.
5532 Port Royal Road
Springfield, Virginia 22151
Tel: 1.800.634 6932
Fax: 1.703.321 0629
Email: Sales@conservationresources.com
Order online: www.conservationresources.com

Gaylord Brothers
P.O. Box 4901
Syracuse, New York 13221-4901
Tel: 1.800.448 6160
Fax: 1.800.272 3412
Order online: www.Gaylord.com

Metal Edge, Inc.
6340 Bandini Boulevard
Commerce, California 90040
Tel: 1.800.862 2228
Fax: 1.888.822 6937
Email: info@metaledgeinc.com
Order online: www.metaledgeinc.com

Talas
20 West 20th Street
New York, New York 10011
Tel: 1.212.219 0770
Fax: 1.212.219 0735
Email: info@talasonline.com
Order online: www.talasonline.com

6. 所需物品及替代品

本指南所指定的大部分工具和物品，例如棉布、棉织缎带、码尺，应该在当地有售。但某些物品，例如无纺布和无酸物料，可能要从海外订购。建议阁下务必使用本指南所指定的物品。如无法罗致，则可试用下列替代品。

如当地或该地区有博物馆、文物保育学院，可向其查询从何处采购各种物品，以便大批采购，节省单价和运费。

TYVEK特卫强卷装无纺布（1443R型号）

寻找这型号无纺布的当地供应商，可浏览杜邦公司网页：

http://www2.dupont.com/Tyvek/en_US/

以下供应商亦有出售无纺布。

印度

Mr. Sudeep
Narsingh Dass & Co., Pvt. Ltd.
E3/I6 Balram House
Daryaganj
New Delhi
India 110 002
电话：91.11.2326 6743; 2326 6744
手机：91.98731 73297; 98731 73281
电邮：tyvek@narsinghdass.com

中国

深圳裕华兴印刷制品有限公司
中国
广东省
深圳市
布吉上水径
七号工业区I-2栋
518112
电话：86.775.2852 2462; 2852 2288
传真：86.775.2852 2000
电邮：szyuhuaxing@yahoo.com.cn
网上销售：www.yuhuaxing.com

美国

Conservation Resources International, L.L.C.
5532 Port Royal Road
Springfield, Virginia, U.S.A. 22151
电话：1.800.634 6932
传真：1.703.321 0629
电邮：sales@conservationresources.com
网上销售：www.conservationresources.com

Gaylord Brothers

P.O. Box 4901
Syracuse, New York
U.S.A. 13221-4901
电话：1.800.448 6160
传真：1.800.272 3412
网上销售：www.Gaylord.com

Metal Edge, Inc.

6340 Bandini Boulevard
Commerce, California, U.S.A. 90040
电话：1.800.862 2228
传真：1.888.822 6937
电邮：info@metaledgeinc.com
网上销售：www.metaledgeinc.com

Talas

20 West 20th Street
New York, New York
U.S.A. 10011
电话：1.212.219 0770
传真：1.212.219 0735
电邮：info@talasonline.com
网上销售：www.talasonline.com

COTTON MUSLIN: AN ALTERNATIVE TO TYVEK

If Tyvek is not available, an alternative material is cotton **muslin**. However, cotton muslin does not have most of the advantages of Tyvek. It is easy to tear and does not resist mold, mildew, and water, or protect against dust and dirt particles. Muslin does block out dust and light, and it can be washed and reused. Cotton muslin is available in yard goods stores, or in Jiangsu Province, China at

Jun Aberdeen Textile Company
<http://www.jyjzt.cn>
Tel: 86.510.8601 8568

It is also available from Metal Edge, Inc., USA.

UV FILTERING SLEEVES

UV filtering sleeves are placed over fluorescent light tubes to protect thangkass from the harmful effects of ultraviolet light. The alternative to using UV filtering sleeves is to use fluorescent tubes that already have filtering, or incandescent light bulbs and fixtures. Incandescent light does not contain UV rays. UV filtering sleeves are available from most of the sources listed above.

OTHER SUPPLIERS

A recommended list of suppliers for **archival** packing materials can be found on the website of the State Archives Administration of China:

http://www.saac.gov.cn/dakj/txt/2006-05/16/content_116361.htm

The following suppliers have sales agents in Hong Kong:

Meanwell Industrial Products Co. Ltd.
Contact person: Miss Lai
Fax: 852.2789 2836
Tel: 852.2393 9029
Email: meanwellbo@hotmail.com

Hing Tai Hong Paper Co. Ltd.
Contact person: Mr. Tony So
Fax: 852.2558 5397
Email: tony@hthpaper.com

Tai Tak Takeo Fine Paper Co. Ltd.
Contact person: Miss Josephine
Fax: 852.2807 2516
Email: taitak@netvigator.com
(Please address Miss Josephine in the subject line of the email.)

平纹细棉布：可代替无纺布

如没有无纺布，可采用**平纹细棉布**代替。平纹细棉布没有无纺布的大部分优点，容易磨损，不能有效防霉、防水、防尘及防污，但可阻隔适量灰尘及光线，亦可清洗再用。平纹细棉布在匹头店有售，亦可联络以下公司：

君仔头纺织有限公司

中国江苏省江阴市云亭镇工业集中区那巷路3号214422

网址：<http://www.jyzt.cn>

电话：86.510.8601 8568

美国Metal Edge, Inc.

联络资料见上

紫外光过滤器

紫外光过滤器套在荧光灯管上，保护唐卡免受紫外光损害，可从以上大部分供货商购买。如无法罗致，可使用已加滤的荧光灯管，或白炽灯泡和装置，因白炽灯不含紫外光。

其他供应商

中国国家档案局网站载有**适合存档**的包装物品供应商名录：

http://www.saac.gov.cn/dakj/txt/2006-05/16/content_116361.htm

以下供应商在香港设有行销代理：

美华实业胶黏制品有限公司

联络人：黎小姐

传真：852.2789 2836

电话：852.2393 9029

电邮：meanwellbo@hotmail.com

大德竹尾花纸有限公司

联络人：Josephine小姐

传真：852.2807 2516

电邮：taitak@netvigator.com

(电邮标题请注明联络Josephine小姐)

兴泰行洋纸有限公司

联络人：苏先生 (Tony So)

传真：852.2558 5397

电邮：tony@hthpaper.com

INSTITUTES AND MUSEUMS IN INDIA

The Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH) is the largest and best known conservation training institute in India, with 117 chapters all across the country. Contact the INTACH Indian Council of Conservation Institutes in Lucknow:

http://www.intach.org/materialheritage_icilucknow.htm

Also established by INTACH, the Indian Conservation Institute (ICI) is a conservation laboratory. Contact the ICI:

<http://namami.nic.in/mcc/IndianConservationInstitute.htm>

The following museums and institutes provide conservation training:

- National Museum Institute of History of Art, Conservation & Museology, Janpath, New Delhi:
<http://nmi.gov.in/>
- National Research Laboratory for Conservation of Cultural Property, Lucknow, Uttar Pradesh:
<http://www.nrlccp.org/iron.htm>
- Government Museum, Egmore, Chennai:
<http://www.chennai-museum.org/draft/geninfo/geninfo.htm>
- Indian Museum, Kolkata:
<http://www.indianmuseumkolkata.org/>

印度的研究所及博物馆

印度国家艺术及文化遗产基金会（Indian National Trust for Art and Cultural Heritage，简称INTACH）是印度规模最大、最著名的文物保育培训机构，全国设有117家分会。可联络该会设于勒克瑙（Lucknow）的印度文物保育研究所议会（INTACH Indian Council of Conservation Institutes），网址为：

http://www.intach.org/materialheritage_icilucknow.htm

基金会辖下的印度文物保育研究所（Indian Conservation Institute）乃一文物保育实验室。网址为：

<http://namami.nic.in/mcc/IndianConservationInstitute.htm>

下列博物馆及研究所提供文物保育培训：

- 新德里赞帕斯的国家博物馆艺术历史、文物保育及博物馆学研究所（National Museum Institute of History of Art, Conservation & Museology, Janpath, New Delhi）：
<http://nmi.gov.in/>
- 北方邦勒克瑙的国家文化财产保育研究实验室（National Research Laboratory for Conservation of Cultural Property, Uttar Pradesh）：
<http://www.nrlccp.org/iron.htm>
- 岑奈市埃格莫厄的政府博物馆（Government Museum, Egmore, Chennai）：
<http://www.chennai-museum.org/draft/geninfo/geninfo.htm>
- 加尔各答的印度博物馆（Indian Museum, Kolkata）：
<http://www.indianmuseumkolkata.org/>

FURTHER READING

The following suggestions for further reading are just a few of the many resources available on the Internet.

The Canadian Conservation Institute publishes notes and technical bulletins on current techniques and principles of conservation for caretakers and conservators of cultural artifacts. They provide specialized and technical information about conservation and care of collections. Publications are available in English and French for a small fee.

Visit their online bookstore at www.cci-icc.gc.ca.

The Getty Conservation Institute makes available AATA Online, a comprehensive database of over 100,000 abstracts of literature related to the preservation and conservation of material cultural heritage. This is a free service for professionals in all areas of conservation.

www.aata.getty.edu

The American Institute for Conservation of Historic and Artistic Work provides services to the public, such as referrals to professional art conservators in specialized areas and information on available publications.

<http://aic.stanford.edu>

Robert A. Waller. "Risk Management Applied to Preventive Conservation." In *Storage of Natural History Collections: A Preventive Conservation Approach*.

<http://www.museum-sos.org/docs/WallerSPNHCI1995.pdf>

Nathan Stolow. *Conservation and Exhibitions: Packing, transport, storage, and environmental considerations*. Oxford: Butterworth-Heinemann. 1987.

Note: *Conservation and Exhibitions* is out of print, but you may be able to find it in the library of a museum or conservation institution, or in a used book store.

Garry Thompson. *The Museum Environment*. 2nd edition. Oxford: Butterworth-Heinemann. 1986 (reprinted 1999).

参考资料

网上有关文物保育的资料繁多，以下谨列部分网站及参考书目：

加拿大文物保育研究所 (Canadian Conservation Institute) 出版有关文物保育最新技术和原理的信息及科技学报，供保管人员及文物保育人员参考，并提供有关保育文物及保管藏品的专门技术性资料。出版物以英语及法语发行，取价低廉。

网上书店：www.cci-icc.gc.ca

盖提文物保育研究所 (Getty Conservation Institute) 主理《艺术考古技术摘要在线索引》(AATA Online)，载有超过十万种有关保养及保育重要文化遗产的文献摘要。资料库全面涵盖文物保育各个范畴，为专业人员提供免费检索服务。

<http://www.aata.getty.edu>

美国历史及艺术文物保育研究所 (American Institute for Conservation of Historic and Artistic Work) 为公众提供多种服务，例如转介专门范畴的文物保育专家，以及提供现有出版物的资料。

<http://aic.stanford.edu>

Robert A. Waller. "Risk Management Applied to Preventive Conservation." In *Storage of Natural History Collections: A Preventive Conservation Approach*.

<http://www.museum-sos.org/docs/WallerSPNHCI1995.pdf>

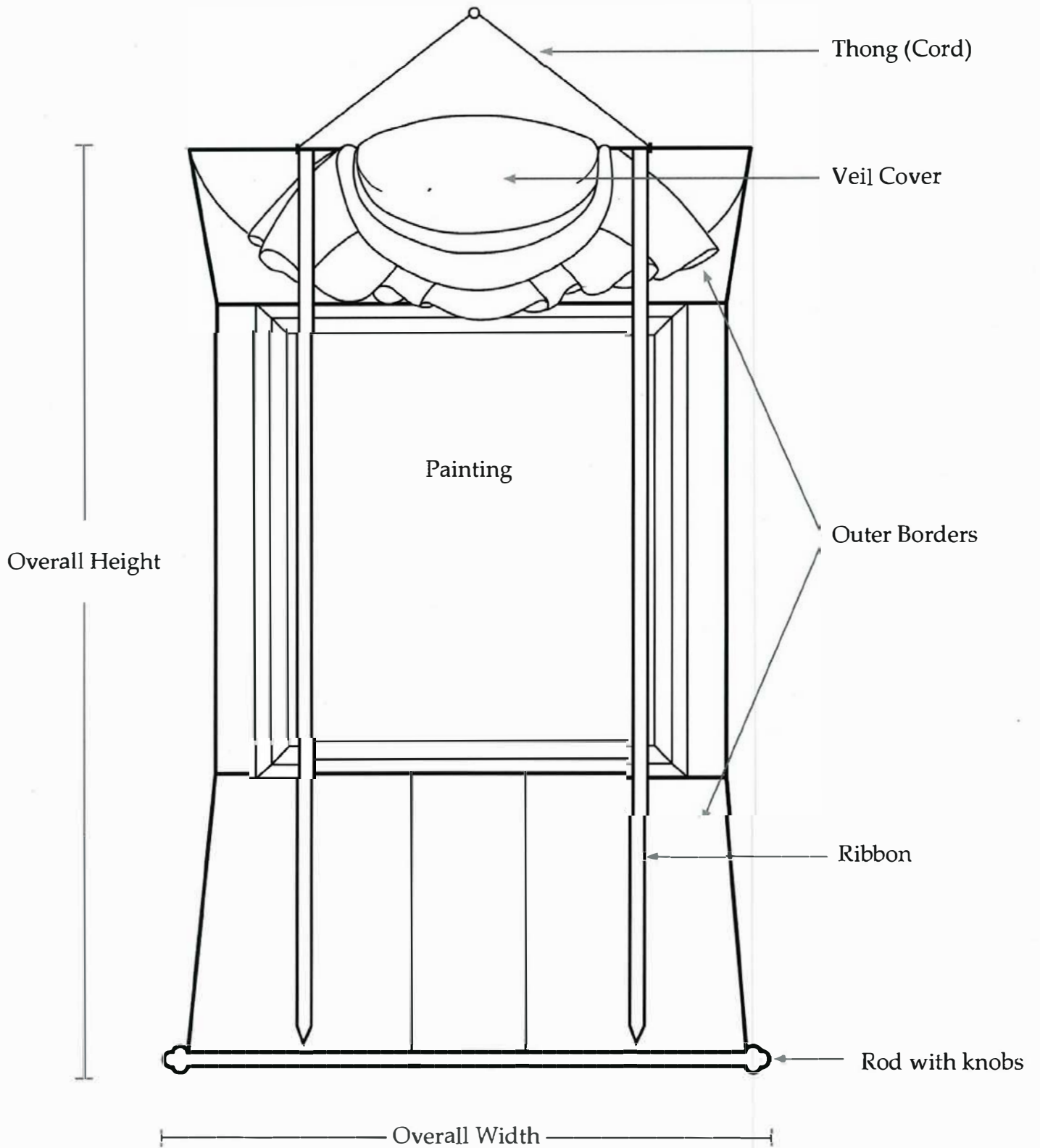
Nathan Stolow. *Conservation and Exhibitions: Packing, transport, storage, and environmental considerations*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 1987.

注：此书已绝版，但有机会在二手书店或某些博物馆或文物保育研究所的图书馆找到。

Garry Thompson. *The Museum Environment*. 2nd edition. Oxford: Butterworth-Heinemann, 1986 (reprinted 1999).

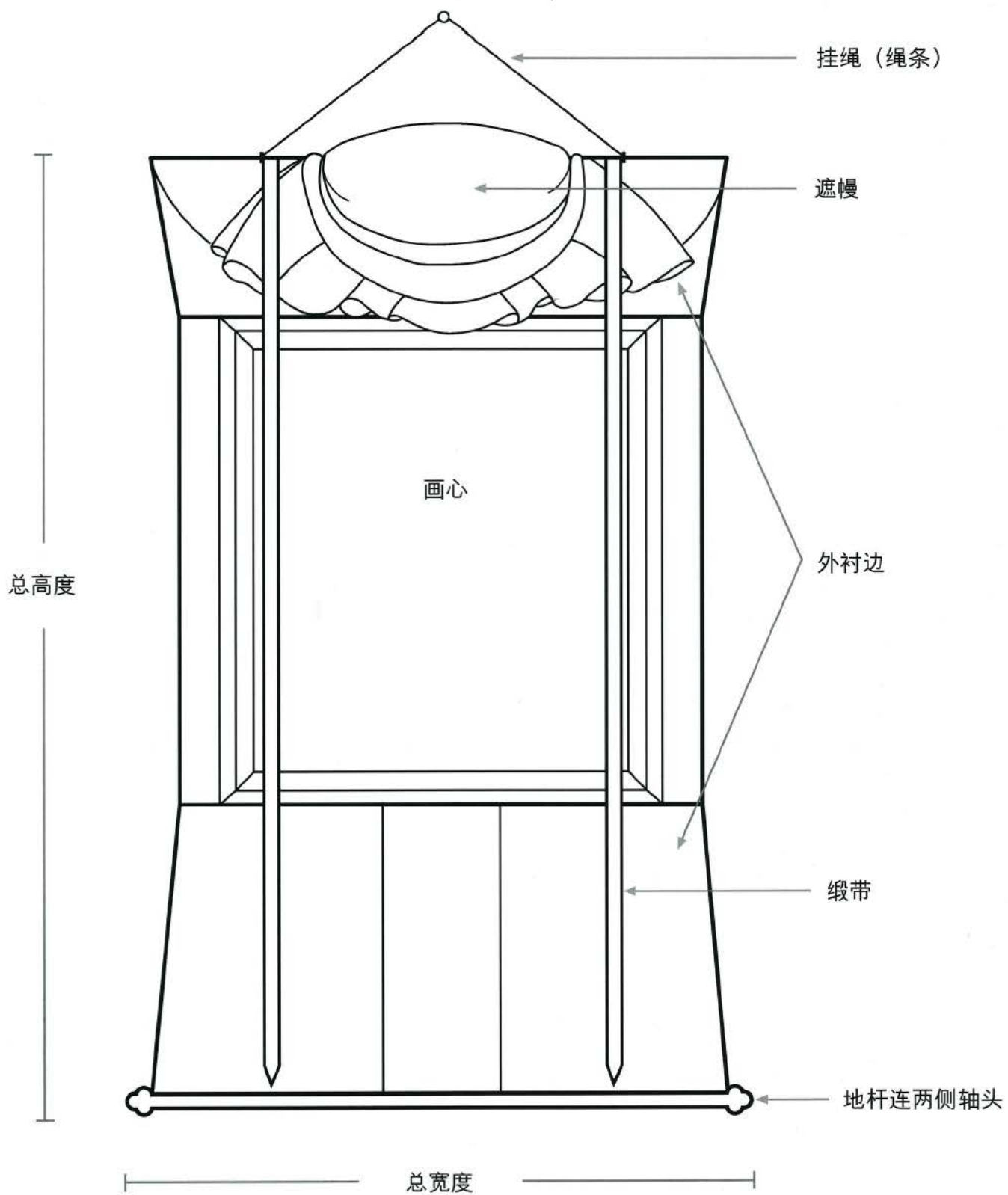
APPENDIX A

DIAGRAM OF A THANGKA

附录甲

唐卡图解

APPENDIX B

SAMPLE THANGKA EXAMINATION AND CONDITION FORM

Name of Institution or Monastery _____

Address or Location _____

Identification Number _____ Priority number (1 - 4) _____

Artist or Origin _____

Title or Subject _____ Caretaker _____

Date or Period _____ Date of Report _____

Dimensions	Height (inches or cm)	Width (inches or cm)
Image or painting		
Overall with borders		
Width of rod at bottom		

Inscriptions, Identifying Marks, Images _____

Storage Location _____

Description of Thangka (*Describe the thangka, veils, knobs, and borders.*) _____

Condition of Thangka (*Briefly describe the condition of the thangka [good, fair, poor, unstable, etc.]. Describe any problems.*) _____

附录乙

唐卡检验及状况说明表格样本

机构或寺庙名称 _____

地址或地点 _____

识别编号 _____ 等级编号 (I - 4) _____

艺术家或来源地 _____

标题或主题 _____ 保管人员 _____

日期或时代 _____ 报告日期 _____

尺寸	高度 (英寸或公分)	宽度 (英寸或公分)
图像或画心		
连衬边总体尺寸		
地杆长度		

题词、识别标记、图像 _____

_____

贮存地点 _____

_____

唐卡规格说明 (描述唐卡、遮幔、轴头和衬边的特征。) _____

_____

唐卡状态说明 (简述唐卡的状态 [良好、尚可、欠佳、不稳等]，说明所有问题。) _____

_____

_____

GLOSSARY

acid-free tubes Cardboard tubes made without acidic materials.

aniline dyes Synthetic dyes derived from the chemical called aniline.

archival A generic term indicating that the product is appropriate for use in contact with your collection objects. Ideally, the product should be free of acids, or have a pH of approximately 7.0.

awl (hole punch) A pointed hand tool used to make small holes in leather, wood, cardboard, or paper.

binder A substance that causes powdery materials to form a solid mass or to maintain uniform consistency in a thick liquid; for example, animal glue mixed with dry pigment.

bleed The release of paint color when a fabric is wet.

caretaker In this case, the person who is responsible for the care of a collection of thangkas.

checklist A list of art objects, thangkas in this case, with identification information and points for consideration or action.

debris An accumulation of small particles, such as sand, dirt, lint, food crumbs, etc.

dimensions The measurement in length and width of an object. Height is stated first, followed by width and then depth, if appropriate. For example: 33" (height) x 21" (width) x 1" (depth, if appropriate).

disinfect To clean something thoroughly to remove any possibility of recontamination, such as by mold.

distortion A change of shape that can be caused by bending, twisting, stretching, or applied force, such as exposure to unusually high or low temperature or humidity.

dye A natural or synthetic substance, such as aniline dye, that is used to color cloth. Dyes are most often applied in liquid form.

expand (expansion) An increase in the dimension of something as a result of a rise in temperature or humidity, or a decrease in pressure.

flaking paint Lifting and detaching of clusters of pigment and binder that occurs when the paint undergoes physical stress. Flaking often results in losses.

fluorescent light (lamp) A type of electric lamp tube that contains ultraviolet light and is therefore more harmful to thangkas than incandescent light.

frass Insect excrement or debris left behind by an insect or insect larva.

fuzzy A surface covered with a mass of short, fine hairs or fibers, such as mold.

ground A surface that has been prepared to receive paint. In thangka painting, a gesso mixture of chalk and animal glue is applied to both sides of the woven cotton support and allowed to dry. The ground is then burnished with either stone or cloth.

humidity The amount of moisture in the air.

词汇表

(按汉语拼音排列)

白炽灯 灯丝通电受热所产生的光，对唐卡的伤害较太阳光或荧光灯为低。

保管人员 此处指专责保管唐卡藏品的人员。

保养 保存物品状况不变，尤指具历史价值的物品，例如唐卡。

苯胺染料 由化学品苯胺制成的人造染料。

壁龛 墙上供储藏唐卡画卷或雕像的小角落或凹陷的地方。

变形 因屈曲、扭捻、拉张或受力（例如遇到异常高或低的温度和湿度）而导致形状变异。

标签 系于唐卡的纸块、织布或无纺布，用以标示或识别唐卡（注有库存编号、主题、尺寸、标题等资料）。

残屑 昆虫或幼虫残留的排泄物或碎屑。

潮痕 水渗入或流过唐卡画心表面或背面而留下的一道痕。

尺寸 物件的长度和宽度。依次记录高度、宽度、厚度（如物件有厚度）。例如：33”（高）x 21”（宽）x 1”（厚，如有）。

底布 经处理供绘彩用的布面。绘画唐卡画心时，棉织画布底、面均会涂上一层以白垩和动物胶混合的石膏底，风干后再用石头或布帛磨光。

害虫 会破坏唐卡的小动物，例如老鼠和某些昆虫。

核对清单 此处指唐卡艺术品清单，载有识别资料和供参考或处理的要点。

尽量减低 减至很少或尽量降至最低。

库存编号 物品清单或目录，注有物品识别编号，通常兼具物品规格说明。

矿物颜料 天然蕴藏于石头或地下的无机固体物质，磨成小颗粒后掺以混合剂，用作绘彩。

轮流替换 定期以一幅唐卡更换另一幅唐卡。把唐卡轮流展放，可让替换出来的唐卡得到“休息”。

毛茸茸 表面布满一丛短而幼的毛茸或纤维，例如霉菌。

霉菌 动植物腐烂时表面滋长的层状或污渍状真菌。以唐卡为例，当湿度高时，牦牛皮胶混合剂往往会滋生霉菌。

incandescent light Light produced from an electrically heated filament. Incandescent light is less harmful to thangkas than sunlight or fluorescent light.

inanimate An object that is not alive. For example, a stone is an inanimate object.

inventory number A list or catalog of objects identified by number, and usually including a description of the object.

label A piece of paper, fabric, or Tyvek attached to a thangka to give instructions about it or to identify it (inventory number, subject, dimensions, title, etc.).

mineral pigments Inorganic solid substances that occur naturally in rocks and in the earth, which are ground into small particles, combined with a binding agent, and used as painting materials.

minimize To make very small or reduce to the lowest possible amount.

mold A fungus that forms a coating or stain on decaying vegetable or animal matter. In the case of thangkas, the growth of mold is usually a result of exposure to high humidity. The mold feeds on the yak glue binder.

muslin A thick plain-weave cotton cloth.

niche A small space or recess in a wall designed to hold rolled thangkas or statues.

pollution Environmental contamination, usually as a result of human action, such as exhaust fumes from cars and trucks.

preservation Maintenance of something such as a thangka, especially something of historic value, in an unchanged condition.

professional A person whose occupation requires extensive education or specialized training, such as a professional art conservator.

rotate To replace one thangka with another on a regular schedule. Rotating thangkas on exhibition allows one to “rest” while another is on display.

stable Not subject to changes in chemical or physical properties.

storage location A designated space in which to store things; in this case, thangkas.

thong A thin strip, usually of leather, used for fastening or supporting a thangka.

tide line A line created when water is absorbed by or flows over the back or surface of a thangka painting.

Tyvek A soft synthetic material used to make protective covers for textiles, paintings, and thangkas. Tyvek resists tearing, mold, mildew, and water, and it protects against dust and dirt.

ultraviolet Ultraviolet light, present in sunlight and fluorescent electrical light, is very damaging to thangkas and must be filtered out. *See fluorescent light.*

vermin Small animals, such as rats and mice, and some types of insects, which are destructive to thangkas.

vulnerability Lack of protection, so that a thangka is subject to damage or injury.

water soluble Capable of being dissolved completely in water.

黏合剂 令粉状物凝结成固体状或在稠液中保持胶着状态的物质，例如混以干颜料的动物胶。

膨胀 因温度或湿度上升或压力下降而导致物件尺寸增加。

平纹细棉布 以平针织成的厚棉布。

容易损毁 缺乏保护，以致唐卡遭毁坏或破损。

挂绳 一根细长绳条，通常是皮革制，用以悬挂或支撑唐卡。

湿度 空气中的水气含量。

适合存档 泛指某产品适合跟藏品接触，可供存档用。产品最理想是无酸性，或酸碱值（pH）约为7.0。

水溶性 可以在水中完全溶解的特性。

死物 没有生命的物体，例如石头。

碎屑 小颗粒积累成堆，如沙尘、灰土、线头、食物碎等。

稳定 物品的化学或物理特性不变。

无纺布 即Tyvek特卫强闪蒸法聚乙烯无纺布。一种柔软的人造物料，不易磨损，防霉、防水、防尘、防污，可用作纺织品、画绘和唐卡的保护套。

污染 环境污染，通常是人为引起，例如汽车和卡车排出的废气。

无酸管 不含酸性物料的硬纸板制管。

消毒 彻底清理物件，确保不再受霉菌等物污染。

绘彩剥落 当绘彩抵受物理压力时，颜料和粘合剂成片状离布脱落，这往往导致绘彩缺损。

荧光（灯） 一种含紫外光的电灯管，因此对唐卡的伤害较白炽灯为高。

晕开 布料受潮后释出绘彩。

专业人员 经过长期教育或专门训练而合乎工作资格的人员，例如文物保育专家。

贮存地点 贮存物品（此处指唐卡）的指定地方。

锥子（打孔器） 用以在皮革、木块、硬纸板或纸张上穿小孔的手动锐器。

紫外光 阳光和荧光灯皆含紫外光，对唐卡伤害很大，必须过滤。参见荧光灯条。

ACKNOWLEDGMENTS

The idea for *Care and Handling of Thangkas: A Guide for Caretakers* was sparked by a visit to Tibet in 2004 and the clear need for a manual to provide basic instruction to monks and monasteries about how to preserve their collections of thangkas. A grant from Thaw Charitable Trust, a private foundation in the United States, enabled a small group of specialists to conduct a conservation survey of an important collection in a Tibetan monastery in Kham, Tibet. From this survey I gained an understanding of the need for a guide for caretakers of collections. The Thaw Charitable Trust has also been extremely generous in providing financial support to publish and distribute this basic primer.

Yin-wah Ma has been the engine that has moved this work forward. Without her continual encouragement, knowledge, compassion, and extensive contacts, this guide would not have come into being. She has been exceedingly generous with her time and energy, from the beginning through to publication and distribution. Jessie Wood also donated her time and expertise in editing this guide. I am very grateful for her positive attitude and professional advice. Isaiah Seret and Jesse Klein saved the day with their photographs to illustrate the guide and their video for a limited edition DVD.

The text was translated into Tibetan by Lama Sonam Phuntsho with the dedicated assistance of Pema Wangchuk, our coordinator in India; and into Chinese by Dr. Elsie Chan.

Many, many other friends and colleagues have given advice or read early drafts. My husband, Charles Hill, has been by my side through the whole process. Dr. Terry Schaeffer volunteered to read the first draft and made sound recommendations. Chail Norton, Rebecca Morales, and Yosi Pozeilov all contributed to the early concept of the guide. Dr. P. Pal and the late Mr. Benjamin B. Johnson were my first influences in the conservation of thangkas, and I owe a great deal to them for their guidance.

Meeting Dzongsar Jamyang Khyentse Rinpoche in 2004 had a big impact on me and kindled the desire to help preserve thangkas in monasteries. Thank you all for your trust in me.

Victoria Blyth Hill
January 2009

鸣谢

此书的缘起，乃始于2004年一次西藏之旅。承蒙美国私募基金索伍慈善信托基金（Thaw Charitable Trust）赞助，几位专家得以到西藏康区（Kham）一所藏传佛教寺庙进行文物保育研究，考察其重要的唐卡藏品。此行令我了解到唐卡藏品保管人员的需要。我深感有必要制作一部指南，载述保育唐卡藏品的基本指引，供僧侣和寺庙人员参考。幸得索伍慈善信托基金慷慨解囊，资助我们印制并发行本指南。

马燕华是推动这项工程的火车头。全赖她多番勉励，仁惠多识，人脉广阔，本指南才得以成事。从筹划、出版到发行，她毫不吝惜自己的时间和精力，鼎力襄助。杰希·伍德（Jessie Wood）亦不吝指教，编辑本指南，我衷心感激她的积极态度和专业意见。埃赛厄·塞勒特（Isaiah Seret）和杰斯·克莱恩（Jesse Klein）拍摄的照片和录像，乃解说和限量版数字视盘的蓝本，他们令本指南得以大功告成。

本指南由索南彭措（Sonam Phuntsho）翻译成藏文，其间得到本会印度联络人白玛旺久（Pema Wangchuk）戮力协助。其后由陈洁莹博士译成中文。

此外，我十分感谢多位朋友、同仁不吝赐教，审阅初稿和复稿。我丈夫查尔斯·希尔（Charles Hill）全程支援我。泰利·谢弗（Terry Schaeffer）博士主动提出审阅初稿，给与宝贵意见。杰尔·诺顿（Chail Norton）、利贝卡·莫拉尔斯（Rebecca Morales）、约希·波泽洛夫（Yosi Pozeilov）都在筹划初期出谋献策。我从事唐卡保育工作之初，得到帕尔（P. Pal）博士和已故的本贾明·琼森（Benjamin B. Johnson）先生多番启迪，使我获益良多，在此谨致谢忱。

我在2004年有幸遇见宗萨钦哲仁波切（Dzongsar J. Khyentse Rinpoche），对我影响至深，让我燃起要保养藏于寺庙内唐卡的念头。感激各位对我的信赖。

维多利亚·布莱斯·希尔
2009年1月

My profound gratitude goes to my teacher, Dzongsar Khyentse Rinpoche, for his wisdom and compassion—and for his invitation to visit the Dzongsar Monasteries in Bir, India and in Dzongsar, Eastern Tibet, which inspired my interest in thangka conservation.

I am deeply grateful for the generous funding from Thaw Charitable Trust in the United States that brought this project to fruition. A whole family of friends offered invaluable help, professionalism, and support. Author Victoria Blyth Hill, Tibetan translator Lama Sonam Phuntsho, editor Jessie Wood, and photographers Isaiah Seret and Jesse Klein, were a dream team to collaborate with for our initial English-Tibetan edition. Dr. Elsie Chan expertly translated the text into Chinese, and Florence Yeh cheerfully read the Chinese manuscript for our trilingual edition. Hearty thanks to Gene Smith for his expert guidance and encouragement; and to Ronwin Nicole Ashton for her drawing of the thangka.

Special thanks to Khenpo Sonam Tashi, Khenpo Phuntsho Namgyal, Trulku Drubgyud Tenzin, Dr. Loudro Phuntsok, and Tsering Wangyal who edited the Tibetan and made it reader friendly. Jakob Leschly, Josh Chu and Jeff Roe rescued us from Tibetan software and computer glitches. Richard Page provided the Tibetan and Chinese voiceover for a limited-edition companion DVD video for free distribution.

Wangmo Dixey generously shared her extensive publication network and resources, enlisting the assistance of Yeshe De to help us distribute 10,000 free copies of the guide at the Nyingma Monlam Chenmo in Bodhgaya in January, 2008. Pema Wangchuk, our able project coordinator in India, managed all the cross-border shipping and distribution details. We are most grateful to His Holiness the Je Khenpo Trulku Jigme Chhoeda of Bhutan, Matthieu Ricard of Shechen Monastery in Kathmandu and Bodhgaya, and Gonjang Rinpoche of Sikkim, for their assistance in distributing the guide in their countries; and to Khenpo Phuntsho Namgyal and Dr. Loudro Phuntsok for spearheading our free distribution efforts in PRC in 2009.

Thanks also to the Rubin Museum of Art for the use of the Bhutanese thangka with brocade mounting (photo by Bruce M. White) that graces the cover of this guide. Nancy and Alysia Lee's recommendation of Steven Hui of Pressroom Printer & Designer in Hong Kong led us to work with a fine design team to produce this guide for free distribution in the Buddhist Himalayas and the Asian continent and beyond.

Yin-wah Ma
Grant and Project Manager
January 2009

我深深感激恩师宗萨钦哲仁波切 (Dzongsar J. Khyentse Rinpoche)。他真智仁惠，邀请我访问印度贝尔和西藏东部的宗萨寺，启发我对保育唐卡的兴趣。

本计划得以开花结果，衷心感谢美国索伍慈善信托基金 (Thaw Charitable Trust) 慷慨解囊。亦感谢多位朋友给予专业指导，鼎力支持，共襄盛举。与我一起制作本指南英、藏文对照初版的几位专家可谓梦幻组合：作者维多利亚·布莱斯·希尔 (Victoria Blyth Hill)、藏文译者索南彭措 (Sonam Phuntsho)、编辑杰希·伍德 (Jessie Wood)、摄影师埃赛厄·塞勒特 (Isaiah Seret) 和杰斯·克莱恩 (Jesse Klein)。其后的英、汉、藏文对照版本，中文稿由陈洁莹博士悉心翻译，叶冬青欣然出任校对。此外，琴恩·史密斯 (Gene Smith) 给予提点和鼓励，朗温·尼科·阿什顿 (Ronwin Nicole Ashton) 为唐卡作图解，在此一并致谢。

特别感谢索南扎西堪布 (Khenpo Sonam Tashi)、彭措郎加堪布 (Khenpo Phuntsho Namgyal)、竹居丹增活佛 (Trulku Drubgyud Tenzin)、洛热彭措 (Loudro Phuntsok) 和次仁望嘉 (Tsering Wangyal) 把藏文版本编得流畅易读。在藏文软件和计算机技术方面，有赖杰卡布·莱奇利 (Jakob Leschly)、乔什·丘 (Josh Chu)、杰夫·罗 (Jeff Roe) 替我们排难解纷。至于随指南附送的限量版数字视盘，有赖理查德·佩奇 (Richard Page) 制作藏文和中文旁白。

旺姆·迪克西 (Wangmo Dixey) 在出版界人脉甚广，足智多谋，不但拔刀相助，更找来益西德 (Yeshe De) 助阵，于2008年1月菩提迦耶举行的世界和平祈愿大法会上免费派发一万册指南。本会印度联络人白玛·旺久 (Pema Wangchuk) 能者多劳，打点所有跨境船运和发行事宜。不丹法王专圣吉美秋达堪布活佛 (H. H. Je Khenpo Trulku Jigme Chhoeda)、加德满都和菩提迦耶协千寺 (Shechen Monastery) 的马修·理卡德 (Matthieu Ricard)、锡金的康居仁波切 (Gonjang Rinpoche) 协助我们在当地派发指南。还有彭措郎加堪布和洛热彭措替我们筹划，2009年在中国免费发行本指南，实在不胜感激。

封面所载的不丹织锦装衬唐卡 (摄影：布鲁斯·怀特 Bruce M. White)，乃鲁宾美术博物馆 (Rubin Museum of Art) 藏品，谨此致谢。有劳李许月白和李蔼诗，推荐香港 Pressroom Printer & Designer 公司许永祺先生的优秀团队，替我们设计和印制本书。全赖以上各位，本指南得以在亚洲大陆及喜马拉雅山藏传佛教区免费派发。

马燕华
奖学金及项目经理
2009年1月

AUTHOR

VICTORIA BLYTH HILL IS THE SENIOR CONSERVATOR EMERITUS AT LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART IN CALIFORNIA, WHERE SHE WORKED FOR 32 YEARS. SHE WAS THE DIRECTOR OF THE CONSERVATION CENTER FOR 6 YEARS PRIOR TO HER RETIREMENT FROM LACMA IN 2005, AND HAS A PRIVATE PRACTICE IN PAPER CONSERVATION IN LOS ANGELES, CALIFORNIA.

PRINTING

THIS GUIDE WAS PRINTED BY PRESSROOM PRINTER & DESIGNER LTD., HONG KONG.

PHOTOGRAPHS

ALL PHOTOGRAPHS BY ISAIAH SERET AND JESSE KLEIN.

作者

维多利亚·布莱斯·希尔为美国洛杉矶艺术博物馆荣休高级文物保育专家，在该馆服务达三十二年，最后六年任文物保育部董事，2005年退休。现于洛杉矶经营纸张保育顾问公司。

印刷

本指南由香港 Pressroom Printer & Designer Ltd. 公司印刷。

照片

所有照片由埃赛厄·塞勒特和杰斯·克莱恩拍摄。

ཐང་ག་གཅེས་སྐྱོང་དང་དེའི་ལག་ལེན
བདག་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན།

སྟོན་བརྗོད་ རྗོད་གསར་མཁུན་བརྗོད་པོ་ཆེ།

ཕྱོགས་སྐྱོག་པ་ མི་གཞོན་ལ་བུ་ལའི་ཉི་ཉལ།

བོད་ཡིག་ཏུ་སྐྱུར་བྱེད་པོ་ བསོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས།

ཐུ་སྐད་དུ་སྐྱུར་བ་པོ་ ཨོལ་སི་ཆེན།

རྩོང་གསར་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་མེད་ལྷོན་བཟོད།	67
༡ དབ་ཤིང་སྦྱོད་	69
༢ ལྷོན་གི་རྩུ་རྩེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་ཆག་ལྷུང་རྩུ་ལ་དང་དེ་དག་རྫོགས་ཐབས།	71
རྩུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོགས་ཐབས།	71
འོད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོགས་ཐབས།	72
འབག་བཅོག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོགས་ཐབས།	73
འབྲུ་སྲིན་དང་། གཞོན་འཚོ་ཅན་གྱི་སྲོག་ཆགས། ལྷོ་བམ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ ལྷུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོགས་ཐབས	73
མེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོགས་ཐབས།	74
༣ ཐང་ག་བདག་ཉར་གྱི་ལག་ལེན་བྱེད་སྟངས།	75
ཐང་ག་རྩམ་སྦྱིལ་གྱི་བྱ་སྦྱིག་	75
ཐང་གར་ཁ་བྱུང་བརྟགས་སྟངས།	77
ཐང་ག་རྩམ་སྦྱིལ་གྱི་བྱ་རིམ་དངོས།	78
༤ རྩོད་ག་གི་རྒྱབས་སུ་ལས་དོན་བྱེད་སྲོགས།	82
རྩེ་གཞོན་སྦྱོན་བྱུང་རྒྱབས།	82
སྦྱོ་བམ་གྱི་གཞོན་སྦྱོན་བྱུང་རྒྱབས།	83
མེ་ལ་གཞོན་སྦྱོན་བྱུང་རྒྱབས།	83

༥	ཐང་གའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཚུགས་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུ་ལ།	86
	ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུར་མཐོང་བའི་ལོ་རྒྱུས།	86
	གསལ་བཤད།	87
	གནས་སྐབས་བརྗོད་པ།	87
	གནད་གལ་ཆེ་ཤོས།	88
༦	ཐང་ག་སྤྱད་སློབ་ལ་མཐོང་བའི་རྒྱ་ཆ་དངོས་དང་། མ་རྙེད་ལ་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར།	89
	འདི་མི་ཀ་ཞེས་པའི་སྤྱད་རྒྱུ་མ་འབྲེལ་པའི་ཐུམ་རས།	89
	འདི་མི་ཀ་གི་ཚབ་ཏུ་རས་བལ།	91
	ཉ་ཅང་ལུགས་ཆེ་བའི་འོད་སྤྲིབ་བྱེད་ཡོ་བྱེད།	91
	མཐོང་འདོན་བྱེད་མ་ཐོབ་གཞན་པ།	92
	རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་གཉེན་དང་འབྲེལ་མ་སྤྲོད་པར་གི་རིགས།	93
	བསྐྱེད་རྒྱུ་འདེབས་གཞན།	94
	ཁ་སྐོར་ཀ་པ། ཐང་གའི་དཔེ་རིས།	95
	ཁ་སྐོར་ཁ་པ། ཐང་ག་བརྟག་ཞིབ་དང་གནས་སྐབས་གསལ་བརྗོད་འགོ་དང་ཤོག་གི་མཚོན་བྱེད།	96
	ཚིག་མཛོད།	97
	ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ།	100

ཚོང་གསར་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲོལ་བརྗོད།

ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལྷ་སྲོད་ནང་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དང་དངོས་པོ་གང་ལའང་ཆགས་ཞེན་མེད་པར་བྱ་
དགོས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སམ། ཡང་ན་སྲོད་བདར་དང་ཆ་རྒྱུན་མེད་པ་སོགས་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཀྱང་
རུང་བོད་པའི་སྲི་ཚོགས་སྲི་དང་ལྷག་པར་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་བདག་གཅེས་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་དང་ལུགས་སྲོལ་གོམས་
འདྲིས་མེད་པར་བརྟེན་རིན་ཐང་བའི་སྐྱ་གསུང་ལུགས་རྟེན་དང་སྐྱ་རྩལ་དངོས་རྒྱུ་ཁག་ཉམས་ཆག་བྱུང་དང་འབྱུང་
བཞེན་ཡོད།

འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་འཕོ་འགྱུར་དང་བསྐྱེད་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་དེའི་སྐྱེ་མེད་མིན་པའི་རིག་གཞུང་དང་ནང་ཚོས། དེ་
དང་འབྲེལ་བའི་ཡབ་མེས་ཀྱི་བལྟལ་ལུས་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་ཤེས་ཏེ་སྤྲད་དེ་རྣམས་མི་ཉམས་རྒྱུ་སྲོད་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་
མེད་ཀྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པས། ད་ལན་ཡིན་མཁུན་ (Yin-wah Ma) དང་མིག་ཁྲོ་རི་ཡ་ (Victoria
Blyth Hill) གཉིས་ཀྱིས་ཐང་ག་གཅེས་སྲོད་ལག་ལེན་གྱི་ལམ་སྟོན་ཆེད་འདོན་བྱས་པར་དགའ་ཚོར་ཆེ་ཞིང་། ཐོའོ་
དགོ་རྩའི་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ (Thaw Charitable Trust) ལའང་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ལག་རྩལ་སྲུང་སྲོལ་གྱི་ལས་འགུལ་
ཁག་ལ་གོགས་རམ་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྟ། དཔེ་བསྐྱེད་དང་དེའི་རྗེས་འབྲེལ་འབྲེམ་སྟོན་བརྒྱན་འཁོར་དེ་དག་གིས་
བོད་མི་རྣམས་ལ་རིན་ཐང་དང་རྩ་ཆེ་བའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་གཅེས་སྲོད་བྱ་རྒྱུའི་ཀུན་སྲོད་བསྐྱེད་རྒྱུར་ཕན་ལུས་ཆེན་པོ་
ཡོང་བའི་ངེས་ཤེས་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

1. ཉམ་གཤིབ་ལྷ་སའི་ལྷོ་མ་ཅིག་ལྷང་།

2. མང་གཤིབ་མོ་འདྲ་མཁས་གཞི་ལ་ལེ་རག་དང་གོད་ཆག་ཤོར་བ།

འདྲ་མཁས་གཞི་ལ་ལེ་རག་དང་གོད་ཆག་ཤོར་བ། ISALAH SERET AND JESSE KLEIN.

༡ རྒྱུད།

ལག་དེབ་འདི་ནི་ཐང་གའི་རིགས་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁམན་། ༡ རྣམས་ཀྱི་སྲུང་སྐྱོབ་། ༢ ལག་ལེན་བསྟར་སྐྱབས་ཀྱི་དོ་སྲོད་དང་ལམ་སྟོན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་རྒྱུན་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཕྱོགས་མང་པོར་ཐང་གའི་རིགས་ཉེན་སྲོད་བས་བྱ་དཀའ་བར་གྱུར་ཅིང་ལག་དེབ་འདི་ནང་ཐང་ག་གཉེར་སྲུང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལེགས་སྲུང་བཏང་སྟེ་ལག་ལེན་དང་། སྤྱིལ་ཤོམ། ཉར་འཛོག་སོགས་ལ་མཐུན་རྒྱུན་རྟེན་སྲུང་ཞིང་འགྲོ་སོང་གི་ཏུ་ཉར་བའི་ཐོག་ནས་བྱ་རྒྱུའི་ལག་ཅུལ་རྣམས་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

ཐང་གའི་གྲུབ་ཚན་ནི་ཤིང་བལ་དང་། གོས་ཆེན། ཀོ་སྤྱིན། ཐག་དྲུབ། རང་བྱུང་གི་དེ་ཚོན་། ༡ སོགས་ཡིན་པས་དངོས་རྣམས་འདི་རྣམས་ལ་བྲོད་གཤེར་། ༢ དང་། སྤྱིལ་སྟེབ་སོགས་ཀྱིས་འགྱུར་ལྷོག་སྐྱོད་ལེགས་འབྱུང་རྒྱུན་གྱིས། ཡུན་རིང་སོང་ཚེ་ཐང་གའི་རི་མོ་ཡུན་གནས་ལ་གནོད་ཅིང་། དཔེར་ན། ཐང་ག་དེ་སྤྱིལ་ཤོམ་མ་བྱས་པར་སྤྱིལ་ཏེ་ཚོན་གྱིས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་ཕྱིག་ཁུང་། ༣ རམ་སྐྱོམ་ནང་བསྐྱུ་གསོག་བྱས་སྐབས། རྩ་ཚོན་བྱེད་ཀྱི་པར་༡ ཐང་ག་རང་དང་གཞན་གྱི་ལྗོངས་ཀྱི་གནོད་ལུགས་ཀྱིས་ཐང་གའི་རས་གཞི་། ༤ དང་ཚོན་རྩིའི་རིམ་པ་ལ་གསལ་ཆག་བྱས་ཐོག་སྤྱིལ་བ་དང་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་ཆག་ཆེར་འགྲོ་བ་དང་། མཐའ་མཐུག་ཏུ་ཚོན་རྩི་སོ་སོར་བྱེད་བཤད་དང་པགས་ལུན་འདོན་འགོ་བ། མཐའ་ཤམ་མེད་པའི་ཐང་ག་རྣམས་རིམ་པས་སྟེབ་ཚོགས་ཆགས་ཏེ་བྱེན་འཕྲེད་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་སུ་གསལ་ཆག་གིས་ཚོན་དང་གི་གཞི་བཅས་ལ་གནོད་སྐྱོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྩ་པར་༥

ཐང་ག་དེ་རྣམས་ཁང་པའི་ནང་སྤྱིལ་ཤོམ་བྱས་པའི་ཚོ་ས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཉམས་རྒྱུན་འདི་དག་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན། ཕྱིག་ཁུང་རྒྱུན་པ་དང་ཐོག་གཡལ་ལས་ཐིགས་རྒྱ་ཟག་པའི་དབང་གིས་འཁོར་ཡུག་གཞན་ཚོན་ཅན་དུ་གྱུར་ན། རི་མོ་བྱིས་རྒྱུར་བེད་སྲོད་བཏང་བའི་རྒྱ་དང་སྐྱུར་བའི་ས་ཚོན་གྱི་རིགས་ལ་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་སྐྱོབ་སྐྱོད་ཚོན་རྩི་བརྒྱག་པ་དང་། སྤྱོད་པས་སྐྱེ་བ། མཐའ་གྲུའི་རས་ཀྱི་ཚོན་མདོག་ཤོར་སྐྱོབ་པའི་རིགས་ཀྱིས་ཐང་གའི་རི་མོའི་སྟེང་དུ་རྒྱུན་ལུག་གཏོད་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། རྩ་པར་༦ འདྲ་པར་འདིས་ཚོན་རྩི་བརྒྱག་ཤོར་དང་། རས་གཞི་ཆག་སྟེ། ཚོན་རྩི་ཟག་པའི་ལུག་ཐིག་། ༧ ཀོ་སྤྱིན་ནག་པོ་ཆགས་པ་སོགས་སྟོན་ཡོད། རྩ་པར་༨

གཤམ་གསལ་དོན་ཚོན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཐང་ག་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁམན་རྣམས་ལ་གོང་གསལ་རྒྱུན་དུ་མར་གདོང་ལེན་བྱེད་ཐབས་དང་། ཐང་ག་ཉར་འཛོག་གི་ཁང་ཁུང་སོགས་ལྱེད་གི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་ལེགས་སྲུང་གཏོང་རྒྱུའི་ཐང་མང་གཞིའི་ཐབས་ལམ་དུ་དམིགས་ཏེ་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

3. ཚོས་འཕྲུལ་ཞོག་བྱེད་བཞིན་པ།

4. རྒྱས་ཉམས་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ཐིག་འདོན་པ།

༡༧ ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་ཆག་བྱུང་ཚུལ་དང་དེ་དག་རྫོག་ཐབས།

རང་བཞིན་གྱིས་སླི་བའི་དངོས་པོ་དུ་མ་ཞིག་རང་གི་འགལ་རྒྱུ་ཞིག་དང་འཕྲད་པའི་ཚེ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་སློམ་ཞིག་རྒྱ་རྒྱུ་དང་དུ་བརྟེན་ན་རུལ་འགོ་བ་དང་། འོད་པར་ཞིག་ཉི་མར་བཞག་ན་ཡུན་རིང་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཐང་ག་དེ་རྣམས་ཀྱི་རི་མོ་མཛེས་པོ་ཡོད་ཀྱང་སླི་པོ་དང་གཉོད་ཁ་རྒྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན། རྒྱུ་འཛོམས་རུས་པའི་
༡༧༡། ས་ཚོན་དང་རྒྱུ་ཚོར་བ་སྐྱེན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚོས་༡༧༢། ། བྱི་གཞི་ནར་འབྲུམ་ཅན་སོགས་སླི་བའི་དངོས་
པོ་རྣམས་དྲོད་གཤེར་མཐོ་དམན་ལས་འགྱུར་གྲོག་འབྱུང་སྐྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཕྱི་རྒྱུ་མང་པོས་དེ་རྣམས་ལ་ཉམས་
སྐྱོན་བཏང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།

ཐང་ག་དེ་རྣམས་རྒྱ་དང་། འོད། ལག་ལེན་སོགས་ལ་ཚོར་བ་སྐྱེན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་དངོས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན། དེ་རྣམས་ཕར་རྒྱུར་གྱིར་བའི་དང་རྒྱུ་སྐྱ་བ། ཉར་ཚགས་བྱ་སྐྱ་བའི་རང་བཞིན་དུ་བརྟེན་ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ལ་བ་
དང་བསྐྱ་གསོག་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཚོན་རིས་མེར་ག་གས་པ་དང་། ས་ཚོན་དང་རས་གཞི་རྣམས་རིམ་པས་བགས་ཤུན་
ལངས་འགོ་བའི་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན། དམ་ཅི་༡༧༣། ཀོ་སྐྱིན་དང་སྐྱུར་བྱུང་གི་སྐྱིན་ཡོད་པར་བརྟེན་ས་ཚོན་དང་ཚོས་རྣམས་
རྒྱན་གཤེར་ལ་ཚོར་བ་སྐྱེན་པོ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལང་རུལ་དང་། སྐྱོ་བམ།༡༧༤། བཙོག་རྒྱུང་བཅས་ཀྱིས་འབགས་པ་
དང་། གཞོད་འཚོ་ཅན་གྱི་འབྲུ་སྐྱིན་དང་བྱི་བ་སོགས་ལ་མཐོ་བའི་ཁ་ཟས་སུ་གྱུར་ཡོད།

གཤམ་གསལ་དོན་ཚོན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཐང་ག་ཉམས་ཆག་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་གསལ་བཤད་དང་། རྒྱུ་དེ་
རྣམས་གཏན་འགོག་གསལ་ཡང་ན་ཉུང་དུར་གཏོང་བའི་༡༧༥། ཐབས་ལམ་གྲོས་འདོན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཉམས་ཆག་རྫོག་ཐབས།

རས་གཞིའི་སྟེང་དུ་ས་ཚོན་དང་ཚོས་དེ་དག་བརྟེན་པོར་བྱས་པའི་དམ་ཅིའི་རིགས་རྒྱུར་བཞུ་རུང་བ་ཡིན། རྒྱུ་ལས་གཤེར་
བའི་རིགས་ཐང་གའི་མདུན་རྒྱབ་གང་རུང་ལ་འགོ་བའམ་བབས་འགོ་བ་དེས་ས་ཚོན་ཉམས་སྐྱོན་དང་། བརྒྱན་ཤུལ་དོད་པ།
མདོག་ལལ་བ། ཚོན་གཞི་བརྒྱག་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན། དེར་དུས་ཀྱི་མཐའ་ཤན་རས་ཚའི་རི་མོ་རྣམས་རམས་
ཚོས་(Aniline dyes) ༡ིས་དཔར་བསྐྱུན་བྱས་ཡོད་པས་དེ་དག་རྒྱ་ལ་ཚོར་སྐྱེན་གྱི་ཏུ་ཆེ་ཞིང་གྲ་སྐྱིག་ཨང་མར་
དང་ཤུགས་རྒྱུན་བཏང་༡༧༦། བའི་དབང་གིས་མཐའ་ཤན་དང་ཐང་གའི་ཚོན་ཕན་རྒྱུན་འགོ་བ་ཡིན། གཞན་ཚོན་མཐོ་

དམན་གྱིས་ཐང་གའི་ཆ་ལག་འདྲ་མིན་རྣམས་ནང་། ༡༩ ། འཕྲུལ་སོགས་གྱིས་རི་མོའི་དབྱིབས་ཉམས་པ་ ༡༩ ། དང་འཐེན་
བརྒྱུད་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་གནོད་སྐྱོན་འགོག་ཐབས་སུ་གཤམ་གསལ་སྤོམ་འགོག་གི་བྱ་རིམ་རྣམས་དང་བྲལ་བྱ་
དགོས།

- ༡ རྒྱུན་དུ་རྟོག་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ནི་གལ་ཆེན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་ཤིང་། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཆར་དུས་སུ་ཐང་གའ་ལ་བརྒྱན་ཡོད་མེད་རྟོག་
ཞིབ་བྱ་དགོས།
- ༢ སྤྱིལ་ཤོམ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཁང་པའི་སོག་གཡལ་ནས་ཐིག་རྒྱ་འཛོག་པ་དང་། ཕྱི་གའི་སུ་བརྒྱན་ཡོད་པ། སྤོ་
བམ་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ནག་པོ་འམ་ཚོན་ཁ་ཅན་གྱི་འོག་། ཁང་པའི་མཐིལ་དུ་ཨར་འདམས་གྱི་ལྟེ་གྲ། རྒྱ་མི་སྐབ་པའི་
སྤེལ་ཁུང་སོགས་ཡོད་མེད་བལྟ་ཞིབ་བྱ་དགོས། ས་ཁུལ་དེར་རྒྱས་གནོད་སྐྱོན་བྱས་པ་མཐོང་ན་ཐང་གའ་རྣམས་བརྒྱན་
དང་བཅས་པའམ་དེའི་ཉེ་འགམས་སུ་དབྱུང་འཛོག་བྱ་མི་རུང་།
- ༣ ཉར་ཚགས་བྱ་སར་ཡང་བརྒྱན་ཡོད་མེད་དང་། ཉར་ཚགས་བྱ་སའི་ས་རྒྱུ་ཤིང་གི་སྤོམ་དང་སྟེགས་སོགས་ལ་བརྒྱན་
དང་། སྤོ་བམ། རྒྱའི་ནག་ཐིག་གི་མདོན་གསལ་ཡོད་མེད་གོང་ལྟར་རྟོག་ཞིབ་བྱས་ནས། གལ་སྲིད་མདོན་
གསལ་ཡོད་ན་སྤོད་དང་ཐང་གའ་དེ་དག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱམ་སར་སྤོ་བའམ་སྐྱམ་ཐབས་ལ་འབད་དགོས།

འོད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཉམས་ཆགས་སྐྱོག་ཐབས།

ཐང་གའི་རི་མོ་དང་མཐའ་ཤན་གྱི་རས་རྣམས་ཉི་མའི་འོད་དང་འོད་ཁང་གིས་མི་སྤྱིལ་པའི་སྤོམ་འོད་ ༡༩ ། ལྟ་བུ་གང་ལ་
འགོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱང་ཉམས་ཆགས་འགོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡིན། ཚོན་ཁ་ཅན་གྱི་རས། ཕྱི་ཤིང་ལས་སོན་པའི་ཚོས་དང་།
གཏེར་རྩས་ལས་གྲུབ་པའི་ས་ཚོན་མང་པོ་ཞིག་འོད་ལ་ཚོར་སྐྱེན་ཏུ་ཅང་ཆེ་བས། དེ་དག་འོད་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོན་ན་ནག་
པོར་འགྱུར་བའམ་ཚོན་མདོག་ལལ་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ལུགས་སྤོལ་ལ་ཐང་གའི་རིགས་འོད་ཏུ་ཅང་ཞན་པའི་ས་
གནས་སུ་སྤྱིལ་ཤོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཐང་གར་ཉི་མའི་འོད་ཐང་ཀར་ཕོག་པའམ། ས་ཁུལ་དེར་འོད་གྱི་
ཤུགས་ཆེ་དྲགས་པའམ། མ་བཅོགས་པའི་འོད་གྱིས་སྤྱང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་གཤམ་གསལ་གྱི་ཉེན་ཁ་འགོག་ཐབས་བྱ་
དགོས།

- ༡ ཉི་འོད་ལ་སྤེལ་ཁུང་རྣམས་གོབས་པའམ་ཡང་ན་ཐང་གའ་དེ་རྣམས་འོད་ལས་བར་ཐག་རིང་དུ་བྱ་དགོས།
- ༢ མི་སྤྱིལ་པའི་ཤེལ་རྟོག་གི་ཚབ་ཏུ་དཀར་མདངས་ཅན་གྱི་ཤེལ་རྟོག་ ༡༩ ། གམ་འོད་རགས་པ་སྤྱིལ་རུས་པའི་འོད་ཁང་
༡༩ ། བེད་སྤོད་བྱ།

༩ ཐང་ག་རྣམས་འོད་ལ་སྟོན་ཚད་ཉུང་དུ་ར་གཏོང་བའི་ཚེད་དུ་ལོ་རེར་ལན་གཉིས་ནས་བཞི་བར་རེས་མོས་བརྗེ་རེས་
 རྒྱུན་འབྲུངས་བྱ།

འབག་བཅོག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བའི་ཉམས་ཚག་སྐྱོག་ཐབས།

རྒྱུང་གི་འབགས་བཅོག་དེ་འཛུམ་སྤྱིར་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཅིང་། དེས་མི་དང་དུང་འགོ་སོགས་སྟོག་ཆགས་
 ཐམས་ཅད་ལ་གཞོན་པར་མ་ཟད། སེམས་མེད་བེམ་པོའི་ རྒྱུང་དངོས་པོ་ལའང་གཞོན་པ་ཡིན། ཐང་ག་དེ་རྣམས་
 སྤྱི་ལ་ཤོམ་བྱེད་སྐབས་བཅོག་རྒྱུང་གིས་གཞོན་པ་ཡིན་ཤིང་། བཅོག་རྒྱུང་གི་རྒྱ་མི་འབར་བཞིན་པའི་ཡང་ལ་དང་། མར་
 མེ། ཐབ་ཀྱི་སྐྱུ་མ་རྒྱུང་ས། ཐམས་གི་དུ་བ། སྐྱུ་མ་འཁོར་དང་སྐྱུ་མ་རྣམས་ནས་སྤྱིར་འཐོན་པའི་དུ་བ་དང་།
 བཟོ་བྱའི་བཅོག་རྒྱུང་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཁའ་རྒྱུང་བཅོག་བསྐྱད་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལུ་བསྟོགས་ཀྱི་རི་མོ་དང་མི་
 མཚུངས་པར་ཐང་གའི་རིགས་ལ་ཕྱི་རྒྱུན་སྤྱད་བྱེད་སྤྱིན་ཅི་མེད་པས་ཐང་གའི་རོས་ནག་པོར་གྱུར་བའམ་དུ་བ་དང་སྐྱུ་མ་སོགས་
 ཀྱིས་འགོས་ཚོ་ཉ་ཅང་སྤྱིས་དཀའ་བ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་དེར་བརྟེན་གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་ཐབས་རྒྱང་སྟེ་སྟོན་འགོག་བྱ་རྒྱ་ཤིན་
 ཏུ་གས་ཆ།

- ༡ འབར་བཞིན་པའི་མར་མེ་དང་ཡང་ལ་ལ་དོ་སྤྱང་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ཐང་ག་ལས་བར་ཐག་རིང་ཙམ་བྱ།
- ༢ བཤམས་པའི་ཐང་ག་རྣམས་ཚོས་འཆད་ཉན་དང་དུས་མཚོན་གྱི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཚོ་ཞལ་ཁེབས་ཀྱིས་གཡོགས།
- ༣ ཕྱིའི་བཅོག་རྒྱུང་ནང་དུ་མི་འོང་བའི་ཚེད་དུ་སྟོད་དང་སྟེན་འབྲེད་རྣམས་རྒྱག་རྒྱར་ནན་ཏན་བྱ།
- ༤ ཐང་གའི་རོས་ལ་གཤེར་བག་གིས་མ་གོས་པར་བྱ།

འབྲུ་སྤྱིན་དང་། གཞོན་འཚོ་ཙན་གྱི་སྟོག་ཆགས། སྤྱོད་མཁའ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བའི་ཉམས་ཚག་སྐྱོག་ཐབས།

ཐང་ག་གིས་སྐབས་ཤིང་སྤྱོད་བཏང་བའི་ཀོ་སྤྱིན་དང་སྤྱོད་བྱུང་གི་སྤྱིན་རྣམས་འབྲུ་སྤྱིན་དང་། བྱི་བ་སོགས་གཞོན་འཚོ་ཙན་
 གྱི་སྟོག་ཆགས་རྣམས་ རྒྱུང་གི་ཁ་ཟས་ལོགས་ཤོས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། རྩོ་ཞིང་བརྒྱན་པའི་ཁོར་ཡུག་དེ་སྟོ་བམ་སྐྱེ་
 བའི་བསྟོན་མེད་གྱི་རྒྱུན་ཞིག་གྱུར་ཡིན། བསྐྱེད་ཏེ་ནག་རུམ་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་སར་ཉར་ཚགས་བྱས་པའི་ཐང་ག་
 རྣམས་འབྲུ་སྤྱིན་སོགས་སྟོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་ཆགས་ས་བདེ་ཤོས་ཡིན། དེ་དག་སྟོན་འགོག་གི་ཚེད་དུ་གཤམ་གསལ་གྱི་
 བྱ་ཐབས་འདི་དག་རྒྱང་བར་བྱ་སྟེ།

- १ ཐང་ག་སྒྲིལ་ཤོམ་དང་ཉར་འཛོག་བྱ་སའི་བརྟུག་དབྱུད་ཡང་ཡང་བྱ།
- २ བརྟུག་དང་། སྒྲིལ་འཕེལ་སྐྱེད། འབྲུ་སྒྲིལ་གྱི་སྒྲིག་སྤྱོད། ཚིག་སོ་ཙམ་གྱི་སྒྲིག་ཆགས་ཡོད་མེད་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས།
- ३ སྒྲིལ་ཤོམ་དང་ཉར་འཛོག་བྱ་སའི་ས་ཆ་རེའུ་མིག་ནང་གསལ་ལྟར་ཡང་ཡང་བྱི་དོར་བྱ།
- ༤ འབྲུ་སྒྲིལ་དང་། གཞོད་འཚོ་ཙམ་གྱི་སྒྲིག་ཆགས། ཚུ་སོགས་མི་འཇུལ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་གྲུང་དང་། ཁང་པའི་མཐིལ་ཞབས། ཉར་འཛོག་བྱ་སའི་ཁང་མིག་དང་སྒྲོམ་བཙམ་གྱི་ཁུང་བུ་རྣམས་སྐྱབས།
- ༥ ཐང་ག་ཉར་འཛོག་བྱ་སའི་སྒྲོམ་དེ་སྐྱོག་སྤུང་བཞག་པ་ལས་ས་གཞན་ལ་མི་འཛོག།

མེལ་བརྟུག་ནས་འབྲུང་པའི་ཉམས་ཆག་སྒྲིག་ཐབས།

མེལ་སྐྱོག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་རྒྱུན་དུ་མར་མེ་དང་ཡང་ལ་སོགས་ཁ་གཡོགས་མེད་པའི་མེ་ལྗེའི་རིགས་ཐང་ག་དང་ཐག་ཉེ་བར་བཞག་པའི་སྐབས་སུ་གཟབ་དགོས་ཏེ། ཚིག་པའི་དུ་བ་དང་ཐལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐང་གའི་རི་མོ་ལ་གཞོད་སྐྱོན་བཟོ་སྲིད་པ་ཡིན་པས་གཤམ་གསལ་སྒོན་འགོག་བྱ་སྟེ།

- १ ཁ་གཡོགས་མེད་པའི་མེ་ལྗེ་རིགས་ཐང་ག་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་འཛོག།
- २ རྒྱང་གིས་མེ་ལྗེ་ཐང་གའི་ཕྱོགས་སུ་མི་འདེད་པའི་སྐད་དུ་བྱེ་སྟེ་བཞག་པའི་སྒོ་དང་སྐེའུ་ཁུང་རྣམས་ལ་ཉོག་ཞིབ་བྱ།
- ३ བཤམས་བཞག་པའི་ཐང་ག་རྣམས་མེད་སྐྱོད་མ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཞལ་ཞབས་ཀྱིས་གཡོགས།
- ༤ རང་ཉིད་ཐང་ག་བཞག་སའི་ཁང་པ་ལས་ཕྱིར་མི་འགོ་བའི་སྐ་རོལ་ཏུ་མེ་ལྗེ་རྣམས་བསད་རྒྱ་བརྩེད་མི་རུང་།

37 ཐང་ག་བདག་ཉར་གྱི་ལག་ལེན།

ཐང་ག་སྐྱིལ་བྱེད་ཉར་འཛོག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གཟབ་ནན་བྱས་ན་དེས་ཐང་ག་རལ་གྲུམ་ལས་སྲུང་སྲུབ་པ་ཡིན། གཤམ་གསལ་གོམ་རིམ་ཅན་གྱི་གོས་འདོན་རྣམས་བསྐྲུགས་ཏེ་ཐང་ག་སྐྱིལ་བྱེད་ཉར་འཛོག་ལ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱེད་རྣམས་དེས་པར་ཉར་བསྐྱོག་བྱ་དགོས།

ཐང་ག་བརྟམ་སྐྱིལ་གྱི་གྲྭ་སྐྱིག

ཐང་ག་སྐྱིལ་བ་དང་། ཁ་བྱང་བཏགས་པ། བདག་གཉེར་གྱི་ལག་ལེན་བསྟར་བ་ལ་གོང་ནས་འཆར་གཞི་བཟོས་ཏེ་གཤམ་གསལ་ལྗུ་ཆ་དང་། ལག་ཆ་སོགས་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་ཉར་བསྐྱོག་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།

- 1 ཆར་པ་དང་། རྒྱུད་། ཉི་ཟེར་རྣམས་ལས་འགོག་ལུས་པའི་གནས་སྤྱོད་གཞན་དང་བཅས་པ།
- 2 ཐང་ག་ལས་ཞེང་ཁ་ཆེ་བའི་ཅོག་ཅོ་ཐོག་དོས་སྐྱོམ་ཞིང་གཙང་བ་གཉིས་ལས་མི་ཉུང་བ། བྱུང་ན་སྟེང་དུ་ཤོག་བྱུང་མ་རས་གཙང་མས་གཡོགས།
- 3 ཉུང་མཐར་ཐང་ག་སྐྱིལ་བ་དང་བདག་ཉར་གྱི་ལག་ལེན་ལ་ཉམས་སྲུང་ཡོད་པའི་མི་གཉིས་ཡན།
- 4 ཐང་ག་བརྟམ་སྐྱིལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་དུ་ལས་མི་རྣམས་གྱི་ལག་པ་རྒྱ་དང་འདག་ཆལ་གྱིས་བསྐྲུག་ཏེ་གཙང་མར་བྱ། རྒྱུ་པར་༥།
- 5 ཐང་ག་སྐྱིལ་བ་དང་ཉར་འཛོག་གི་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྐབས་མི་ལོགས་པར་ཐང་གའི་དོས་ལ་དུད་ཤེར་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པས་ལས་མི་རྣམས་གྱི་སྟེང་ལ་རྒྱུན་ཆ་དང་། ལག་པར་སོར་གདུབ་དང་རྒྱ་ཚོད་སོགས་ཡོད་ན་ལུད།

5. ལག་པ་ལྟ་བཞིན་པ།

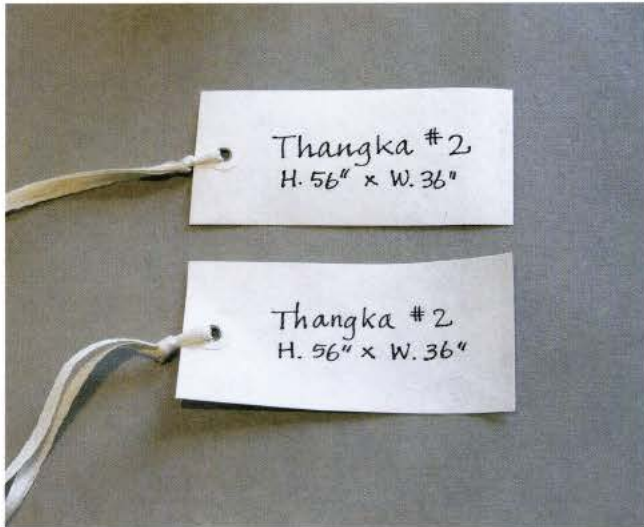
- ༤ ཐང་ག་ཉར་ཚོགས་བྱ་སའི་སྒྲོམ་གཅོང་ཞིང་བརྒྱན་གཤེར་དང་བུལ་བ།
- ༥ ལྷུང་རྩམ་གྱིས་མ་འབབས་པའི་སྐྱབས་སྤོང་། ཉེ་དམ་གིང་དུང་།
- ༦ འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་ཐབས་གམ་ཐིག་གིང་།

ཐང་གར་ཁ་བྱུང་བཏགས་སྐྱེད་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོར།

ཐང་ག་རྣམས་ཁ་བྱུང་སོ་སོར་བཏགས་རྒྱ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཁ་བྱུང་། ཉེ་དམ་འཚོལ་སྐྱབས་ཐང་ག་འཚོལ་སྐྱབས་བསྐྱུར་དུ་སྒྲིལ་
 བྱེ་བྱུམི་དགོས་པ་ཡིན། ཁ་བྱུང་གཉིས་བཟོས་ཏེ་གཅིག་ཐང་ག་རང་དང་གཅིག་ལྷུང་རམ་གྱི་ཕྱི་ངོས་སུ་བཏགས་དགོས།

ཁ་བྱུང་ནང་ཐང་གའི་གནས་ཚུལ་གང་མང་ལྷན་དགོས་པ་ནི།

- ༡ ཁ་བྱུང་།
- ༢ དངོས་ཆས་ཐོག་ལུང་གི་ཨང་། ཉེ་དམ་།
- ༣ ཐང་གའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་། ཉེ་དམ་།
- ༤ ཉར་འཛོག་མཛོད་ཁང་གི་ཕྱོགས།
- ༥ ངོས་འཛོལ་ལ་ཕན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གང་གིས་ཚང་མ།

7. ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་ཁ་བྱང་།

8. ཐང་གའི་རྒྱུ་ལ་གིང་ལ་ཁ་བྱང་བཏགས་པ།

ཐུམ་རས་གྱི་དྲ་དུམ་རྣམས་ཁ་བྱང་གི་དབྱིབས་སུ་བཅད་དེ་དོས་གཅིག་གམ་གཉིས་ཀར་ཆུ་སྐབ་སྐབ་ཚ་ཅན་གྱི་སྐྱུག་གུའམ་ཞ་སྐྱུག་གིས་
 ཐང་གའི་དོས་འཛིན་གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོར་གྲིས་དགོས་ལ། རྒྱུ་མེད་དུ་བོ་ཟེག་ཤོར་བ་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར་སྐྱུག་གུམ་
 དེ་ཐང་ག་ལས་རྒྱུང་རིང་དུ་བཞག་རྒྱུ་མི་བརྟེན་པར་བྱ།

སྐྱུང་བུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལག་ཆ་རྩོམ་ཅན་གྱིས་ཁ་བྱང་གི་ཟུར་དུ་བྱུང་བུ་བྱས་ཤིང་། རས་རྒྱུན་བྱུང་བུ་དེ་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཁ་བྱང་གཅིག་
 ཐང་གའི་རྒྱུ་ལ་གིང་ལ་བཅིང་། ཁ་བྱང་གཅིག་ཤོས་ཕྱི་དོས་སུ་བཅིང་རྒྱུར་ཉར་རྒྱུ་པར་ཤོ།

ཐང་ག་བཏུམ་རྒྱུ་གི་བྱ་རིམ་དངོས།

དཀོན་གནས་དང་། ཅོག་ཅོ་སོགས་མཁོ་ཆས་རྣམས་ཤ་སྐྱིག་བྱས་ཟིན་ནས་ཐང་ག་དེ་འཛིག་ཉེན་མེད་པར་མཛོད་ཁང་ནང་ཉར་འཛོག་བྱ་
 བ་ལ་ལས་རིམ་དངོས་ནི་གཤམ་གསལ་གྱི་གོ་རིམ་ལྟར་ཏེ།

- ༡ ལས་གཞིའི་ཐང་ག་རྣམས་སྲར་གྱི་མཛོད་ཁང་ནས་ཕྱིར་བཏོན།
- ༢ ཐང་ག་རེ་རེ་བཞིན་ཅོག་ཅོ་གཅོང་མའི་སྟེང་དུ་ཞལ་བྱེ། ཞལ་ཁབས་དང་མཐའ་ཤན་གྱི་རས་དོས་འཇམ་ཞིང་ས་རུལ་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་སོགས་མེད་དེས་པར་བྱ་ཞིང་། ཐང་ག་རྒྱུད་མི་བའི་སྐྱུང་དུ་ཉུང་མཐར་མི་གཉིས་ཡན་གྱིས་རྒྱུ་ལས་བྱེད་
 དགོས། རྒྱུ་ལས་ཤོ།

- 3 ཐང་གའི་མཐའ་ཤན་དང་གོང་ཤིང་སྐྱིལ་ཤིང་དང་བཅས་པའི་ཚད་འཇལ་དགོས་ཤིང་། སྲིད་དང་ཞེང་གི་ཚད་ཐོ་བཀོད་དེ་བཟླ་གྱི་བལ་ལན་གཉིས་བྱ།
- 4 ཅོག་ཅོ་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཐུམ་རས་ཀྱི་སྐྱིལ་ལ་བྱེས། ཐུམ་རས་ཀྱི་ངོས་གཅིག་འོད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ཅོག་ཅོའི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་དགོས།
- 5 ཐུམ་རས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བ་ལ་ཐོག་མར་ཐུམ་རས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞ་སྐྱུག་གིས་ཐང་གའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཉམས་བཀོད། དེ་ནས་ཐང་གའི་སྲིད་ཚད་ལ་སོར་༤ དང་ཞེང་ཚད་ལ་སོར་༡༩་ནས་༡༤ བར་བསྐྱར་ཏེ་ཚད་ཉམས་བཀོད་དེ་ལན་གཉིས་བཟླ་དཔེར་ན། ཐང་གའི་རྒྱ་ཁྱོན་སོར་30x10 ཡིན་ན་ཐུམ་རས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་སོར་3x14 ཡིན་དགོས། ཐང་གའི་སྐྱིལ་དེ་ཆ་ཚང་དགྱི་བའི་ཕྱིར་བྱར་བཞི་ཆར་རས་ལྷག་བཞག་དགོས།
- 6 དེ་ནས་ཐུམ་རས་ཇེ་མ་ཅོས་བཅད། མ་བཅད་པའི་སྲོལ་ཏུ་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཉམས་མཚོན་བཟླས་ཏེ་ཐུམ་རས་བསྐྱི་ཚགས་བྱེད་དགོས།
- 7 ཐུམ་རས་དུ་དུམ་རྣམས་ལ་བྱུང་གི་རྒྱར་ཉར་ཚགས་བྱ།
- 8 དེ་ནས་ཐུམ་རས་ལེགས་པར་བཀྲམ་པའི་སྟེང་དུ་སྲར་གྱི་ཐང་ག་དེ་མི་གཉིས་ཀྱིས་དལ་བྱར་རྒྱང་སྟེ་ཞལ་གྱེན་ལ་བསྐྱར་ནས་ཡོ་འཁྱོག་མ་སོང་བར་བཞག། གལ་ཏེ་ཐང་ག་ཆེན་པོ་ཡིན་ན་མི་བཞི་དགོས།
- 9 ཐང་གའི་ཞལ་གྱེན་དུ་སྟོན་ཞིང་ཞལ་ཁེབས་དང་། རི་མོ། མཐའ་ཤན་རྣམས་ལ་ས་རྩལ་མེད་ངེས་པར་བྱུལ། ཐང་ག་ཐུམ་རས་ཀྱི་དྲིལ་དུ་བཞག་སྟེ་ཕྱིར་སོར་4་ནས་10 བར་དང་མཐིལ་དུ་སོར་༤ ཅོམ་རིང་བར་བཞག་ཀྱི་པར་10 ་
- 10 ཐུམ་རས་ཀྱིས་ཐང་ག་སྐྱིལ་དུས་ཐོག་མར་ཐུམ་རས་ཀྱི་ལྷག་མས་ཐང་གའི་སྐྱིལ་ཤིང་འོག་མར་སྐྱིལ། དེ་ནས་ཐང་ག་དང་ལྷན་དུ་དམིགས་ཀྱིས་བཅོར་བ་མ་ཡིན་པར་བྱིངས་ཀྱིས་བསྐྱམ་ལ། ཉར་ཉར་མེད་པར་སྟོམས་པར་སྐྱིལ་དགོས་ཏེ། རི་མོ་སྲུང་བ་དང་རམ་འདེགས་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱིལ་བ་ཡིན་གྱི་ཐང་ག་ཚུད་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱིལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཀྱི་པར་11 ་
- 11 ཐང་གའི་ཕྱིར་མ་སྟེབས་བར་དུ་སྐྱིལ་ཏེ་ཕྱིར་ཐུམ་རས་ལྷག་མས་ཐང་ག་ལ་དྲིལ་ལན་གཅིག་འཁོར་ཐུབ་པ་དགོས།
- 12 ཐང་ག་དྲིལ་བེན་པའི་ཇེས་སུ་གཡས་གཡོན་གྱི་རས་ལྷག་རྣམས་སྐྱིལ་ཏེ་གའི་མཐའ་ནས་སོར་གཅིག་གམ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ནས་དམ་པོར་བསྐྱམ་ཀྱི་པར་12 ་

9. མིག་ཉིས་ཀྱིས་ཐང་གཙོག་ཚོར་སློབ་ཞིན་པ།

11. ཐང་ག་སྒྲིལ་བཞིན་པ།

10. ཐང་ག་ཐུམ་པས་ཀྱི་དྲྀལ་དུ་བཞག་བཞིན་པ།

12. ཐུམ་པས་ཀྱི་མཐའ་བཙོར་པ།

11. ཐང་ག་སྒྲིལ་བཞིན་པ།

13. ཟུར་ལ་ཁ་བྱང་བཏགས་པ།

11. ཐང་ག་སྒྲིལ་བཞིན་པ།

- ༡༣ དེ་ནས་མི་གཞན་གྱིས་མཐའ་རྒྱུ་མ་བསྐྱུ་ཐབས་གིས་བཅིང་བ་དང་ངོས་བབྱུང་གི་ཁ་བྱུང་བཏགས་པ་སོགས་བྱ། རྒྱུ་མ་ལྟར་༡༣༡
- ༡༤ དེ་ནས་གཤེད་ཉེན་འགོག་ལུས་པའི་མཛོད་ཁང་ནང་བཅུག་པ་ལ། དཔེ་འདིས་ཐང་ག་སྐྱུར་རྒྱུ་མ་དང་བྱུང་བའི་སྐྱོམ་ནང་བཅུག་ཚུལ་བསྟན་གྲུང་། རྒྱུ་མ་ལྟར་༡༣༢ སྐྱུར་རྒྱུ་མ་དང་བྱུང་བའི་ཤིང་སྐྱོམ་གཙང་མའི་ནང་བཞག་གྲུང་རུང་བ་ཡིན།
- ༡༥ ཐང་ག་བཞག་སའི་སྐྱོམ་ས་གདན་ལས་ཅུང་ཟད་བཏགས་ཏེ། གཙང་ཞིང་ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བཞག་ཚུ་མ་བཟུང་བར་བྱ་དགོས།

14. སྐྱོམ་ནང་རྒྱུ་མ་རལ་བྱུང་བའི་དང་པོ་སྐྱོང་བྱ་ཐང་ག་བཞག་བཞིན་པ།

༧ ཇོ་བོ་གི་སྐབས་སུ་ལས་དོན་བྱེད་སྲོལ་ལ།

ཚུལ་ཉམས་ཆག་གཏོང་བ་དང་མེ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ་སློབ་བྱུང་གི་རྒྱུ་དང་། ས་འགྲུལ་ལྟ་བུ་འབྱུང་འབྱུགས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་།
 འཆར་གཞི་དཔེ་ལོ་རྒྱུ་གིས་ཐང་ག་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་སོགས་ལྟ་བུ་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇོ་བོ་གི་གནས་ཚུལ་འབྱུང་བ་
 ཡིན། དོན་ཚན་སྲུ་མ་རྣམས་སུ་ཇོ་བོ་གི་གནས་སྐབས་སློབ་འགོ་ག་བྱེད་ཐབས་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་ཀྱང་སློབ་བྱུང་རྒྱུ་
 དཔེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཇོ་བོ་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་གཏོང་ལམ་གྱིས་ཉམས་ཆག་ཉུང་ངུར་གཏོང་བ་ལ་ཡིན།
 ཐང་གའི་ཟིན་ཐོ་དེ་ཐང་ག་དང་ལྷན་དུ་མ་ཡིན་པར་དེས་པར་དུ་འཛིན་ཉེན་དང་བྲལ་བའི་སར་བཞག་སྟེ་ཇོ་བོ་གི་གནས་ཚུལ་
 འབྱུང་ཚེ་ཐང་ག་ལ་གོད་སློབ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དོས་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་བེད་སློབ་གཏོང་དགོས། ཉམས་ཆག་ཤོར་བའི་ཐང་ག་དེ་
 རྣམས་ཉམས་སྲོང་དང་སྐྱུངས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས།

ཚུལ་གོད་སློབ་བྱུང་སྐབས་ལ།

ཐང་ག་དེ་རྣམས་ཉར་འཛིན་དང་འགོ་མ་ཤོར་གྱི་སྐབས་གང་དུ་འང་རྒྱུར་གཏོང་སྟེ་སློབ་བྱེད་ན་རི་མོ་དང་མཐའ་ཤུག་ལ་ཉམས་ཆག་
 འབྱུང་སྲིད་པས་དེ་ཉིད་ཉུང་ངུར་གཏོང་སྟེ་གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་རིམ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱ།

- ༡ ཐང་ག་དེ་འཕྲུལ་དུ་རྒྱ་དོན་པའི་ས་ཆ་ནས་སྐྱུང་སྟེ་བརྟུག་དབྱུང་བུ་སའི་ཚོག་ཅེས་ཁང་རྒྱུར་བྲལ་གཤམ་ཡོད་ཅིང་ཉེན་ཁ་
 མེད་པ་ཞིག་ཏུ་སློ།
- ༢ བསྐྱེལ་བའི་ཐང་ག་གཟུང་ནས་ཆེན་པོས་ཁ་བྲེས་སྟེ་བརྟུག་དབྱུང་དཔྱིས་ཕྱིན་བྱ། འོན་ཀྱང་ས་ཆོན་སློབ་པ་ལ་རེག་ན་
 ཉམས་ཆག་འགོ་བས་རི་མོར་ལག་པས་མི་རེག།
- ༣ ཐང་ག་དེ་ཚོས་ཀྱིས་མ་འབགས་པའི་རས་བལ་གྱི་ལག་ཕྱིས་སམ་སེང་རས་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་ལེན་ཐུབ་པའི་དངོས་པོས་
 བཀག་པའི་ས་དོས་གཙང་ཞིང་སྐྱམ་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་བསྟན་དུ་བཞག། སེང་རས་དང་རས་བལ་གྱི་ལག་
 ཕྱིས་མེད་ན་ཤོག་བྱའི་ལག་ཕྱིས་གཙང་མ་བེད་སློབ་གཏོང་བས་ཚོག་ ཚོས་ཀྱིས་མཛོག་མ་གྱུར་བའི་རས་
 གཙང་མའམ་ཤོག་བྱ་སྟོང་པ་མ་རྟེན་ན་ཚོགས་ཤོག་བེད་སློབ་བྱས་ནའང་རུང་། གང་ལྟར་ཡང་ཚོགས་ཤོག་གི་
 ལྷག་ཚས་ཐང་ག་སློབ་པ་ལ་མི་གོས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱ།
- ༤ ཐང་ག་ལ་ཞལ་ཁེབས་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་བག་ཚོན་ཆེན་པོས་ཡར་བཀྲུག་སྟེ་ཐང་གའི་དོས་ལས་ཕྱིར་བཏོན། ཞལ་ཁེབས་
 ཀྱི་རས་མཛོག་དེ་ཨོ་ནི་ལེན་ཏེ་རམས་ཚོས་ཀྱིས་བསྟར་བའི་མཛོག་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྒྱ་སོགས་གཤེར་བའི་རིགས་རེག་ན་
 ཚོས་ལོག་ནས་རི་མོ་ལ་གོས་སྲིད་པས་གཟུང་དགོས།

- ༥ མཐའ་ཤམ་གྱི་མདོག་གྲང་རམས་ཚོས་གྱིས་བསྐྱར་བའི་མདོག་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཡང་ཚུ་སོགས་གཤེར་བའི་རིགས་པོ་ཟེག་ཤོར་ན་ཚོས་ལོག་ནས་རི་མོ་ལ་གོས་སྲིད་པས་གཟབ་དགོས། ཉ་ཅང་གཟབ་ནན་ཚེན་པོས་སེང་རས་དཀར་པོ་འཕ་རས་བལ་གྱི་ལག་ཕྱིས་གྱིས་མཐའ་རས་ནས་རྒྱན་གཤེར་གྱི་ལྷག་མ་ལེན་ཐབས་བྱ། ལག་པ་སོགས་དངོས་པོ་གང་གིས་གྲང་ཐང་གའི་རི་མོའི་ངོས་ལ་རེག་མ་ཤོར་བ་གལ་ཆེ། ཚུ་དང་ཚོས་འཐེན་སྲིར་རས་དེ་གོང་ཤམ་ལ་སྟོམས་པར་གནན།
- ༦ ཐང་གའི་འོག་གི་རས་དེ་ཡང་ཡང་བཟེ། ཐང་ག་བརྒྱན་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཉམས་ཆག་འགོ་སྐྱབས་ཉེན་སེལ་གྱི་ལག་ལེན་དལ་བྱར་བྱ། རི་མོ་དེ་ཉ་ཅང་སྐམ་པོ་མ་ཆགས་གྱི་བར་དུ་དེའི་རྒྱབ་ངོས་དང་མཐའ་ཤམ་ནས་བརྒྱན་སྲི་འཐུད་ནས་ལེན།
- ༧ ཁང་མིག་ནང་དུ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་ལམ་ལེགས་པོ་བཟོ་དགོས་ཏེ། རྒྱུད་གི་རྒྱ་འགྲུལ་མེད་ཅིང་དོད་ཚད་མཐོན་པོ་ཡོད་ན་སྲི་བས་སྐྱེ་ཞིང་དེས་ཐང་ག་ལ་ཉམས་ཆག་ཚུ་ལས་གྲང་ལྷག་པར་གཏོང་བ་ཡིན།
- ༨ ཐང་ག་དེ་ཉེན་མང་པོའི་རིང་སྐམ་དུ་འཇུག་པའི་ཚོ་བཟླ་དབྱུང་ཞིབ་མོར་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཟིན་ཐོར་བཀོད། གྲ་ཚོན་ལྷ་པ་གནས་སྐྱངས་གྱི་ཟིན་ཐོར་སྐྱངས་ཀྱི།
- ༩ ཐང་ག་རྒྱོན་པ་ཆགས་རྒྱེན་གྱིས་ཚོན་རི་རྣམས་རས་གཞི་ལས་བྱེ་བྲལ་ གྲ་༧ རྒྱུ་འགོ་པའི་སྐབས་སྲི་ཐང་ག་བཏུམ་སྐྱིལ་བྱས་ན་རེ་སྲི་ག་ཏུ་འགོ་བས་གོ་སྐབས་ཡོད་ན་ཐང་ག་དེ་ཆེད་ལས་པས་ གྲ་༨ བཟླ་དབྱུང་མ་བྱས་གྱི་བར་དུ་ལེབ་མོར་བཀྲམ་སྟེ་སྲི་རས་འཇམ་པོས་བཀའ་ནས་ཕྱི་རྒྱེན་རྣམས་ལས་འགོག་སྲིད་བྱ།
- ༡༠ ཐང་ག་རྒྱོན་པའི་ཚོན་རི་རས་གཞི་ལས་བྱེ་བྲལ་དུ་འགོ་གི་མེད་ན་ཐང་ག་དེ་སྐྱིལ་ཞིང་རས་འཇམ་པོས་དགྲིས་སྟེ་སྲིར་ཉམས་གསོ་བྱེད་རྒྱུར་མཛོད་ཁང་དུ་བཅུག།

སྲི་བམ་གྱི་གོད་སྐྱོན་བྱུང་སྐབས།

རྒྱུད་གི་རྒྱ་འགྲུལ་མེད་པའི་ཁང་མིག་བརྒྱན་དང་བཅས་པ་དེ་སྲི་བམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་མཐུ་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་འདྲའི་གནས་སྲི་ཐང་ག་ཞིག་རྒྱོན་པ་ཆགས་ན་དེ་ལ་སྲི་བམ་སྐྱེ་བ་ཡིན། སྲི་བམ་འདིས་རས་གཞི་དང་། ས་ཚོན། སྐྱོན་རྣམས་ལ་ཉམས་ཆག་ཤུགས་ཆེར་གཏོང་བར་མ་ཟད། ཐང་གའི་སྐྱེད་དུ་སྲི་རྒྱུ་ གྲ་༩ གྱི་ཤུན་པ་ཆགས་རྒྱེན་བྱེད་པ་དང་། ཚོན་མདངས་ནག་པོ། དམར་པོ། སུ་མེན། དཀར་པོ་སོགས་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། དེས་ན་སྲི་བམ་སྐྱེས་པ་མཐོང་ན་དེ་མ་ཐམ་ཏུ་གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་རིམ་རྣམས་ལག་བསྐྱར་བྱ་དགོས།

- ༡ ཐང་ག་དེ་བརྒྱན་ཅན་གྱི་ས་གནས་ནས་སྤྱིར་སློ།
- ༢ བག་ཟེན་ཆེན་པོས་སློབ་མ་གྱི་རྩལ་ནང་དུ་རྩལ་པ་ལམ་དེ་ལ་རེག་པ་སོགས་སློང་། ཁ་དང་སྣ་གཉིས་རས་སམ་གདོང་འབག་གིས་གཡོགས།
- ༣ ཐང་གའི་གོང་ཤམ་ལ་ཡོད་པའི་སློབ་མ་ཚང་མ་ཆུ་ཚོན་དང་འདག་ཆལ་གྱིས་ལེགས་པར་བཀྲུས་ཏེ་དུག་སེལ་།
༼༡༠༽བྱ། འདག་ཇས་དང་སྦྱར་བའི་ཆུ་རྩོན་ལ་དཀར་ཚོས་གྱི་ཇས་ཅུང་ཟད་བསྟེ། ས་ཆ་དེ་སྐྱམ་པ་དང་རྒྱང་འགོ་འོང་གི་ཆེད་དུ་སྒྲེལ་བྱུང་དང་སློབ་མས་སྟེ།
- ༤ བརྒྱན་གྱི་ཉམས་ཆག་བཅོས་ཐབས་གོང་གསལ་བཞིན་ལག་ལེན་བྱས་ནས།
- ༥ ཐང་ག་གཉེར་སྤྱང་གི་ཕྱག་ལས་སྤྱར་མ་འཇུགས་གོང་དེ་ཉིད་ཇོགས་པར་བསྐྱམ་དུ་བཅུག།
- ༦ ཐང་ག་དེ་བསྐྱམས་ཟིན་པ་དང་སྐྱབས་དང་རྒྱང་ལམ་ཡོད་པའི་ས་གནས་སུ་བྱེར་ཏེ་སློབ་མ་དེ་ཐང་གའི་ངོས་ནས་ཕག་ཟི་འཇམ་པོས་ཉ་ཅང་དལ་ཤའི་སློབ་མ་སྤྱིས། སློབ་མ་གྱི་རྩལ་ནང་དུ་རྩལ་པ་ལས་སྤྱང་གི་རྩལ་གྱི་བརྒྱུ་བཟང་གཏོང་སྐབས་རང་ལས་བར་ཐག་རིང་དུ་བྱ་གིང་ཁ་རས་སམ་གདོང་འབག་གྱིན།
- ༧ སློབ་མ་གྱི་བརྒྱུ་བཟང་སྐབས་ཐང་གའི་ངོས་མི་དཀྲུག་པའི་ཐབས་གང་གཟབ་བྱ། ཐང་གའི་རས་གཞི་ལས་བྱེ་བུལ་དུ་སོང་སྤྱི་བའི་ཚོན་ལའང་བག་ཟེན་བྱ་སྟེ་ཉ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་ཡུན་རིང་པོ་བྱེ་བརྒྱུ་བཟང་བྱ་གི་རུང་།
- ༨ ཐང་ག་དེ་བསྐྱར་དུ་གནས་ཁང་བརྒྱན་དང་བཅས་པའི་ནང་མི་འཇོག།
- ༩ སློབ་གྲྲིས་གོས་པའི་ཐང་ག་ཉེན་སེལ་བའི་སྐབས་སུ་རོལ་དང་ཟིན་པའི་ཇེས་སུ་ལག་པ་ཆུ་རྩོན་དང་འདག་ཇས་གྱིས་བཀྲ།
- ༡༠ སློབ་གྲྲིས་གོས་པའི་ཐང་ག་དེ་ཐང་ག་གཞན་རྣམས་དང་ཇེན་འཕྲད་མི་རུང་བས་ཆེད་ལས་པས་བརྟུག་དབྱེད་མ་ཟིན་བར་ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ་བཞག།

མེའི་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་སྐབས།

མེ་སྐྱོན་བྱུང་བའི་ཚེ་དང་པོར་དགེ་ཉེན་སྲུང་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྩོགས་དེར་ཉེན་ཁ་མེད་པར་ཐག་ཚེད་མ་
བྱུང་བར་བདག་གཉེར་རམ་འགན་ཡོད་དེས་མི་སྲུང་དེར་འགོ་ལྷགས་མི་རུང་བ་བྱེད་དགོས། རང་གི་ལུས་སྲོག་ལ་ཉེན་
ཁ་མེད་པར་དེས་ན་ཐང་ག་དེ་མེ་ཤོར་བའི་གནས་སུ་སོང་ནས་སྐྱོན་དུ་ཉེས་སྐྱོན་ཤོར་བའི་ས་ཆ་དང་ཐང་གའི་དཔར་རྒྱུ་བ།
དེ་ནས་གཤམ་གསལ་གྲོས་འདོན་གཞིར་བཞག་གིས་ཐང་ག་རྣམས་ས་གནས་གཞན་དུ་སྲོམ་ལ་བེན་ཐོ་འཁྲི་སྐབས་ཡིག་འགོད་
དང་འདྲ་པར་གཉིས་ཀ་བཞག།

མེ་སྐྱོན་བྱུང་བའི་ས་གནས་དེར་ཉེན་ཁ་མེད་པར་འདུག་ལུས་སྐབས་ཐང་ག་རྣམས་གཤམ་གསལ་གྱི་གོ་རིམ་ལྟར་ལེན་དགོས།

- ༡ འཕྲལ་དུ་འཛིག་ཉེན་ཡོད་པའི་ཐང་གའི་རིགས།
- ༢ ཐག་ཉེ་ཤོས་སུ་ཡོད་པའི་ཐང་གའི་རིགས།
- ༣ རིན་ཐང་ཆེན་པོར་ཆ་འཛོག་བྱས་པའི་ཐང་ག།
- ༤ ཉམས་ཆག་གིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཐང་ག།
- ༥ ཉམས་ཆག་ཚུང་དུ་བྱུང་བའི་ཐང་ག།

ཐང་ག་ལེན་ས་བྱ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་བྱ་རིམ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་།

- ༡ ཡི་གེར་འགོད་པ་དང་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པའི་འདྲ་པར་གཉིས་ཀྱི་བེན་ཐོ་བཞག
 ༡༧ ཐུབ་ན་ཐང་ག་རེ་རེའི་ཉམས་ཆག་གི་འདྲ་པར་རྒྱག
 ༡༨ ཐང་ག་རེ་རེའི་ཉམས་ཆག་གི་བེན་ཐོ་བཞོས་ཏེ་ཡིག་སྐྱོད་ནང་དུ་ཉར་ཚགས་བྱ།
- ༢ ཐང་ག་ཐམས་ཅད་རྩིས་ཐོར་རྒྱུད་པར་དེས་ཐབས་སུ་ཐང་གའི་ཨང་རྟགས་དང་མེ་ཤོར་བའི་ས་གནས་ཀྱི་དངོས་ཆས་
 ཟིན་ཐོ་མཐུན་མི་མཐུན་བརྟག
- ༣ ཐང་ག་རྒྱོན་པ་ཆགས་ཡོད་ན་སྲར་བཤད་པའི་བྱ་རིམ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱ།
- ༤ མེས་སྐྱོན་པའི་ཐང་ག་རྣམས་མ་འོངས་པར་གཙང་མ་དང་ཉམས་གསོ་བྱ་ཐབས་ཡོད་སྲིད་པས་འཕྲལ་དུ་མི་འདོར།
- ༥ མེ་འབར་བཞིན་པའི་ཐང་ག་ལག་པས་ལེན་མི་རུང་། མེ་བསད་མྱིར་འབར་བཞིན་པའི་ཐང་ག་ལ་ཚུ་བཏོར་དུ་རུང་
 བའང་ཚུས་ཉམས་ཆག་ཆེར་གཏོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གཟབ།
- ༦ ལག་རྩལ་གཅེས་སྐྱོང་ཆེད་ལས་པ་ལ་རོགས་རམ་ལུ་དགོས།

༧ ཐང་གའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟིན་ཐོའི་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱ་ཚུལ།

མཛོད་ནང་གི་ཐང་གའི་ཐོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དཀར་ཆག་གཤམ་གསལ་ལམ་སྟོན་བཞིན་བྱ་རྒྱུ་དེ་བདག་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་
 ལས་འགན་ཡིན། དེ་ལ་ཐོག་མར་ཐང་གའི་སྤྱི་དབྱིབས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟོར་ཟིན་ཐོ་བཀོད་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། ཡིག་ཆ་འདི་
 མ་འོངས་དུས་ཡུན་རིང་ཙམ་སོང་བའི་རྗེས་ཐང་གའི་དོན་བཟུང་བརྟན་པོར་འོང་བའི་བདེན་དཔང་རུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་
 ཞིག་ཡིན། གལ་སྲིད་ཐང་གའི་གནས་སྐབས་ལ་རྒྱ་མཚོན་འགས་འགྱུར་ཕྱོག་སོང་ན་དེའང་ཡིག་ཐོར་བཀོད་རྗེས་སྐར་གྱི་
 ཟིན་ཐོ་དང་ལྷན་དུ་ཉེན་ཁ་མེད་སར་བཞག་དགོས།

ཐང་གའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་ཐོ་བཟོ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བདག་གཉེར་བས་ཐང་གའི་ལོ་རྒྱུས་^༡ ལྷན་
 པའི་འགོངས་ཤོག་ཚད་ལྡན་བེད་སྤྱོད་བྱ། ཡང་ན་རང་གིས་གང་མཐོང་བ་དེ་རྣམས་དེ་བཙུན་གྱིས་བཞག་རང་ལ་པར་
 ཆས་ཡོད་ན་ཐང་གའི་དོན་གཉིས་ཀ་དཔར་བརྒྱབ་ཏེ་དོན་འཛིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་པའི་ཁ་བྱུང་བཏགས། དེ་མ་ཟད་ཟིན་ཐོ་ལ་
 ཐང་གའི་རི་མོ་འཕེལ་དཔེ་རིས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ནའང་ཚོགས་ལེ་ཚོན་འདི་ནང་དཔེ་རི་དང་། གྲིས་ཞིབ། གནས་སྐབས་
 ཀྱི་སྟོན་ཐོ་བཅས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་བསྐྲུན་ཡོད། སྟོན་ཐོ་འདིའང་དུས་ཚོད་དང་བསྟུན་བསྐྲུས་པ་དང་རྒྱས་པ་གང་རུང་ཡོང་
 སྲིད་པ་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱན་དུ་ཟིན་ཐོ་ནང་གཤམ་གསལ་གནས་ཚུལ་རྣམས་དེས་པར་དུ་འཛུགས་དགོས།

དོན་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་མཐོ་བའི་ལོ་རྒྱུས།

མ་འོངས་པར་ཐང་གའི་དོན་བཟུང་སྤྱི་བའི་སྤྱིར་ཟིན་ཐོ་ནང་གཤམ་གསལ་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གང་མང་གྲིས་དགོས།

- ༡ བདག་པོ། དགོན་པ། སྐྱ་གཉེར་རྣམས་གང་རུང་།
- ༢ དོན་འཛིན་གྱི་ཨང་གངས།
- ༣ ལྷ་གྲིས་པའི་མིང་།
- ༤ ཐང་གའི་མཚོན་ནམ་བཟོད་བྱ།
- ༥ ལོ་རྒྱུས།
- ༦ འགྲུང་ཁྱུངས་ཀྱི་གནས།
- ༧ ཆ་ཚད། ཐང་གའི་གཡོན་རྒྱར་ནས་མས་ཕྱོགས་དང་མཐིལ་གྱི་མཐའ་ནས་འཕྲིད་དུ་ཚད་འཇུག་ དང་པོར་མཐོ་
 ཚད་དང་དེ་ནས་ཞིང་གི་ཚད་རིམ་བཞིན་འཇུག།

- ༡ མེ་ལོང་གི་ཚད།
- ༢ མཐའ་ཤཀ་དང་བཅས་ཏེ་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་ཚད།
- ༣ དབྱུག་པའི་ཚེ་ནས་མཐིལ་བར་གྱི་རིང་ལུང་གི་ཚད།
- ༤ བརྗོད་རིས་དང་རོ་རྟགས།
- ༥ ཡིག་ཆ་འདི་ཉིད་བཤོད་པའི་ཉིན་ཚེས།
- ༡༠ ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྐྱོགས་བྱེད་པོ།
- ༡༡ ཡིག་ཆ་དང་ལྷན་དུ་ཡོད་པའི་འདྲ་པར་རམ།   དཔེ་རིས་སོགས་ཀྱི་ཟིན་ཐོ།

གསལ་བཤད།

ཐང་ག་བཟོ་རྒྱུའི་དངོས་ཇུས་དང་། ལག་རྩལ། ཚོག་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བཤད་བྱ། གོང་ཤམ་དང་ཞལ་ཁེབས་ལྟ་བུའི་ཡོ་བྱེད་རྣམས་དོ་མ་ཡིན་མིན་དོས་འཛིན་བྱ་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཇི་ཅམ་མང་བ་དེ་ཅམ་དུ་མ་འོངས་པར་ཐང་གའི་གནས་སྐབས་དབྱེད་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཡིན།

- ༡ ཐང་ག་ གོང་ཤམ་དང་མཐུད་མ་རྣམས་དོ་སྣང་གིས་བརྟག་ནས། དེ་དག་གི་མཐུད་རྒྱུལ་གསལ་པོར་གྲིས་དགོས།
- ༢ ཐང་གའི་གཞི་རས་བལ་དང་གོས་ཆེན་གང་ཡིན། གོང་ཤམ་རས་བལ་དང་གོས་ཆེན་གང་ལས་བྱས་པ་ཡིན། གོང་ཤམ་ལ་རི་མོ་ཡོད་མེད། ཡོད་ན་ཆེ་མས་ལྟ་བུ་དང་དེར་དུས་ཀྱི་ཚོན་གྲིས་གྲིས་པ་གང་ཡིན་སོགས་གསལ་བཤད་བྱ།
- ༣ ཚེ་ཞབས་གཉིས་ལ་སྐྱིལ་ཤིང་ཡོད་མེད། སྐྱིལ་ཤིང་ལ་སྐྱིལ་ཏོག་ཡོད་མེད། ཡོད་ན་དེ་གསེར་དུལ་དང་ལྷགས་སོགས་གང་ཡིན་དེ་ལ་བརྗོད་སྲོལ་ཡོད་མེད་བཅས་གསལ་བཤད་དགོས།

གནས་སྐབས་ཀྱི་གསལ་བཤད།

ཐང་ག་དང་འཇའ། གོང་ཤམ་བཅས་ཀྱི་སོ་སོའི་གནས་སྐབས་གསལ་བཤད་བྱ། གཟུབ་ནན་ཆེན་པོས་ཐང་གར་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ཏེ་གང་གེས་པ་དེའི་གསལ་བཤད་བྱ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟིན་ཐོ་ཇི་ཅམ་ཆ་ཚང་བ་དེ་ཅམ་དུ་མ་འོངས་པར་བདག་གཉེར་བའམ་གཞན་གྱིས་ཐང་གར་འགྲུར་ལྷོག་བྱུང་ཡོད་མེད་གེས་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན།

- १ ཐང་གའི་གནས་སྐྱབས་ལེགས་ཞན་གང་ཡིན། ལུས་ཉམས་ཆག་གི་སློན་བྱས་པའི་དབང་གིས་དེ་མའི་ངོས་ལ་ཚོན་བྱེད་ལ་དུ་སོང་ཡོད་མེད། ཚོན་རིམ་གྱིས་འདོན་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མེད། གཉེར་སྐྱུལ་ཡོད་མེད། ཚོན་དང་རས་ཟད་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མེད་བཅས་ཀྱི་གསལ་བཤད།
- २ མཐའ་ཤན་ཡོད་ན་དེའི་ཚོན་ལོག་པ་ཡོད་མེད་དང་། རས་ཟད་སོང་བ་ཡོད་མེད། བརྒྱན་ཐིག་ཐོག་ལུལ་ཡོད་མེད་སོགས་དེའི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཀྱང་བྱ།
- ३ ཐང་གར་ལྷོབ་ཆག་ཤོར་བའི་སློན་གྱིས་དེ་ལ་ལྷོབ་ཆག་གི་ཚིགས་ཆགས་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན་ལུགས་ཆེ་ཆུང་ཇི་ཅུམ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་གསལ་བཤད།

གནད་གལ་ཆེ་ཤོས།

གཤམ་གསལ་གནས་ཚུལ་ལྟར་སློབ་སྦྱོང་བ་བྱས་ནས་གི་ཐང་ག་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་བལྟ་བུ་རྒྱ་གལ་ཆེ།

- १ ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གཞུང་། སྐྱུ་རྩལ་རིན་ཐང་།
- २ དཔལ་འབྱོར་གྱི་རིན་ཐང་།
- ३ ཐང་ག་དེ་གལ་གནད་ཆེ་ཆུང་།
- ༤ དཀོན་ཚུལ་དང་བརྗེ་ཚབ་ཀྱི་ལོ་སྐབས་༽ དཀོན་པ་དང་། ཚབ་བསྐྱབ་ཐབས་མེད་པ་དང་། འགྲོ་སོང་ཆེན་པོས་ཚབ་བསྐྱབ་སྐབ་པ་དང་། ལས་སྐྱོར་ཚབ་བསྐྱབ་སྐབ་པ་སོགས་༽ ཡོད་མེད་གསལ་བཤད་དཔོས།

གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཇི་སྲིད་གི་གནས་སྐྱབས་འབྱུང་ཚེ་ཐང་ག་རིན་ཐང་ཆེ་ཤོས་རིགས་ངོས་འཛིན་བུ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་གི་རིན་ཐང་མཚོན་བྱེད་ཨང་༡ ལས་༤ བར་བཞག་དཔེར་ན། ལྷ་གྲིས་པ་གསོན་བཞིན་པས་གྲིས་པའི་དེང་སང་གི་ཐང་ག་དེ་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་གིས་པའི་ཐང་ག་དེ་ལས་ཚབ་བསྐྱབ་སྐབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

༤། ཐང་གསུང་སྒྲིབ་ལ་མཁོ་བའི་རྒྱ་ཆ་དངོས་དང་། མ་ལྷོད་ན་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར།

ལམ་སྟོན་འདི་ནང་དམིགས་སུ་འཁོད་པའི་ལག་ཆ་དང་མཁོ་ཆས་སྲིན་བལ་གྱི་གོས་གྱི་ཚལ་བུ་དང་། རས། འཇལ་
ཐག་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ས་གནས་གྱི་ཚོང་ཁང་སོགས་ནས་ལྷོད་དགོས་ཀྱང་ཐུམ་རས་འཇམ་པོ་ (Tyvek) དང་སྐྱར་ཇུས་གྱིས་
མ་བསྐྱད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ནས་མ་མངགས་ཐབས་མེད་ཡིན། དེ་བའདི་ནང་འཁོད་པའི་དངོས་པོ་
རྣམས་རང་སོའི་ས་གནས་སུ་མ་ལྷོད་ན་རྒྱ་ཆ་གཞན་བེད་ སྒྲིད་གཏོང་དུ་རུང་ཡང་ཐོག་མར་དམིགས་བསལ་དུ་འཁོད་པའི་
དངོས་པོ་རྣམས་ལྷོད་ཐབས་གནང་བར་ཞུ་བསྐྱལ་བུ་རྒྱ་ལོན།

ས་གནས་སམ་ལུང་ཕྱོགས་གྱི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་རམ་གཅེས་སྒྲིང་སྒྲིབ་ལྷན་སོགས་ཡོད་ན། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་མཁོ་ཆས་
རྣམས་གང་ནས་ཉོ་བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་འདྲི་ཞིང་། ཅེས་གཏོ་བའི་ཆོ་རིན་པ་དང་བསྐྱར་སྐྱེད་བའི་ཆེད་དུ་མཁོ་ཆས་
རྣམས་སྲེབ་ཉོ་བྱས་ན་ལེགས་པ་ཡིན།

ཐུམ་རས་འཇམ་པོའི་ རྒྱ་ཆ་གསུང་ལྟར་ལྟར་ རྒྱུ་ལུ་ལ།

ས་གནས་གྱི་ཐུམ་རས་འཇམ་པོ་ རྒྱ་ཆ་གསུང་ལྟར་ལྟར་ རྒྱུ་ལུ་ལ། མཁོ་ཆས་ལྷོད་ལུ་ལྟར་ རྒྱུ་ལུ་ལ།
(<http://graphics.dupont.com/en/contact/index.shtml>)གི་སྐོར་ནས་ DuPont ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་
དགོས།

གཤམ་གསལ་ཚོང་ལས་ཁང་རྣམས་སུའང་ཐུམ་རས་འཇམ་པོ་ཉོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱ་གར།

Mr. Sudeep
Narsingh Dass & Co., Pvt. Ltd.
E3/I6 Balram House
Daryagunj
New Delhi 110 002
Tel: 91.11.2326 6743; 2326 6744
Cell: 91.98731 73297; 98731 73281
Email: tyvek@narsinghdass.com

རྒྱ་ནག

Shenzhen Yuhuaxing Printing Co. Ltd.
I-2 Block. No. 7. Industrial Estate
Shangshuijing, Buji Town
Shenzhen City
Guangdong Province
518112 People's Republic of China
Tel: 86.775.2852 2462; 2852 2288
Fax: 86.775.2852 2000
www.yuhuaxing.com
Email: szyuhuaxing@yahoo.com.cn

ཨ་རི།

Conservation Resources International, L.L.C.
5532 Port Royal Road
Springfield, Virginia 22151
Tel: 1.800.634 6932
Fax: 1.703.321 0629
Email: Sales@conservationresources.com
Order online: www.conservationresources.com

Gaylord Brothers
P.O. Box 490I
Syracuse, New York 13221-490I
Tel: 1.800.448 6160
Fax: 1.800.272 3412
Order online: www.Gaylord.com

Metal Edge, Inc.
6340 Bandini Boulevard
Commerce, California 90040
Tel: 1.800.862 2228
Fax: 1.888.822 6937
Email: info@metaledgeinc.com
Order online: www.metaledgeinc.com

Talas
20 West 20th Street
New York, New York 10011
Tel: 1.212.219 0770
Fax: 1.212.219 0735
Email: info@talasonline.com
Order online: www.talasonline.com

ཐུམ་རས་འའི་མེ་གཤི་ཚབ་ཏུ་རས་བལ།

འའི་མེ་གཤི་ཞེས་པའི་ཐུམ་རས་དེ་མ་རྙེད་ན་དེའི་ཚབ་ཏུ་རས་བལ་བེད་སྒྲིབ་གཏོང་དགོས། རས་བལ་ལའང་འའི་མེ་གཤི་
ཁྱད་ཚོས་སྲ་བ་དང་། སྒོ་བམ་དང་ཟེལ་པ། རྒྱ་སོགས་སྲབ་པ། རྩལ་དང་རྩི་མ་འགོག་རྩམ་པ་སོགས་ལྡན་པ་ཡིན།
རས་བལ་གྱིས་ རྩལ་དང་འོད་ཟེར་འགོག་རྩམ་པ་མ་ཟད་དེ་ཉིད་བཟུང་ཉེ་བསྐྱུར་དུ་བེད་སྒྲིབ་བྱ་རུང་བ་ཡིན། རས་བལ་དེ་
ཅ་ཆས་ཚོང་ཁང་རྣམས་སྤུའམ་རྒྱ་ནག་ཇིང་སུ་ཞིང་ཆེན་ནང་གི་གཤམ་གསལ་རས་ཆ་བཟོ་གྲུ་ལོད་པ་ཡིན།

Jun Aberdeen Textile Company
<http://www.jyjzt.cn>
Tel: 86.510.8601 8568

རས་བལ་དེ་ཨ་རིར་Metal Edge, Inc. ལའང་ཚོང་རྒྱ་ལོད་པ་ཡིན།

ཉ་ཅང་ལྷགས་ཆེ་བའི་འོད་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།

ཐང་ག་རྣམས་ཉ་ཅང་ལྷགས་ཆེ་བའི་འོད་ལས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་གི་ཤེལ་དུང་དེ་འཚོག་བྱེད་ཡོ་བྱད་གིས་གཡོགས་དགོས་པ་ཡིན།
འོད་འཚོག་རྩམ་ཅན་གྱི་ཤེལ་དུང་ངམ་དཀར་མདངས་ཅན་གྱི་ཤེལ་ཏྲིག་ལ་འོད་ཉ་ཅང་ལྷགས་ཅན་མེད་པས་གོང་གི་ཚབ་ཏུ་དེ་
དག་བེད་སྒྲིབ་བཏང་བར་ལུ་བསྐྱུལ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན། འོད་འཚོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དེ་གོང་གསལ་ཚོང་ཁང་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་ཉ་
རྒྱ་ལོད།

མཁོ་འདོན་བྱེད་མཁན་གཞན་པ།

རིན་ཐང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཉར་གསོ་གཏི་ཚེད་དུ་བྱུང་བ་ལྟུང་མཁོ་ལྷན་རིགས་མཁོ་འདོན་བྱེད་མཁན་ལོ་མཚམས་ཅན་ནི་

State Archives Administration of China: གི་སློབ་བྱ་བ་ལྟུང་ནས་ཚེད་བྱུང་བ་ལྟུང་ཡིན།

http://www.saac.gov.cn/dakj/txt/2006-05/16/content_116361.htm

གཤམ་གསལ་མཁོ་འདོན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཚོང་ལས་རོ་ཚབ་ Hong Kong དུ་འང་ཡོད།

Meanwell Industrial Products Co. Ltd.

Contact person: Miss Lai

Fax: 852.2789 2836

Tel: 852.2393 9029

Email: meanwellbo@hotmail.com

Hing Tai Hong Paper Co. Ltd.

Contact person: Mr. Tony So

Fax: 852.2558 5397

Email: tony@hthpaper.com

Tai Tak Takeo Fine Paper Co. Ltd.

Contact person: Miss Josephine

Fax: 852.2807 2516

Email: taitak@netvigator.com

(Please address Miss Josephine in the subject line of the email.)

ཐུ་གར་ནང་གི་སློབ་གཉེར་ཁང་དང་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ཁག

The Indian National Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH) དེ་ཐུ་གར་ཡུལ་གྱི་ནང་གི་གཅེས་སློང་རིག་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེ་ཤོས་དང་ཡོངས་བྱུགས་ཅན་གྱི་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཡན་ལག་༡༡༧་པོ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་གནས་མཐའ་དབུས་ཀུན་ལ་ཁྲུབ་ཡོད་པས་ཁ་བྱང་འདི་ཐོག་ INTACH Indian Council of Conservation Institutes in Lucknow ལ་འབྲེལ་བ་མཛད་གནང་།

http://www.intach.org/materialheritage_icilucknow.htm

INTACH གིས་གཞི་བཅུགས་བྱས་པའི་ Indian Conservation Institute དེ་ཐོན་རྒྱུ་དཔྱད་ཞིབ་ཁང་ཡིན་པས་ ICI ལ་འཇུག་ལ་བ་གནང་བར་ལྷ།

<http://namami.nic.in/mcc/IndianConservationInstitute.htm>

གསལ་གསལ་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དང་སློབ་གཉེར་ཁང་རྣམས་སུ་ཅ་ལག་རྫོང་པ་གཅེས་སློང་ཁྲུང་སྟངས་སྟོར་ཐབས་སློང་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་ཡིན།

- National Museum Institute of History of Art, Conservation & Museology, Janpath, New Delhi:
<http://nmi.gov.in/>
- National Research Laboratory for Conservation of Cultural Property, Lucknow, Uttar Pradesh:
<http://www.nrlccp.org/iron.htm>
- Government Museum, Egmore, Chennai:
<http://www.chennaiuseum.org/draft/geninfo/geninfo.htm>
- Indian Museum, Kolkata: <http://www.indianmuseumkolkata.org/>

བསྐྲུན་གྱི་དེབ་གཞི

གསལ་འཕྲོད་དམིགས་བསལ་གྱིས་བསྐྲུན་གྱི་འགྲོ་སྐྱོད་འདོད་དེ་རྣམས་སྐོག་ཏུ་ནང་ནས་རྗེ་པོ་ཐབས་ལམ་དུ་མའི་ཆ་ཤས་
ཅིག་ཡིན།

The Canadian Conservation Institute གིས་ལུགས་སྲོལ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་བདག་ཉར་དང་གཅེས་སྐྱོད་བྱེད་
མཁན་གྱི་རིགས་ལ་མཁོ་བའི་དེང་སང་གི་གཅེས་སྐྱོད་རིག་ཅུལ་དང་རྣམ་བཞག་སྐོར་གྱི་ཟིན་བྲིས་དང་བཅོམ་གསལ་ཤོག་
སོགས་དཔར་བསྐྱར་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅིང་། གསལ་ཤོག་དེ་ནང་བསྐྱུ་སྐྱབ་བྱས་པའི་དངོས་པོའི་རིགས་གཅེས་སྐྱོད་དང་བདག་
ཉར་བྱེད་ཐབས་ལ་ཕན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་གནད་འགག་དང་བཅོམ་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་གྲིས་ཡོད། དེ་ལྟར་
ཇི་དང་མ་རན་སིའི་སྐད་ཡིག་ནང་བསྐྱར་པའི་དཔེ་དེབ་དེ་རྣམས་རིན་ཐང་རྒྱ་ལྷོ་ལོན་ལྷ་ལོད་ལྷ་ལོད་ལས། སྐོག་རིག་
ཡོངས་འབྲེལ་ཁ་བྱང་འདི་ཐོག་ཁོང་ཚོའི་སྐོག་ཏུ་ནང་གི་དཔེ་དེབ་ཚོང་ཁང་ལ་ཐེབས་གནང་བར་ལུ།
<http://www.cci-icc.gc.ca>

The Getty Conservation Institute གིས་ AATA Online ལུགས་སྲོལ་ཅན་གྱི་ཡབ་མེས་གྱི་བལྟལ་ལུས་དངོས་
པོ་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་མཁོ་བའི་བའི་སྐོབ་དེབ་སྤྱི་མཚན་པ་བུམ་ཕྲག་གཅིག་ཅུལ་གྱི་དཀར་ཆག་རྒྱས་པ་ཞིག་སྐོག་རིག་རྒྱན་ལམ་ཐོག་
ནས་རྗེ་ཐུབ་པ་བཅོས་ཡོད་ཅིང་། དཀར་ཆག་དེ་གཅེས་སྐྱོད་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་རིན་མིན་ཞབས་ཏོག་གི་རྒྱལ་དུ་སྤུལ་
གནང་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན།
<http://www.aata.getty.edu>

The American Institute for Conservation of Historic and Artistic Work གིས་མི་མང་ལ་དམིགས་
བསལ་གྱི་དགོས་གལ་ཤར་ཆོ་གཅེས་སྐྱོད་ཆེད་ལས་པའི་རྩེ་མངགས་རྒྱ་དང་དཔེ་དེབ་ཡོད་མེད་སྐོར་བཤད་དོན་སྐོད་རྒྱ
སོགས་གྱི་ཞབས་ཏོག་བྱིན་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན།
<http://aic.stanford.edu>

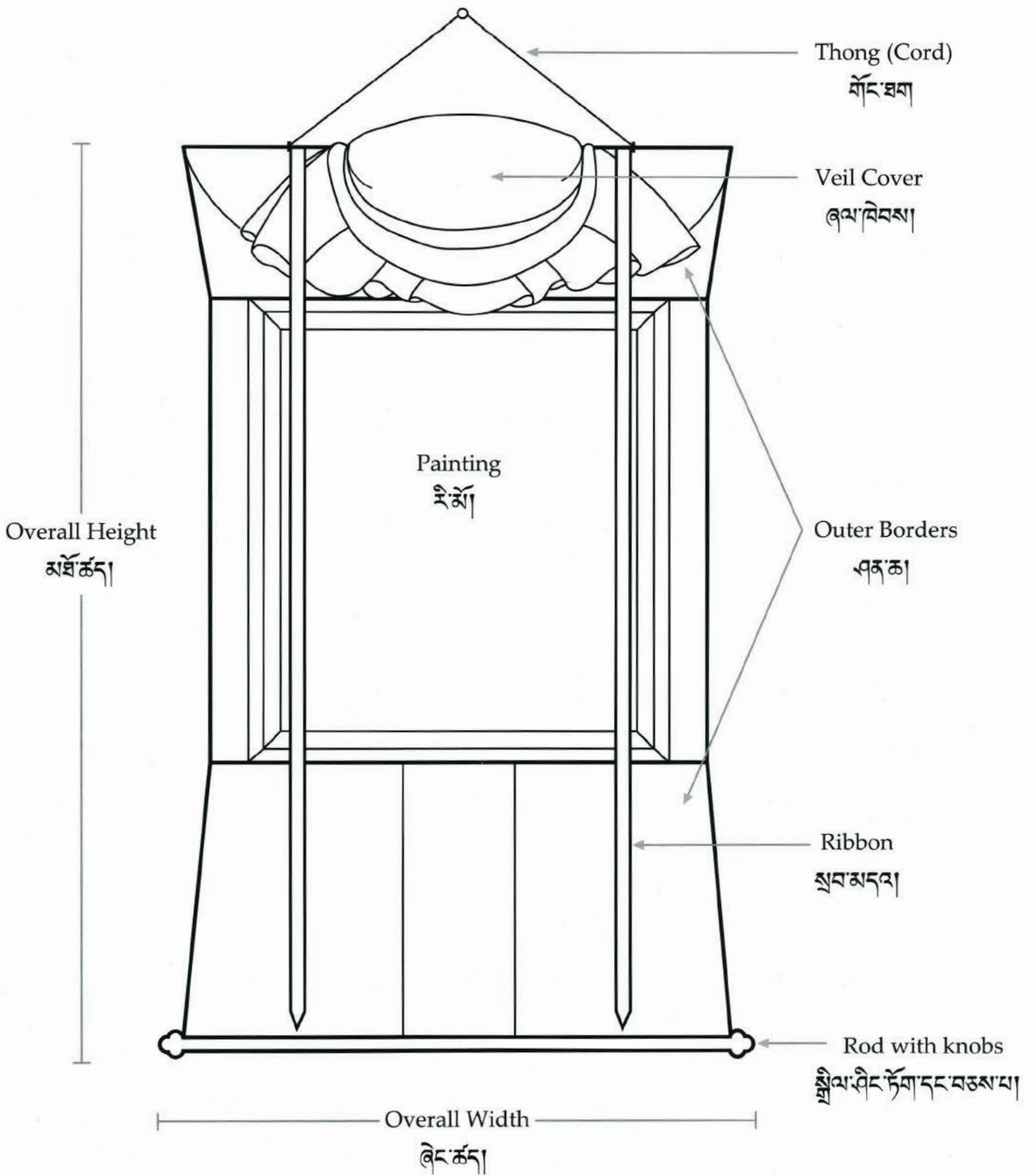
Robert A. Waller. "Risk Management Applied to Preventive Conservation." In *Storage of Natural History Collections: A Preventive Conservation Approach*.
<http://www.museum-sos.org/docs/WallerSPNHCI995.pdf>

Nathan Stolow. *Conservation and Exhibitions: Packing, transport, storage, and environmental considerations*.
Oxford: Butterworth-Heinemann. 1987.

ནུན་གསོ། Conservation and Exhibition ཞེས་པའི་དེབ་དེ་དང་སང་དཔར་བསྐྱར་ལུ་གི་མེད་པས་གསལ་པ་རྗེ་དང་
དཀར་ཡང་འགྲོ་སྐྱོད་ཁང་རམ་གཅེས་སྐྱོད་སྐོབ་སྐོབ་ཁང་། ཡང་ན་དཔེ་རྗེ་ཚོང་ཁང་སོགས་ནང་ཡོད་མེད་པ་ཡིན།

Garry Thompson. *The Museum Environment*. 2nd edition. Oxford: Butterworth-Heinemann. 1986
(reprinted 1999).

ཁ་སྐོང་ཀ་པ།   ཐང་གའི་དཔེ་རིམ།

ཁ་སྐོང་ཁ་པ། མང་ག་བརྟག་ཞིབ་དང་གནས་སྐྱེད་སྲུང་སྲུང་གསལ་བཟོད་འགོད་སྲུང་འགོག་གི་དཔེ་མཚོན།

སྐོབ་གཉེར་ཁང་ངམ་དགོན་པའི་མཚན།

ཁ་བྱང་ངམ་སྲུང་གནས།

ངོས་འཛིན་གྱི་ཡུང་།

གནད་གལ་གྱི་ཡུང་རིམ།   ༩   ༧

ལྷ་སྐྱིལ་པའམ་འབྱུང་བྱུང་སྲུང་།

མིང་ངམ་བཟོད་བྱ།

བདག་ཉེར་བ།

ལོ་དུས།

ཟིན་ཐོ་འགོད་ཚེས།

རྒྱ་བྱོན་གྱི་ཚད།	མཐོ་ཚད inch/cm	ཞེང་ཁའི་ཚད inch/cm
མེ་ལོང་ངམ་རི་མོ།		
མཐའ་གན་དང་བཅས་ཉེ་ཆ་ཚད་གི་ཚད།		
སྐྱིལ་གིང་གི་ཞེང་ཚད།		

ཞལ་བྱུང་།   རོ་རྟོགས།   འབྲེལ་པ།

མཐོད་ཁང་གི་སྐྱོགས།

མང་གའི་མེ་ལོང་དང་།   ཞལ་ཁེབས།   སྐྱིལ་གིང་གི་རྟོག   མཐའ་གན་བཅས་ཀྱི་གསལ་བཤད།

མང་གའི་གནས་སྐྱེད་སྲུང་སྲུང་ལེགས་ཞུ།   འབྲིང་དང་མཐའ་ཞུ།   དཀའ་རྙོག་གང་ཡོད་ཀྱི་གསལ་བཤད།

ཚིག་མཛོད།

༡	acid-free tubes	ཐང་ག་བཅུག་སྒོད་སྐྱར་ཇུས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་ཆ་ལས་གྲུབ་པའི་ཤོག་དུང་།
༢	aniline dyes	ཨེ་ནི་ལེན་ཞེས་པའི་ཇུས་འགྲུར་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལས་གྲུབ་པའི་འཐོར་སྐྱད་གྱི་ཚོས།
༣	archival	ཐོན་ཇུས་དེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རེག་པའི་སྒོ་ནས་བཟང་སྒོད་དུ་རུང་བ་མཚོན་བྱེད་གྱི་ཐ་སྲིད་སྤྱི།
༤	awl	ཤོག་པང་ངམ་ཤིང་། ཀོ་བ་འམ་ཤོག་བུ་ལ་དོང་འབྲུ་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་ཚུ་རྗོན་པོ་ཅན་ཞིག་
༥	binder	ཁྱུ་བའི་རིགས་ཆ་སྒོམས་པོར་འཛོག་བྱེད་དམ་དུ་ལ་ཇུས་རྣམས་གོང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྐྱད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཚོས་སྐྱམ་པོ་དང་འབྲེས་པའི་ཀོ་སྒྲིན་ལྟ་བུའོ།
༦	bleed	རས་གཞི་རྒྱོན་པ་ཆགས་པའི་ཚོ་ན་ཚོན་མདོག་སྤྱིར་འདོན་པའི་བྱ་བ།
༧	caretaker	སྐྱབས་འདིར་ཐང་ག་བསྐྱུ་གསོ་ག་གི་ལས་འགན་ཁུར་མི།
༨	checklist	བསམ་སྒོལ་གཏོང་རྒྱུའི་གནད་དོན་དང་དོས་འཛིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་ལག་ཚུལ་གྱི་དངོས་པོའི་ཐོ་གཞུང་།
༩	debris	ཁ་ལག་ཐོར་མ། རས་གྱི་སྐྱུ་རུལ། ཇི་མ། བྱེ་མ་སོགས་མི་གཙང་བ་སྤོ་མོ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསགས་པ།
༡༠	dimensions	དངོས་པོའི་སྤིང་དང་ཞེང་གི་འཇལ་ཚད། འོས་བབས་ཡོད་ན་དང་པོ་མཐོ་ཚད་བཟོད། དེ་ནས་ཞེང་ཁ་དང་དཀྱུས་གྱི་ཚད་དག་རིམ་པ་བཞིན་བཟོད་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ༣༣" ཁྱིམ་ཐོ་ཚད། x ༣༧" ཁྱིམ་ཞེང་། x ༡" ཁྱིམ་ཏོང་། ལྟ་བུའོ།
༡༡	disinfect	དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་སྒོ་བམ་སོགས་གྱིས་སྐྱར་མི་བསྐྱད་པར་བྱ་བའི་ཚད་དུ་གཙང་མ་མཐར་སྤྱིན་པ་བཟོ་བའི་བྱེད་ལས།
༡༢	distortion	རི་མོ་ཅན་གྱི་ཐང་ག་ལྟ་བུ་མར་འགྲུགས་པ་དང་། སྐྱིམ་པ། འཐེན་པ་འམ། རྫོང་དང་བརྒྱན་གཤེར་ཏུ་ཅང་མཐོན་པོར་རྗེན་བསྐྱུན་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་གྲུགས་གྱིས་དབྱིབས་འགྲུར་ལྡོག་ཐལ་བ།
༡༣	dye	རས་གཞི་ལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཚོས་ནི་རང་བྱུང་ངམ་ཇུས་སྐྱོར་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་སྟེ། དུས་སྐབས་ཐལ་ཆེ་བར་ཚོས་དེ་གཤེར་གཞུགས་སུ་སྐྱོད་པ་ཡིན།
༡༤	expand	རྫོང་དམ་བརྒྱན་གཤེར་གྱི་ཚད་འཕར་བས་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཁྲིན་ཆེར་འགྲོ་བ།
༡༥	flaking paint	རི་མོ་ལ་སྤྱིའི་ནོན་གྲུགས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱུང་རྒྱེན་གྱིས་ཚོན་དང་སྤྱིན་དེ་རྣམས་བྱེ་བྲལ་དང་པགས་ཤུན་འདོན་འགོ་བ།

༡༤	fluorescent light	སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་མ་བཅགས་པའི་ལྷགས་ཚད་ཚེན་པོ་ཅན་གྱི་ཤེལ་དུང་གི་སྒྲོག་གི་འོད་དེ་ཐང་ག་ལ་གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་ཡིན།
༡༥	frass	འབྲུ་སྲིན་གྱི་བྱུན་པའམ། འབྲུ་སྲིན་དང་ཚང་འབྲུས་བཞག་པའི་སྒྲིགས་རོ།
༡༦	fuzzy	ཐང་གའི་ངོས་སུ་གཞལ་ཚན་གྱིས་སྲོ་བམ་ལྟ་བུའི་སྲུ་ཉག་གམ་ཚོ་སྣ་མང་པོ་ཆགས་པ།
༡༧	ground	རི་མོ་འབྲི་བའི་ཆེད་དུ་རས་གཞིའི་གྲ་སྒྲིག་ནི། རི་མོའི་གཞི་རས་བལ་གྱི་ངོས་གཉིས་ཀར་ས་དཀར་དང་ཀོ་སྒྲིན་འདྲེས་མ་བྱུག་སྟེ་བསྐྱམ་དུ་བཅུག དེ་ནས་རྩོམ་རས་གྱིས་བཀག་ལྷུང་བར་བྱེད་པ།
༡༨	humidity	རྒྱུང་གི་སྒོན་གཤེར་གྱི་ཚད།
༡༩	incandescent light	སྒྲོག་ལུའི་སྲོང་སྐྱད་ལས་སྐྱུན་པའི་འོད་དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་མ་བཅགས་པའི་ལྷགས་ཚད་ཚེན་པོ་ཅན་གྱི་སྒྲོག་འོད་དང་ཉི་འོད་ལས་དཀར་མདངས་ཅན་གྱི་སྒྲོག་འོད་དེ་ཐང་ག་ལ་གནོད་ཚབས་ཆུང་བ་ཡིན།
༢༠	inanimate	རྩོལ་བུ་ཤེས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དངོས་པོ།
༢༡	inventory number	ཨང་གི་རིམ་པས་ངོས་བཟུང་རྒྱུའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་ཐོའམ་དཀར་ཆག རྒྱན་སྲོལ་ལ་དངོས་པོར་རེའི་གསལ་བཤད་ཡོད་པ་ཡིན།
༢༢	label	ཉུལ་བདེ་བའི་ཐབས་སུ་ཐང་གར་བཅེང་བའི་ཐུམ་རས་འཇམ་པོའམ། ཤོག་བྲ། རས་བཅས་ཀྱི་དུམ་བྲ།
༢༣	mineral pigments	ཕྱེ་མར་འཐག་ཅིང་སྒྲིན་དང་འདྲེས་ཏེ་རི་མོ་འབྲི་རྒྱུར་ལེད་སྲོད་གཏོང་དུ་རུང་བའི་ས་འོག་དང་ཡ་བོང་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ།
༢༤	minimize	ཏ་ཅང་ཆུང་དུ་འཇམ་དམའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་བྱེད་པ།
༢༥	mold	རུལ་བཞིན་པའི་སྲོ་ཚོད་དམ་དུད་འགོ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོར་ཆགས་པའི་ཤ་མོ། སྲོ་བམ་དེ་ཐང་ག་བརྒྱན་གཤེར་ཚེན་པོར་རྗེན་སྒོན་བྲས་པས་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཁ་བཟུ་ཀོ་སྒྲིན་ཡིན།
༢༦	muslin	སྲིན་བལ་གྱི་འཐག་རས་འཐུག་པོ་ཚོས་མེད་པ་ཞིག།
༢༧	niche	ཕྱི་གྲུང་ལ་ཐང་ག་དང་སྐྱེའོ་སོགས་བཞག་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བཅོས་པའི་ས་སྲོང་རྒྱུང་དུའམ་ཁང་སྐྱག།
༢༨	pollution	སྐྱུ་མ་འཁོར་ལས་དུ་ནག་འབྱུང་བ་སོགས་མིའི་སྲོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོར་ལུག་ལ་བཅོག་སྒྲིབ་ཤོག་པ།
༢༩	preservation	ཐང་ག་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཅན་དང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་ཉམས་པའི་ཐབས་ལམ་རྒྱན་སྲོད་བྱེད་པ།

༣༩	professional	ལག་ཕྱེད་གཅེས་སྐྱོང་ཆེད་ལས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་ཡོན་ཆེ་ཞིང་རང་གི་ལས་ཀའི་སྐོར་དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཟབ་སྦྱོང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག
༤༠	rotate	དུས་རྒྱུན་དུ་ཐང་ག་རེས་མོས་བསྐོར་ཏེ་བཤམ་པའི་བྱ་བ། རེས་མོས་བསྐོར་བའི་འགྲེམ་སྟོན་གྱི་སྐབས་ སུ་ཐང་ག་གཅིག་བཤམས་པ་ན་གཅིག་ངལ་གསོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་པ་ཡིན།
༤༡	stable	དངོས་པོའི་ནང་གི་རྩིས་འགྲུར་དང་ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྣམས་སྐྱེན་གྱིས་མི་གཞོད་པ།
༤༢	storage location	ཉར་ཚགས་བྱ་སའི་ས་ཁོངས་སམ་ཐང་ག་བཞག་ས།
༤༣	thong	ཐང་ག་འཆིང་བའམ་རམ་འདེགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྩོས་པའི་ཀོ་ཐག་ཕྲ་མོ།
༤༤	tide line	རས་གཞིའི་ངོས་ལ་རྒྱ་རྒྱག་པའམ་ནང་དུ་སེམ་པའི་སྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་བརྒྱན་ཐིག
༤༥	Tyvek	ཐང་ག་དང་། རས་ཆ། རི་མོ་སོགས་སྤྱད་སྐྱོབ་ལུས་པའི་རྩིས་སྤྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་འཇམ་པོ་ཞིག་ དེ་ཉིད་རལ་དཀའ་ཞིང་། སྤོ་བམ་དང་། ཕྱི་ཤིང་གི་ནད། རྒྱ་སོགས་ཀྱིས་མི་རྒྱུགས་པ་དང་། རྩལ་དང་རྩི་མ་སོགས་ཀྱང་འགོག་ལུས་པ་ཡིན།
༤༦	ultraviolet	ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་མ་བཅགས་པའི་སྒྲོག་འོད་ལྟ་བུ་ལྷགས་ཆེ་བྲགས་པའི་འོད་དེ་ཐང་ག་ལ་གཞོད་ཚབས་ ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བཅགས་དགོས།
༤༧	vermin	ཐང་ག་འཇིག་བྱེད་དུང་འགོ་རྒྱུད་དུ་བྱི་བ་དང་ཙི་ཙི། འབྲུ་སྟོན་གྱི་རིགས་རྣམས།
༤༨	vulnerability	ཐང་ག་དེ་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཤམ་སོགས་མེད་པས་ཉམས་ཆག་བྱུང་རུང་དུ་ཐལ་བ།
༤༩	water soluble	རྒྱ་ནང་ཆ་ཚང་བལྟ་རུང་གི་དངོས་པོ།

ཐུགས་རྗེ་ཚེ་ལུ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧་ལོར་བོད་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་དགོན་སྡེ་དང་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་ཐང་གའི་རིགས་གཅེས་སྦྱོང་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཞིག་དགོས་ངེས་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ལག་དབང་འདི་འབྲི་རྒྱུའི་བསམ་སློབ་ཐོག་མར་འཆར་ཞིང་། ཨ་རིར་གཞི་ཚགས་པའི་ཐོའོ་དགོ་རྩའི་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་ (Thaw Charitable Trust) མཐུན་སྦྱོར་གྱི་བཀའ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་གཅིག་ཀླད་འཛིན་པའི་སྡེ་ཚོན་ཞིག་བོད་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་གི་ནང་ཐང་ག་རྩ་ཚེན་ལ་གསུམ་གྱི་གནས་སྤངས་ཞིབ་རྟོག་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པར་བརྟེན་ཐང་ག་བདག་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན་དགོས་པའི་ངེས་ཤེས་རྙེད། ཐོའོ་དགོ་རྩའི་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ (Thaw Charitable Trust) ཡིས་གཏོང་ཐོང་ཚེན་པའི་སྟོན་ནས་དབང་འདི་དཔར་བསྐྱུན་དང་འགྲུམ་སྤེལ་ལུ་རྒྱུའི་སྤྱིན་བདག་གྲུང་མཛད་གནང་ཡོད།

དེབ་འདི་བརྩམས་པའི་བྱ་བ་མཐར་སོན་བྱུང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་མ་མའི་ (Yin-wah Ma) སེམས་ཤུགས་དང་ཤེས་ཡོན། གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་དང་རྒྱ་ཚའི་འབྲེལ་བ་སོགས་མཛད་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ལས་ཀ་འདི་ལམ་སྦྱོང་ཡོང་བའི་ཡིན་མ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་རྒྱུ་ཡིན། ཁོང་ཉིད་ནས་དེབ་འདི་འགོ་བརྩམས་པ་ནས་བཟུང་དཔར་འགྲུམ་ལུས་ཀྱི་བར་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་རུས་རྩལ་དང་དུས་ཚོད་གནང་ཡོད། དེ་སྤྱི་ལོ་ (Jessie Wood) གིས་དེབ་འདི་ལུ་དག་དང་བཀོད་བསྐྱིག་གནང་བའི་སྟོན་ནས་དུས་ཚོད་དང་རིག་རྩལ་ཞལ་འདབས་གནང་བས་ཁོང་གི་ཀུན་སྦྱོང་བཟང་པོ་དང་བཀའ་སྟོན་ཐབས་མོར་བཀའ་རྒྱུ་དགའ་ཚོར་ལུ་རྒྱུ་ཡིན། ཨ་འི་ཟེ་ཡ་ས་རེ་འི་ (Isaiah Seret) དང་དེ་སྤྱི་ལོ་ཡིན་ (Jesse Klein) གཉིས་ཀྱིས་ལམ་སྟོན་དཔེ་དབང་འདིའི་འོད་པར་དང་སྟོན་བརྒྱན་བཟོས་ཏེ་དཀའ་ངལ་དུ་མ་བསལ་གནང་ཡོད།

དེབ་འདིའི་ཚོགས་སྟོན་རྣམས་ལ་རྒྱ་དབང་ལུགས་གིས་རིགས་སྦྱོར་གནང་སྟེ་བསོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་དབྱིན་ཡིག་ལས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་བར་མཁན་པོ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་དང་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བཀའ་ཤིས། ལྷ་མ་སྟོན་གིས་ཕུན་ཚོགས་བཅས་ཀྱིས་ལུ་དག་དང་འོར་བཅོས་སོགས་གནང་། ཨེ་ལ་སི་ཚེན་ (Dr. Elsie Chan) ཀྱིས་དེབ་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་རྒྱ་

ཡིག་རྒྱ་རྒྱུད། གྲོགས་པོ་དང་ལས་རོགས་དུ་མས་ཟིན་གྱིས་སྲ་མ་རྣམས་ལ་གཟིགས་ཏེ་གྲོས་འདེབས་གནང་ཡོད།
 དེའང་ཕྱོད་ཀྱི་བཟའ་ལྷ་ཅར་ལི་སི་ཉིལ་(Charles Hill) གྱིས་དེབ་འདི་འགྲི་བའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱབ་སྐྱོར་
 གནང་ཡོད་པ་དང་། རྟོག་ཁར་ཇེ་རི་ཤེ་ཡར་(Dr. Terry Schaeffer) གྱིས་ཟིན་གྱིས་དང་པོ་བསྐྱབས་སྟེ་གྲོས་འདོན་
 རྒྱབས་ཆེན་གནང་ཡོད། དེ་དག་མ་ཚད་ཤེལ་ལོར་ལོན་(Chail Norton) ། རི་བཀའ་མོར་ལི་སི་(Rebecca
 Morales) དང་ཡོ་སི་པོ་ཇོ་ལོ་ཤ་(Yosi Pozeilov) རྣམས་གྱིས་ལམ་སྟོན་གྱི་འཆར་སློབ་དང་པོར་ཞལ་འདེབས་གནང་
 ཡོད། ཕྱན་ལ་ཐང་ག་གཅེས་སྟོང་བྱ་རྒྱུའི་སྣང་བ་ཐོག་མར་རྟོག་ཀར་པི་པལ་(Dr. P. Pal) དང་སྐྱུ་ཞབས་བཅོལ་ཇ་མིན་བི་
 ཇོན་སོན་(Benjamin B. Johnson) གཉིས་གྱིས་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་བློན་ལ་ན་
 བསལ་རྒྱུ་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་རྫོང་གསར་འཇམ་དབྱུངས་མ་ཁྱེན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་རྒྱུ་དེས་སེམས་ལ་ཕྱག་རྗེས་ཆེན་པོ་འཛོག་ཅིང་།
 དེ་ནས་བརྒྱུད་དགོན་པ་ཁག་གི་ཐང་ག་བདག་ཉར་བྱེད་སྣངས་གྱི་སྟོར་གྲོགས་རམ་བྱ་རྒྱུའི་སྣང་བ་འཆར་བྱུང་། ཁྱེད་རྣམས་
 པ་ཚང་མར་ང་ལ་ཐུགས་གཏད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཡིག་ཁྲོ་རི་ཡ་བུ་ལའི་ཉི་ཉིལ་(Victoria Blyth Hill) །

ལོ་༢༠༠༩་སྤྱི་ཟླ་༡་པ།

ཚོང་གསར་མཁུན་བཅུ་ཡིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གི་མཁུན་བཅུ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་བཀའ་བྱིན་གྱིས་ཁམས་ཚོང་གསར་དགོན་དང་རྒྱ་གར་ཚོང་གསར་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱོད་དུ་འགོ་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པར་བརྟེན་རང་རྒྱུད་ལ་ཐང་ག་གཅེས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱོད་སྤང་ཤར་བས་ཡིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ལ་སྤྱིར་བཏག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟ།

ཨ་རིར་གཏན་ཆགས་པའི་ཐའོ་དགོ་ཅུ་ཚོགས་པས་ (Thaw Charitable Trust) མ་དདུལ་གྱི་མཚུན་སྤྱོད་ཐོངས་མེད་གནང་བའི་བདག་སྲིན་ལས་ལག་དེབ་བཅུ་མས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་མཐར་མོན་བྱུང་བས་བཀའ་བྱིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། བློ་གསལ་པོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡིན་ཐང་བྲལ་བའི་རོགས་རམ་དང་། མཁས་ཤིག་རྒྱུ་སྤྱོད་སོགས་གནང་། དེ་ལང་དེབ་ཕྱོགས་སྒྲིག་པ་ཕྱི་གློ་རི་ཡ་ (Victoria Blyth Hill) དང་། བོད་སྐད་དུ་སྒྲ་སྒྲུང་བྱེད་པོ་བསོད་ནམས་ལུན་ཚོགས། དབྱིན་ཡིག་ལྷུང་ག་པ་ཇེ་སི་ལུ་ཊི (Jessie Wood) ། འདྲ་པར་རྒྱག་མཁན་ཨའི་ཇི་ཡ་ (Isaiah Seret) དང་ཇེ་སི་གེ་ལེན་ (Jessie Klein) རྣམས་ཀྱི་རུས་རུལ་དང་མཉམ་ལས་ལ་བརྟེན་ཏེ་འགོ་སྤོད་ཀྱི་དབྱིན་བོད་འབྲུ་ལག་དེབ་ཚོམ་སྒྲིགས་ཀྱི་བྱ་བ་མཐར་མོན་བྱུང་ཡོད་ཅིང་།

སྐད་གསུམ་འབྲུ་ལག་དེབ་ཚོམ་སྒྲིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཨེ་ལ་སི་ཚེན་ (Dr. Elsie Chan) གྱིས་མཁས་རུལ་ཆེན་པོས་ཚོག་སྤོམ་རྣམས་རྒྱ་སྐད་དུ་སྒྲུང་གནང་བ་དེ་ཐོ་ལོ་རེན་སི་ཡེས་ (Florence Yeh) ཡིད་སྤྱིའི་རང་བསྐྱུགས་ཏེ་ལྷུང་ག་མཛོད་། ལྷུང་གསལ་ཇིན་སི་མི་ཏི་ (Gene Smith) གིས་ཉམས་སྤོང་རྒྱུད་པའི་བསྐབ་སྤོན་དང་དབྱགས་དབྱུང་སྤུལ་ཞིང་། རོན་མིན་ནི་གོ་ལ་ཨུའཤོན་ (Ronwin Nicole Ashton) གྱིས་ཐང་གའི་དཔེ་རིས་གྲིས་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟ།

མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བཀའ་ཤིས་དང་། མཁན་པོ་ལུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ། ལྷུལ་སྐྱ་སྐྱུབ་བརྒྱུད་བསྐྱུན་འཛིན། ཨེ་མ་ཇེ་སྤོ་གོས་ལུན་ཚོགས། ཚོ་རིང་དབང་རྒྱལ་ལགས་བཅས་ནས་བོད་ཡིག་ལ་ལྷུང་ག་དང་ནོར་བཙོས་སོགས་ཀྱི་སློན་སྐྱོབ་བྱོལ་བའི་བཙོས་གནང་བས་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷུ་རྒྱུ་དང་། ཡ་གོ་བ་ལེ་ཤ་ལེ་ (Jakob Leschly) དང་། ཇོ་ཤ་ཅུ་ (Josh Chu) ། ཇེ་ཤི་རོ་ (Jeff Roe) གསུམ་གྱིས་སློབ་གྲྭ་དལ་བརྟེན་པའི་དཀའ་ངལ་རྣམས་སེལ་ཞིང་། རི་ཅར་པེ་ཇེས་ (Richard Page) རིན་མེད་ཚོས་སྤྱིན་སྤེལ་རྒྱུའི་འགྲེམས་སྤོན་བརྒྱན་འཁོར་ནང་བོད་སྐད་དང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་

གསལ་བཤད་བརྒྱུག་གནང་བའི་རྣམས་ལའང་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ལྷ། དབང་མོ་ཤི་ཀ་ཤེས་ (Wangmo Dixey)
 རྒྱ་ཆེའི་དཔར་བརྒྱུན་དང་ཐབས་ལམ་བཟོ་བཤམ་རྒྱུ་གནང་བ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༤་ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་དོར་གདན་ལྷ་
 ལྷ་རྒྱུད་མའི་སློན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་སྤེལ་སྤོངས་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དེབ་གྲངས་ཆེ་གཤི་ཐམ་པ་རིན་མེད་
 འབྲེལ་སྤེལ་ལ་གྲོགས་རམ་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་མཛད་གནང་། དེབ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་སྤྲེལ་འདྲིན་དང་
 འབྲེལ་སྤེལ་གྱི་འཛིན་སྲོང་རྒྱ་གར་ཏུ་གཏན་བཞུགས་ཡིན་པ་རྒྱུ་ལས་བྱེད་པར་དབང་སྤྲུག་གིས་གནང་ཡོད། འབྲུག་གི་
 རྩོམ་ཁན་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་སྤྱི་འཛིན་མེད་ཆོས་གྲགས་མཚོ་གདངས་། བལ་ཡུལ་དང་དོར་གདན་ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་སྐྱེ་སྤྱི་
 ཞབས་མེ་བུ་རི་ཀར་ (Matthieu Ricard) ། འབྲས་སྤོངས་དགོན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་ནས་ལག་དེབ་དེ་སོ་སོའི་རྒྱལ་
 ཁབ་ནང་ཆོས་སྤྱིན་སྤེལ་རྒྱུའི་གྲོགས་རམ་མཛད་གནང་ཞིང་། མ་ཁན་པོ་སྤུན་ཆོས་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཨེ་མ་ཆེ་སློབ་པོ་སྤུན་
 ཆོས་ཞལ་རྒྱས་པས་༢༠༠༩་ལོར་སྐད་གསུམ་ཤན་སྤྲུང་གི་ལག་དེབ་རྣམས་ཀྱང་ཉ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་འབྲེལ་
 སྤེལ་ལྷ་རྒྱུའི་ཐུགས་ཁུར་ཕྱི་ལོ་བཞེས་གནང་། ཏུ་ཕུན་ལག་རྩལ་འབྲེལ་སྤེལ་ཁང་ (Rubin Museum of Art)
 གིས་དེབ་ཀྱི་སྤེལ་སྤོངས་མཛོམས་རྒྱན་འབྲུག་ནས་བྱུང་བའི་ཐང་གའི་མཐའ་ཤན་གྱི་འདྲ་པར་ལེན་ཆོག་པའི་གནང་བ་བྱིན་ཞིང་།
 རན་སི་དང་ཨ་ལི་ཤ་ལི་ (Nancy and Alysia Lee) གཉིས་ཀྱི་དོ་སློང་དང་རྒྱབ་གཉེར་ལ་བརྟེན་ཉོང་ཀོང་གི་
 (Pressroom Printer & Designer) གི་ཚོ་བདག་སི་ཏེ་མེན་ཏུའི་ (Steven Hui) དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ལག་
 དེབ་རྣམས་པར་སྤྱུན་ལུས་ཉེ་ནང་བསྟན་དར་བའི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་ཨེ་ཤི་ཡ་སྤྱི་ཆེན་པོར་རིན་
 མེད་འབྲེལ་སྤེལ་གྱི་བུ་བ་མཐར་མོན་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ལྷ།

ཡིན་མ་མ (Yin-wah Ma)
 རོགས་དཔུལ་དང་འཆར་གཞི་འགན་འཛིན།
 ལོ་༢༠༠༩་སྤྱི་ལྷ་༡་པ།

AUTHOR

ཕྱི་མཚེ་རི་ཡ་ (Victoria Blyth Hill) དེ་ལོ་སི་ཨོན་ཇི་ལི་སི་ལག་རྩལ་འགྲུམ་ས་སྟོན་ཁང་ (Los Angeles County Museum of Arts) གི་གཅེས་སྟོང་ལས་བྱེད་སྐྱབ་གྲུས་བཀུར་ལོས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཕྱག་ལས་ནས་དགོངས་ཞུས་མ་བུས་སྟོན་ལོ་དྲུག་གི་རིང་འགྲུམ་སྟོན་ཁང་དེའི་གཅེས་སྟོང་འགན་འཛིན་མཇུག་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་2001་ནས་དགོངས་ཞུས་བུས་ཏེ་དེར་སང་སྐར་དབང་ཤོག་རིས་གཅེས་སྟོང་ (Paper Art Conservation) གི་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་པ་ལོ།

PRINTING

ལམ་སྟོན་དཔར་བསྐྱར་ཞུ་བ་ལོ། Pressroom Printer & Designer Ltd., Hong Kong

PHOTOGRAPHS

འོད་པར་རྒྱུ་སྐྱེས་བཏབ་མི་ནི། Isaiah Seret ནང་ Jesse Klein རྣམ་གཉིས་ཡིན།

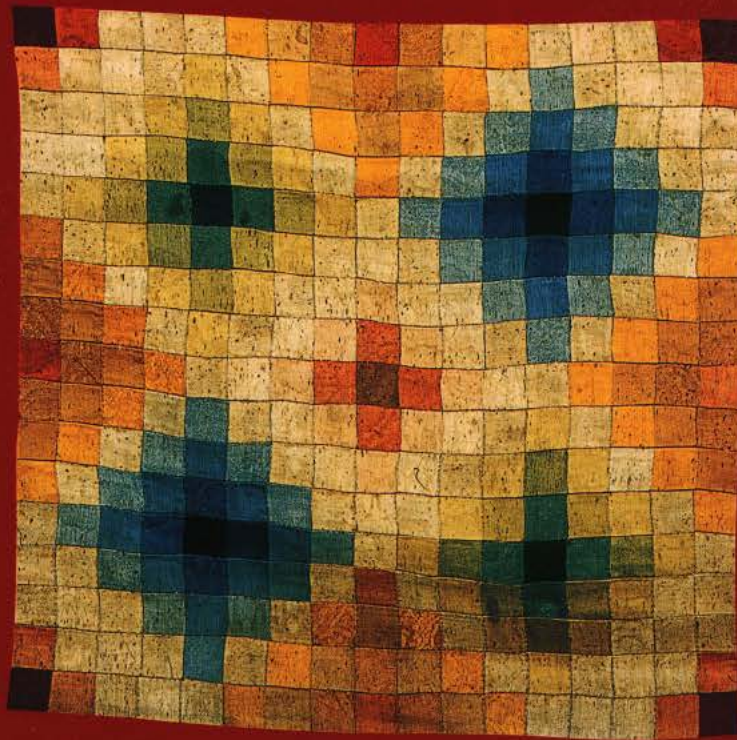

FOR FREE DISTRIBUTION ONLY. NOT FOR SALE.

非卖品 只供免费派发

ཚོང་བསྐྱར་མིན་པར་རིན་མིན་འགྲུམ་སྤྲེལ་ལུ་རྒྱ་རྒྱུ་ཆེད་དུ་ཡིན།

www.khyentsefoundation.org

BROCADE MOUNTING FOR A THANGKA

Bhutan 19th century

Textile appliqué with embroidery

57.50 x 32.75 in., with brocade

C2006.30.1 (HAR 65652)

Collection of Rubin Museum of Art

Photography by Bruce M. White

唐卡装衬织锦

十九世纪不丹

贴花刺绣织物

连织锦57.50 x 32.75英寸

C2006.30.1 (HAR 65652)

鲁宾美术博物馆藏品

摄影：布鲁斯·怀特

གོས་ཆེན་གྱི་ཐང་གའི་མཐའ་ཤན།

འབྲུག་ དུས་རབས་ཀལ་པ།

འཆོམ་རྒྱལ་བའི་གྱི་རྩ་ཆ།